

31/2/25

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

జెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూన్ నెల 11-వ తేది గురువారము
శ్రీ శ్రోధననామ సంవత్సరము, జ్యేష్ఠమాస బహుళ పంచమి గె.

No. 61
సంచిక ౬౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారినే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. వందభాష చీటి చూచి కొనిన జానముగలుగదు

అమృతాంజనము నకలవిద నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు నొప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
జ్వరముల వేదించును వాపుల రూపుమాపును.
చర్మము తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును చుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
జేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రెరిరోడ్డు, ఫోర్ట్ బొంబాయి.

శ్రీ వేంకటేశ్వర ఆయుర్వేదకళాశాల, బెజినాడ

నిఖిలభారతాయుర్వేదమునందలివారి భిషక్, విశారద, ఆచార్యపరీక్షలకు శిక్షణ మీయబడును. అన్ని తరగతుల
శ్రోతవిద్యార్థులు చేర్చుకొనబడుదురు. దరఖాస్తులు జూన్ 15 తేదీలోగ్గ చేరవలెను. కళాశాల జూన్ 28 తేదీని తెగవబడును.
విద్యార్థులకు సంస్కృతజ్ఞానాభివృద్ధి కొరకు సంస్కృతపాఠశాలయు, అభ్యాసజ్ఞానముకొరకు ఛంద్రవైద్యశాలయు రస
కాలయు గలవు. ఫీజులంతి, అనాటమీ మొదలైన విషయములు బోధించుటకు సమర్థులైన ఇంగ్లీషువైద్యులు కలరు. ఆయుర్వే
దము సుప్రసిద్ధ వైద్యపండితులచే బోధింపబడును. దరఖాస్తుపాఠములు కొరెనవారికి పంపబడును

నోరి రామశాస్త్రి, ప్రధానాచార్యులు.

ఆంధ్రులకే

Last Few Copies of

"OTHELLO" Unveiled
"HAMLET" Unveiled

by the late Rentala Venkata Subba Row for Clearance price of Rupees three, Each Volume of
about 700 pages available till the 15th of July or till stock permits.

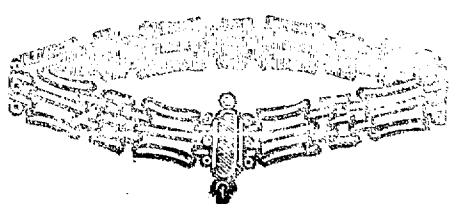
Victoria Depot, Mylapore, Madras.

నమ్మకము

కత్తిలేదు

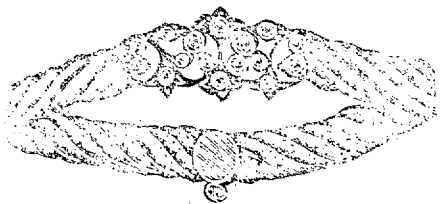
మోసములేదు

వై మూడు అంశములను చక్కగా గమనించ తగినది.

స్త్రీలు

పురుషుల
చేతిగొ
లుసులు

నాగేనులు, పురుషులు చేతికి ధరించు పలురకముల బంగారు గొలుసు, కుంతేతి గడిమారము గొలుసులు, సాదా
ఉంగరములు, రాళ్ల ఉంగరములు, నంకీలు, వడ్డ్యాణములు, మోపులు అన్నిరకముల వెండి నగలు చూపిస్తాముగా
నున్నవి. లేదని ఆర్డర్ రిచ్చిన సకాలములో తయారుచేసి యిచ్చెదము. పనిం బంగారుకు నీరువెండికి పూచీపెచ్చెదము.

జుమ్మిడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, 25 వై నా బహుళ రోడు, మదరాసు.

తెనాలి వాసవీ విలాస హాలులో శ్రీ సరస్వతీ విలాససభ-బందరు

రామరాజు

12-6-25

శుక్రవారము

పతాక: ఆంధ్రనాటకరంగోద్ధారక నెల్లూరు నాగరాజారావు

ఆషాఢి: నెల్లూరు కె. శ్రీనివాసాచారిగారు

రామరాజు: నె. రామకృష్ణయ్యగారు

కేటు: రు 3, 2, 1½, అ. 12, 6.

(Sd) హరినాగభూషణం బి. ఏ.,

అధ్యక్షుడు.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

6-6-25 శనివారమునుండి 12-6-25 శుక్రవారమువరకు

ప్రతి శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 గం॥
చూపిన ప్రత్యేకము గలదు.

ప్రపంచమందు అంతిమము చాల ఆకర్షణీయమైన

ది ఐరన్ మాన్ 4 వ వారము

అల్పర్షిని ప్రార్థనార్థములు చూడదగినవి.

సాహసము: గం. పిశాచములరాజు

గజిక్లైలము

పెటెట్ 1-కి రు. 0-4-0

గజ్జి, చీర శరీరములకు వ్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్న పి
ల్లలకు విశేష వాడగు గలిగించుచున్నది. ఈ తైలమును నాలుగు
పూకులురాచిన గజ్జి, చీర, చిలుగు, వల మొదలగునవి నశించును.
లిప్తక పనిజేయును. వెంకన్న పొట్టుఖర్చు లభికమును గాన
ఇతరమందులతో కలిపి తేప్పించుకొనుట యుక్తము.

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు

పన్నుల విచారణసంఘము

బొంబాయి విచారణ పరిపూర్తి అయ్యెను

అక్టోబరు మాసాంతమునకు రిపోర్టు యింపి
యా దొరతనమునకు దాఖలు చేయును

బొంబాయి, జూన్ 10—పన్ను విచారణసంఘము బొంబాయియందు సాక్ష్యములను తీసికొనుట నేటితో ముగిసెను. విచారణసంఘము పునహా వెడలెను. పునహా నందు సోమ వారమువరకును సంఘమాగును. అచటనుండి బెంగళూరు వెడలి విచారణసంఘ నివేదికను అక్టోబరు నెలాఖరునకు దొరతనమునకు దాఖలు చేయుటకు వ్రాయు ప్రారంభించును.

కేటనుగారి సాక్ష్యము

బొంబాయి మునిసిపలు కమిషనరు కేటనుగారిని పన్ను విచారణ సంఘము విచారింపగా ఆటకాయపన్నునకు బదులుగ ఘోటిపన్నుగాని లేక మదరాసీయనట్టి నగర నుంకములుగాని వసూలుచేయవలయునని చెప్పెను. ఇంగ్లండునందు వెల్లెభూమి విలువను బట్టిగాని యిండ్ల ఆదాయమునుబట్టిగాని యేటపన్ను వసూలు చేయుటగాని స్థానిక సంఘములకు అధికమగుస్వాతంత్ర్యము మిచ్చుట లాభములేదనియు ఇంగ్లండునందలి విధానమిచ్చట ఆవలంబించుట లాభకరము గాదనియు సాక్షి చెప్పెను. స్థానిక సంఘముల అధికారముపై కొంత హద్దు నిర్ణయము చేయుట ఆవశ్యకము.

జె. ఘోషామాలగారి సాక్ష్యము

ఎక్స్ సైజు కమిషనరు జె. ఘోషామాలగారు విచారింపబడిరి. తత్ఫలితము మధ్యపానము నిషేధించుట సాధ్యము కానందున తాను సంపూర్ణ నిషేధనవాదిగానని సాక్షి చెప్పెను. మితపానము మితముగ మిట్టలు మొదలైనవి కాల్పుట బోగముగ యెంచగూడదు. అతివిస్తారముగ త్రాగుట కాల్పుట బోగములు, వీనిపై హెచ్చుట పన్ను విధించుటకంటె పొగాకుపై పన్ను విధించుట మంచిది.

బొంబాయి ఆదాయపు పన్నుకమిషనరు జె. బి. వాచాగారు గూడ విచారింపబడిరి (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి, జూన్ 10—1896 వసంవత్సరమందు ఘోషామాలగారు హాజరైగాను గావించిన ఆమూల్య నేపథ్యములను బొంబాయి శాస్త్రీయాలాజికలు లేబరేటరీకి హాఫీజును యిక్ష్మిటూల్లు అని నామకరణము చేయుట బాగుగ నుండునని లేబరేటరీ డైరెక్టరుగారు సజ్జను జనరలుగారికి వ్రాసిరి.

ఆ. ప్రె.

గుంటూరుజిల్లా వోటర్ల నభ

చీరాలలో

జూన్ నెల 28 వ తేదీ ఆదివారమునాడు జరుగును ఇదివరకు మనజిల్లాలో బాపట్ల, బంగోలు, నరసారాపు, కేట, శేషలైతాళాకాలి వోటర్లనభలు జయప్రదముగ జరిగినది. తెనాలి తాలూకానభ 30.5.25 తేదీ శనివారము జరుగవలసి యుండెనుగాని కొన్ని యసందర్భములవలన, జరుగలేదు. జిల్లాలో స్థానిక సంఘముల యెన్నికలు త్వరలో జరుగవచ్చునని ఆవిషయమునను స్థానిక సంఘములందును శాసనసభలందును గల మన ప్రతినిధులకు అప్పటిప్పుట మన కష్టములను నివేదించుటకును పలుకుబడిగల యొక యంత్రము కార్యనిర్వాహకసంఘము ఏర్పడినదియన్నది. కాబట్టి జిల్లావోటర్లనభ జరుగవలసిన యువనభ మేర్పడినది. కొండలు మిత్రులు రాజకీయసభలతో బాటు దీనిని జరుపవలసినది యన్నారగాని మతీకొండలు వలనని. ఆచరణము లాకేహాపనునన్నను ఆచరణలో భిన్నత్వమున్నది. కాబట్టి తేరుగాజరుపుటయే యుత్తమమని ప్రయత్నము గొందుచున్నది. కాబట్టి శ్రోధనసంలిరం ఆచార్య శుకల ఆదివారము (జూన్ నెల 28వ తేదీ) చీరాలలో జరుగవచ్చు ఈసభకు యావన్నంది వోటర్లు విచ్చేయగోరుదున్నాను.

కోన వెంకటరాయశర్మ.

కార్యోచనము ఎన్నికలు

కాంగ్రెసుపక్షమువారికి వోటు నొసగుదు

కొత్తవోటర్ల జారు

కె. శ్రీరాములునాయుడుగారు

ఏడుబావులు

గడ్డె రంగయ్యనాయుడుగారు

సావుకారుపేట

సామి వెంకటాచలం శెట్టిగారు

ఎర్లనేడ

డా॥ బి. ఎస్. మల్లయ్యగారు

ఎగ్గూరు

డా॥ వ. లక్ష్మీపతిగారు

మైలాపూరు

కె. భాష్యంగారు

తండియాకొపేట

సి. ఎం. ఆదికేశవులునాయకర్ గారు

ట్రి వెలిన్ జేసెన్

ఎం. సింగారవేలు శెట్టిగారు

కోల్ పాక్

ఇ. ఎల్. అయ్యర్ గారు

ముత్యాలపేట

బుర్రా సత్యనారాయణగారు

* * * *

పుదుచ్చేటయందు బహిరంగనభ

రాజోపు కార్యోచనము ఎన్నికలయందు ఎగ్గూరుదేవి జను ప్రతినిధిస్థానముకొరకు కాంగ్రెసుపక్షము తరపున పోటీ చేయుచున్న డా॥ ఆచలం లక్ష్మీపతిగారి యభ్యర్థిత్యమును బలపరుచుటకు నిన్న సాయంత్రము సదయాత్మునికొవలద్ద మరి యొక బహిరంగనభ జరిగెను. అధ్యక్షత వహించిన సి. భక్త వల్లభులనాయుడుగారు, కాంగ్రెసుపక్షమున గల క్రమశిక్షణమును వివరించి, కాంగ్రెసుపక్ష అభ్యర్థి యగు డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారికి వోటుల నొసగవలసినదని కోరెను.

వి. చక్రరయ్య చెట్టిగారు

“మనకు స్వరాజ్యము గావలెనని యడుగుదున్నాము కార్యోచనముతో మన మాస్వరాజ్యమును ముందు ప్రారంభించి క్రమక్రమముగా నితరసంస్థల కన్నీటికిని వ్యాపింపజేయవలెను” అని చక్రరయ్యచెట్టిగారు నుడిచి, ప్రస్తుతము కార్యోచనమునందు జరుగుచున్న లోపములను, వానిని తొలగించుటకు కాంగ్రెసుపక్షమువారివలంబించు పద్ధతులను వివరించిరి. “కార్యోచనమునకు సంవత్సరమునకు రు 54 లక్షల పన్నులను మీరు చెల్లించుచున్నారు. ఆమొత్తమెట్లు వెచ్చింపబడుచున్నదను విషయమున ప్రజలు శ్రద్ధపువ్వకొనవలెను. కార్యోచనద్రవ్యము చాలవృద్ధి మొనర్చబడుచున్నదను విషయము ప్రతివారును అంగీకరించుచున్నది. కార్యోచనము ఆదాయమును సరిగ వెచ్చింపవలె ననినచో ప్రభుత్వమువారితో నిర్భాగమొటమిగ పోరాడగలవారినే ఎన్నుకొనవలెను. ఇతరపక్షములవారి కట్టికట్టి లేదు. ప్రస్తుతము కార్యోచనమునందు దళిక్ సంఖ్యాకులుగనున్న జప్తి నుపక్షమువారు, గతవత్సరము బ్రాంబండ్ల రహదారిని ఒక తెల్లవారి కంటె నీ యగు బ్రాంవేకంపెనికి గుత్త కొనగిరి. ఇందువలన బ్రాంబండ్లవలన వచ్చులాభము కార్యోచనమునకువలంబుటకు పీటులేకపోయినది. అలాభము కార్యోచనమువారికి లభించినయెడల పన్నుల తగ్గింపవలెయ్యెడిది. ప్రతిదేశమునకు బ్రాంవేలను ఆయాపురపాలకసంఘములే నడపుకొనుచుండెనుగాని ఇట్లు ఇతరులకొసగుటలేదు. ప్రస్తుతమువారు రోడ్లకు గురించి కాంగ్రెసుపక్షమువారి ప్రాతిపదికలను నిరసించుచు అదివట్టి అవివేకమని మరరాను మెయిలుపత్రిక ఆక్షేపించెను. వీరవారి నాదరించుటలోను ధనికులనాదరించుటలోను వ్యత్యాసముండరాదని కాంగ్రెసువారు దెలుపుచున్నారు. తారురోడ్లు ధనికులమోటానుండ్లకు మూత్రమే యుపయోగము. పాదచారులకిరోడ్లు ప్రాణసంకటము. రోడ్లకుతారు పూయుటవలన రోడ్లమరమ్మనకు తక్కువవ్యయమగునని మెయిలుపత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఇదివట్టిఅపోహ. గత10 వత్సరములపిరితిని జూచినయెడల తారురోడ్లకు కంకరరోడ్లకంటె తక్కువమరమ్మనకునగునని విషయము ఎంతమాత్రము యథార్థముగాదని తెలియవచ్చును. ఆంగ్లేజీ శిక్షకు శిక్షలప్రదేశమునకుటచే నచ్చట రోడ్లకు తారుపూయుటయందు దర్భముగలదుగాని అమితఉష్ణ ప్రదేశమునందు దిట్టి కష్టదాయకములు. ధనికులమోటానుండ్లకు మూత్రమునకవసరమగుచో రోడ్లు మధ్యమాత్రము తారు వేయింపవచ్చును. కాంగ్రెసుపక్షమువారు నెన్నుకొనినయెడల కట్టివ్యవహారములన్నిటిని వారు శ్రద్ధతో గమనించి పరిష్కరించుటకు యత్నించెదరు. మీరావొక్కులకొరకు పోరాడగలవారి నెన్నుకొనుదు

“తమపొక్కులను రక్షించుకొని కానలసిన సగుపాయముల సంపాదించుకొనుటకు తాము స్వయముగా పోరాడవలసి వారు బాగుగ పోరాడుటకు శక్తిగలవారినే తమప్రతినిధులనుగ నెన్నుకొనవలయును.” అని బాపట్లకు రాజగోపాలనుగారు నుడిచి, తనస్వానుభవమున జరిగినవిషయముల చెలిపి, వీరప్రజల సౌకర్యములను ప్రస్తుత కార్యోచనమువారి కెటుల నిర్లక్ష్య మొనర్చుచున్నదియు వివరించిరి. నోచుపెట్టుకొని పోరాడవలసి ప్రజలు నివసించు ప్రదేశములు చాల హీనస్థితియందున్నవి. భాగ్యవంతులును పోరాడువారును గల ప్రదేశములు సర్వ సౌకర్యములతో తులనానుచున్నవి. ఇట్టి అన్యాయమును సవరించుటకు కాంగ్రెసువారు నెన్నుకొనవలెను.

మీరావొక్కులకొరకు పోరాడగలవారి నెన్నుకొనుదు

“తమపొక్కులను రక్షించుకొని కానలసిన సగుపాయముల సంపాదించుకొనుటకు తాము స్వయముగా పోరాడవలసి వారు బాగుగ పోరాడుటకు శక్తిగలవారినే తమప్రతినిధులనుగ నెన్నుకొనవలయును.” అని బాపట్లకు రాజగోపాలనుగారు నుడిచి, తనస్వానుభవమున జరిగినవిషయముల చెలిపి, వీరప్రజల సౌకర్యములను ప్రస్తుత కార్యోచనమువారి కెటుల నిర్లక్ష్య మొనర్చుచున్నదియు వివరించిరి. నోచుపెట్టుకొని పోరాడవలసి ప్రజలు నివసించు ప్రదేశములు చాల హీనస్థితియందున్నవి. భాగ్యవంతులును పోరాడువారును గల ప్రదేశములు సర్వ సౌకర్యములతో తులనానుచున్నవి. ఇట్టి అన్యాయమును సవరించుటకు కాంగ్రెసువారు నెన్నుకొనవలెను.

ఎవరైన నేమి యని యూరకొనకుదు

“కార్యోచనమునకు ఎవరు ప్రతినిధులైన నేమి యనునశ్రద్ధతో నుండవలదు. మీరు మీప్రతినిధులను బాగుగ విచారించి ఎన్నుకొనవలెను” అని వశీ మహమ్మదుగారు హెచ్చరించిరి. నగరమున నెంతమందియో తివాజీబహదర్లు రావుబహదర్లు గలరు. జప్తిను పక్షమువారును గలరు. నిమ్మజాతుల యుద్ధరణముకొరకు కింతవరకు పీలేమిచేసిరి. నిమ్మజాతులయుద్ధరణముకొరకు పాటుపడుచున్నది. కాంగ్రెసు, మహమ్మదు కార్యోచనములో నిమ్మజాతులస్థితి నెక్కువ యభివృద్ధిపరుపవలె నని నచో కాంగ్రెసువారికి ఎన్నుకొనవలెను. పులియంతోపు కాల్పుల సందర్భమున ప్రాణముల కాసింపక వంచములకు బాసటయై నిలిచినది. ఇ. ఎల్. అయ్యరు, సింగారవేలు చెట్టిగారు మొదలగు కాంగ్రెసు ప్రముఖులూ జప్తినుపక్షమువారూ జప్తిను పక్షము బ్రాహ్మణుల తిట్టి ఉద్యోగముల సంపాదించుకొనుటకొరకును, బిరుదుల సంపాదించుకొనుటకును ఏర్పడిన వర్తముతప్ప బ్రాహ్మణేతరులయభివృద్ధికొరకు కేర్పడిన పక్షము గాదు. బ్రాహ్మణేతరుల యభివృద్ధియే వారియాధర్యమగుచో గత వత్సరము కాంగ్రెసుపక్షమున నిలిచిన ఏడ్వరము బ్రాహ్మణేతరులమే యైనను వారు మాపైకి పోటీకివచ్చుటకు కారణము లేదు.”

వశీగాను మహమ్మదీయుల సుగోళించుచు భిలాభతునకు ఆపద సంభవించినపుడు మహమ్మదీయసోదరులకు బాసటయై నిలిచి పోరాడినది కాంగ్రెసు. అను విషయమును మరచి పోరాదని హెచ్చరించిరి. కాంగ్రెసు కీలాభతుద్యమములను అణచివేయుటకు ప్రభుత్వమువారికి జప్తినుపక్షము తోడ్పడెను విషయమును మహమ్మదీయులెప్పటికిని మరచిపోరాదు. భిలాభతునాయకులగు మరారు, యామాబ్ హాషకార్లను కారాగారమున నుంచుటకు ప్రభుత్వమువారికి సహాయ మొనర్చినది జప్తినుపక్ష మను విషయము నెప్పటికిని మరచరాదు. తను భిలాభతుకు ప్రతిహతులుగ పనిచేసినవారికి మహమ్మదీయులెన్నటికిని వోటు నీయగూడదు.

కాంగ్రెసుపక్షమున నీడివిజనుండి పోటీ చేయుచున్న డా॥ లక్ష్మీపతిగారిని గురించి ఈప్రాంతమువారికి వివరించుటవసరము. దేశీయ ఆయుర్వేదవైద్యముల నభివృద్ధిచేయుటగాను పీరు చాలకాలముగ పాటుపడుచుండిరి. మదరాసు ఆయుర్వేద కలాశాలకు ప్రధానాచార్యుడు. దేశీయ, పాశ్చాత్య వైద్యముల రెంటియందును ఎక్కువప్రజ్ఞ కలవారు. రాజకీయములం దెక్కువ పాల్గొనకున్నచో చాలకాలమునండి కాంగ్రెసుపక్షమున పనిచేయుచుండెను. అట్టివారు మీడివిజను తరపున ప్రతినిధిగ నిలుచుట ఈడివిజనుప్రజల భాగ్యముగాని వేరొండుగాదు. కాంగ్రెసు ప్రతినిధుల సాధికసంఖ్యాకులుగ కార్యోచనమునకు పంపుచో నారెండవదియు నుండియే కార్యోచనము భవనముపైన జాతీయపతాక మెగురుచుండును.

వెంట్ల ఫిల్ము కేసు

కలకత్తా, 10:—వెంట్ల ఫిల్ము కేసులో విడుదలైన ముద్రాయి కాంటెను రోజున్న సరి సాక్షి కాలినుమాకేపై పెట్టిన పేరము కేసు మూడవ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటువద్దకు పోయెను. మొదటికేసులో మాకే యొసంగిన సాక్ష్యమును పరికించి మేజిస్ట్రేటు అతని సమను జేసెను. (ఆ. ప్రె.)

సెంట్రలు ప్రేషనువద్ద జరిగే మోసము

కందస్వామిమొదలియారు అను వాడు అరెస్టు చేయబడుట

చెన్నపురి సెంట్రలు ప్రేషనువద్ద చాలకాలమునుండి ప్రయాణికులు మోసపోవుచున్నట్టియు రైల్వే పోలీసుకు నైతము అంతు చిక్కనట్టియు ఒక గోప్యమోసము పరుగు వాకము నివాసియగు కందస్వామిమొదలియారు అనువాడు ఒక ప్రయాణికులకు రైల్వే టిక్కెట్టు నమ్మించుటగా మొన్న రాత్రి రైల్వే పోలీసువారు పట్టుకొని అరెస్టుచేసినప్పుడు బయటపడినది.

మోసముచేసేనిధము

కొంతకాలమునుండి యటువంటి మోసము చాల తరుచుగా జరుగుచున్నది. కొంతమంది దుర్మార్గులు రైల్వే ప్రేషనులో టిక్కెట్టిచ్చే చోట తమ టక్కరుతనము నెరుంగని ప్రయాణికులకొరకు వెదకుచుందురు. ఎవరైన పుగుడుగాని స్త్రీగాని కనబడినట్లయిన మీకు టిక్కెట్టు కావలసినా? నేను తెచ్చిపెట్టెదనని చెప్పుదురు. చెప్పి పాప మా ప్రయాణికులవద్ద డబ్బును తీసుకొని ఒకప్పుడు కనపడకయే పోవుదురు. ఒకవేళ టిక్కెట్టును తెచ్చినట్లయిన తరువాత రైలు నిలిచే ప్రేషనువరకు టిక్కెట్టును కొని దానిని ప్రయాణికుల చేతులలో పెట్టి మరల నక్కడ నిలువక పారిపోవుదురు. ఈ మోసము, ఎంతో సేపు కనిపెట్టుకొనియుండిన తర్వాతగాని లేక రైలుబండిలో నెక్కి ఎంతదూరమో పోయినతర్వాత గాని ప్రయాణికులకు తెలియదు.

మోసమును తప్పించుకొనుటకు సెంట్రలు ప్రేషనులో చేసిన యేర్పాటు

ఇటువంటి మోసములను సాధ్యమైనంతవరకు తగ్గించుటకు పో చార్జు మాగ్నేటిక్ గారు క్రిందటి సంవత్సరము సెలవు పుచ్చుకొన్నతరువాత మదరాసు అండు సవరణ మరాటా రైల్వేకు ఏజెంటుగావచ్చిన ఎ. ఎ. విస్సగారు సెంట్రలు ప్రేషనులో తిరిగే పంజరముపద్ధతి చేర్చించియున్నారు. ఇది యొక సంవత్సరమునుండి ప్రయాణికుల కిబ్బంది కలుగజేయుచుండ గుర షీతముగానే పనిజేయుచున్నది. ఈ తిరిగే పంజరములు కొద్ది కాలములో ఎక్కువచేయబడును. ఉక్కుతీగెలతో నిడియొక పంజరమువలెనుండి తిరుగుచుండును. దీనినుండి బయటికి పోవు టకు రెండుమార్గములు కలవు. రైల్వే టిక్కెట్టు కొనదలచు కొన్నవా డొకమార్గము దగ్గరకు పోయినట్లయిన అది వెంటనే వానిని టిక్కెట్టిచ్చే కిటికీవద్దకు గొంపొవును. టిక్కెట్టును కొన్న తరువాత అచ్చట నున్న లీవరును ఒత్తినట్లయిన బయటికి వచ్చుటకు మార్గము కనబడును.

ముద్దాయిని అరెస్టుచేయవలసి వచ్చిన కళ

మే నెల 28 తేదీన సముద్రముమీది స్త్రీయలలో పని వాడు గానున్న జోసెపు అను వాడొకడు కలకత్తా ప్యాసెం జరుబండిలో కలకత్తాకు వెళ్లవలసి యుండెను. వానివెంట భార్య యు పిల్లలు ను ఉండిరి. వాడు హఠాతు రెండుటిక్కెట్టులు కొనెను. నేనువద్ద టిక్కెట్టు కలెక్టర్ ఒకడు జోసెపు పిల్లవాని కొకనికి టిక్కెట్టు లేనందున వానియన్ను విషయమై కొంత తగాదాపెట్టెనట. కాని కొంత చర్చ జరిగినపిమ్మట టిక్కెట్టు కలెక్టరు వారలను పోనిచ్చెను.

ఇదంతయు చూచుచున్న మనముద్దాయి జోసెపు కుటుంబముతో సహా కూర్చున్న మాడవెలిగతి కంపార్టుమెంటు లోనికివెళ్లి తానొక ట్రావెలింగు టిక్కెట్టు ఎగ్జామినరు నని చెప్పుకొని వారు సురక్షితముగా గమ్యస్థానము చేరునట్లు తాను చూచెదననిచెప్పి వారల టిక్కెట్టుల నెంబరులను గుర్తుంచు కొనుటకై టిక్కెట్టుల చూపవలసినదని వారినడిగెను. మన ముద్దాయి దొంగయని వారికెంతమాత్రమును సందేహము లేక పోవుటచే జోసెపు తన టిక్కెట్టులిచ్చెను. వాటి నెంబరును తన నోటుబుక్కులో వేసుకొనువానివలె సటించి మనముద్దాయి బుద్ధిచార్మముగా వానిచేతిలో రెండుచేతులతో టిక్కెట్టుల నుంచి వెడలిపోయెను.

మరునా డుదయము జోసెపు కుటుంబముతో వెజవాడ చేరెనట యీమోసమును కనుగొనలేదు. వెజవాడవద్ద జోసెపు స్నేహితు యొద్దొకని కొకనిని పిలిచి కలకత్తాకు అచ్చట బండి మారలెనా యని అడిగెనట. టిక్కెట్టును చూడగా :

తేసి న టిక్జీ జంక్షను వరకే యున్నట్లు తెలిసెను. వెంటనే పోలీసువారికొక ఫిర్యాదుదాఖలుచేయబ డెను. జోసెపు కుటుంబముతో సహాతిగి చెన్నపురి వంపబ డెను.

మొన్నరాత్రి సెంట్రలు ప్రేషన్ రైల్వేపోలీసువారు కొంతమంది కానిస్టేబులను ప్రత్యేకముగా నచ్చనుచ్చట యుంచిరి. ముద్దాయి మాడవెలిగతి ప్రయాణికులందఱి గదిలో చాలసేపు కనిపెట్టుకొని యుండెను. రాత్రి సుమారు 8 గంటలపాఠమున సౌతిండియన్ రైల్వే క్లీనర్ ఒకడువచ్చి అచ్చటనున్న ముద్దాయిని దెంగుశూరుబండి యొప్పుడుపోవునని అడిగెను. బండి యొప్పుడు పోవునోచెప్పి ముద్దాయి ఎక్కడికి పోవుచున్నారని వానినడిగె ను. వెల్లూరు పోవుచున్నానని అక్షీనరుచెప్పగా కాల్పాడికొక ముసలివాడు పోవుచున్నాడనియు, వానికొరకు తాను టిక్కెట్టుకొని కనిపెట్టుకొని యున్నాననియు వానిని జాగ్రత్తగా తీసికొని పోవలెననియు ముద్దాయిచెప్పెను. 8.50 నిమిషము లకు ముద్దాయి తన 'ముసలివాడు' రాలేదనియు కాబట్టి తాను కొన్న టిక్కెట్టును పుచ్చుకొనవలసినదనియు క్లీనరుతోచెప్పి వానివద్దనుండి ఆసబుఖరీదును పుచ్చుకొనెను తరువాత ముద్దాయి వానివెంట ప్లాటుఫారముమీదికి పోయి క్లీనరును కంపార్టు మెంటులో కూర్చుండిపెట్టెను.

ఇదంతయు చూచుచు స్పెషల్ డ్యూటీలోనున్న కానిస్టేబులుకడు (సెంట్రల్ ప్రేషను రైల్వేపోలీసు హెడ్ క్వార్టర్స్ లు పొన్ను స్టాంపు) వెంటనే ముద్దాయి నరెస్టుచేసెను.

28.5-25 తేదీన కలకత్తా ప్యాసెంజరుబండి వెళ్లగానే రైల్వే యుద్వోగములవద్దకు వచ్చి రెండు హఠాఠిక్కెట్టులను ఖరీదును రీఫండు పుచ్చుచున్నవాడు పీడేమని ముద్దాయి గుర్తిం పబడెను. విచారణ జరుగుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

ఒక సవరణ

మదరాసు 11 జాను:— రైల్వే టిక్కెట్టును ప్రయాణి కున కమ్ముచుండగా అరెస్టు చేయబడినది పరమవాక్కునివాసి కందస్వామి మొదలియారుకాదు. రామపేటనివాసి ఇస్మయేలు.

నిన్నరాత్రి ముద్దాయి యగు ఇస్మయేలు ఆడువాండ్ర బండిలోనికి పోయి వెజవాడకు పోవుచున్న ప్రయాణికుల టిక్కెట్టులను తనిఖీచూచి కొద్దిమారమునకే తీసుకొన్న తన టిక్కెట్టులను మూడింటిని వారి టిక్కెట్టులతో మార్చి ప్రేషను ఉద్వోగుల వద్దకు వచ్చి రీఫండు అడిగెను. రీఫండు డబ్బును తీసుకొనుచుండగా అదినరకే వాని చర్యలను కనిపెట్టుచున్న పోలీసువారు వాని నరెస్టుచేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీ శీతారామ ఆంజనేయనాటక సమాజమువారు 13-6-1925 తేదీ శనివారమునాడు ఏలూరులో సావిత్రి నాటకమును ప్రదర్శింతురు

శ్రీయుతి జ్యోతిఃస్థుల శేషగిరిరావుగారు సత్యవంతుని పాత్రను ధర్మింతురు. మోతే నారాయణరావు.

గుత్తిలో అదనపు పోలీసుదళము నుంచుట

ప్రభుత్వమువారి ప్రకటన అపోహలకు అవకాశ మిచ్చుచున్నది

టి. శివశంకరం పిల్లెగారు మా కిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— కలెక్టరు ఉపేంద్రపాయిగారి చేపాలువై ఒక ప్రకటన గ్రామ ములలో విడివిగ పంచిపెట్టబడుచున్నది. అదనపు పోలీసుదళ మున కగు ఖర్చులు పోవలందరు చెల్లింపవలసి యుండునను అపోహను తొలగించుటకై ఈప్రకటన పంచిపెట్టబడుచున్నట్లు తెలియచున్నది. అందరు ఈ అదనపు పన్నును చెల్లింపనక్కర లేదని తిమ్మరెడ్డి చిన్నారప్పరెడ్డి కక్షలకు చేరినవారే చెల్లింప వలసి యుండుననియు, ఈప్రకటనయందు స్పష్టముగ వ్రాయ బడినది. మే నెల 12 వ తేదీ భార్యసెంటు బార్నిగ జైలునందు మాత్రము, ఈ అదనపు పోలీసుదళము ఖర్చులను ఆప్రదేశము నందున్నవారందరు భరింపవలయునని ప్రకటింపబడెను. పోలీసు ఆఫ్ఫీస్ 15 వ తేదీన ఆనుసరించి ఇట్టి పన్నులను విధించి నపుడు కొంతమంది ఈపన్ను చెల్లింపకుండునట్లు చేయబడు ప్రభుత్వమువారికి మాత్రమే అధికారమున్నది. కాని ఏప్రదేశ మునందు అదనపు పోలీసుదళ ముంచుడునో ఆప్రదేశ వాస్తవ్యులు ఆఖర్చులను భరింపవలయునని 15 వ తేదీన 5 వ నాలో స్పెషు నర్ల యిందుచున్నది. ఇట్టి పరిస్థితులలో దోషులను నిర్ణయించి, ప్రజలలో పేరు ఈక్షలకు చేరనివారు అని నిర్ణయించు అధికారము కలెక్టరుగారి వహించుట విపరీతముగనున్నది.

గుత్తి జరుగుచున్న ప్రత్యేకోద్వోగి విచారణకు గ్రామస్థు లందరు రావలయుననియు, ప్రత్యేకోద్వోగినిదుట సాక్ష్యమివ్వ నుత్సాహముగలవారు కలెక్టరుగారికి ముందుగ తెలుపవలయు ననియు మరియొక ప్రకటనము పంచిపెట్టబడినది. ఈప్రకట నకు ఆర్థ మున్నది. కాని మొదటచూచింపబడిన ప్రకటనకు ఉద్దేశమేమో తెలియదు.

ఈవిధమున ప్రకటింపబడు కలెక్టరుకు అధికార మున్నదా అను విషయమైమాడ సందేహింపవలసి యున్నది. ఈ రెండుప్రకటనలు చదివిన జిల్లా అధికారులకు అనుకూలముగ ప్రవర్తించినవానికి ఈపన్నును చెల్లించి అననర మేర్పడగలదని దుర్భాష కలుగవచ్చును. కావున ప్రత్యేకోద్వోగి విచారణ పల్ల లాభముకలుగదు.

ప్రకటన

కావలెను

కృష్ణాజిల్లా బంధులోపున్న కృష్ణా కోఆపరే టివ్ బ్యాంకులో పనిచేయుటకు బ్యాంకుపని అను భవముగల ఒక గుమాస్తా కావలెను. జీతం యో గ్యతనుబట్టి రు 30 మొదలు 40 వరకు యియ్య బడును. రు 100 లకు హామి యియ్యవలసి యుం డును. దరఖాస్తులు ప్రెసిడెంటు కృష్ణా కోఆపరే టివు బ్యాంకు, బందరు, అని పంపవలెను.

Advertisement for THE ASIATIC GOVERNMENT SECURITY LIFE ASSURANCE CO., LTD. with details of capital, policies, and agents.

“నేను యూరోపునకు ఆమహా ఆధ్యాత్మికోద్యమము నున్న, మహాత్ముని గూర్చియు జెలువగొంటిని. 1909 లో యూరోపియను మిషనరీ జే. జే. డోకుగారు ఒక్క ఆయనను గూర్చి వ్రాసిన విధమునయే యూరోపియను మిషనరీయు ఆ తరువాత వ్రాయ లేదనియే నానమ్మకము. ఇప్పుడా పుస్తకము ను మరచిపోతిమి. యూరోపియను మిషనరీ తీవ్రని చాల కాదు. ఈ క్రిందనే చేసి యుండవలసినది. నేను మరల రాజైలుగారి

[illegible]

“ప్రతాప” పత్రిక సంపాదకుడు సంస్థానమును యందర్బిం
చెను. పత్రికయందు వెలువడిన వ్రాతలు నిజమైనవి గావని
ప్రకటించెదనని సంపాదకుడు వాగ్దానము చేసెను. వాగ్దానము
ప్రకారముగ సంపాదకుని వ్రాతలనుజూచుట కంతవరకును సం
స్థానము నిరీక్షించెను. కాని యింతవరకును సంపాదకుని వ్రా
తలు వెలువడనలయున నిజసందృష్టులను గురించి, అసత్యములను
నిరసించును రూటరు సంజెయునకును ఢిల్లీ వారాపత్రికలను
ప్రేటుమెంటు లంపటకును. సంస్థానమును యందర్బింనుట కసజ్జ
నీయనవసరని ఒమంసంఖ్యాకులు గోరుదున్నారగాన యెవరికి
అసజ్జ నిచ్చుటకు నిశ్చయించుటయు, కష్టతరముగ నున్నది.
ఈవిషయమై పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారితో ఉత్తర
ప్రభుత్వ తరములు నడచుచున్నవి. (అ. ప్రె.)

తూర్పు తీరము తుపాను

ప్రభుత్వ సహాయము

ఉదకమండలము, జూను 10:—తూర్పు తీరమున తుపాను ప్రమాదమునగుర్చి, యిచ్చటికి మరేమియు రిపోర్టులు లేవు. ఇదివరకు ప్రకటింపబడిన రిపోర్టునుబట్టి కృష్ణ, గుంటూరుజిల్లాలు ఎక్కువనష్టపోయియున్న తెలియుచున్నది. గోదావరిలో అంతగా ప్రమాదము లేకుండెను. విశాఖపట్నంబు జిల్లా శేమియు నష్టములేకుండెను. ప్రభుత్వ భవనములు రోడ్డు ఇరిగేషను కాలనీలు బాగుచేయుదుట జరుగుచుండగా ప్రజలలో నష్టపడినవారికి సహాయముకేయవిషయమున ప్రభుత్వమువారు ఏమి రియోండలేదు. కృష్ణ, గుంటూరు జిల్లాలకల్లెలు గోదావరి ధనమును ఒసంగిరి. న్యూసాయదారులకు ఋణము లిచ్చుటకై క్రిష్ణజిల్లాలో రూ 100,000, గుంటూరులో రూ 20,000 ఒసంగిరి. ఆ జిల్లాలలో పేదలకు గృహములు నిర్మించు కొనకలప ఉచితముగ నిచ్చుటకై రూ 10,000 ఖాతాపరచిరి. ఇవిగాక గవర్నమెంటు పోలీస్ బలయందు లభించు కలకయినినివీ త్తము వినియోగింపబడును. (అ. ప్రె.)

సెకండరీ విద్యావిధానము

విద్యామంత్రిగారి యేర్పాటులు

ఉదకమండలము, జూను 10:—గో॥ విద్యామంత్రిగారు, గాంధీ, ఎయిడెడు స్కూల్స్ ద్వారా ప్రాథమికవిద్యను వ్యాపింపజేయుటకై యిదివరకే స్పష్టమగు విధానము సేర్పరచియుండెను. అందునిమిత్తమై తనకార్యము లిదివరకే జరిగినవిని బట్టెడుయేర్పాటులను తెలియగలదు. ఇప్పుడు సెకండరీ విద్యావిధానమును పునరుద్ధరించుటకై ఆలోచించుచున్నారు.

మదరాసులో సెకండరీ విద్యావిధాన పునరుద్ధరణమున సంబంధించినవిషయములలో ముఖ్యమైన వృత్తివిద్యగూర్చి విద్యార్థులకు అభిరుచిగలగజేయుట కళలయందును చేరిన నులయందును, ఆయాస్థలములకునుగూర్చి మ గు నృత్తుల జ్ఞానమును విద్యార్థులకు కలుగజేయుటవరకు. హాయిస్కూలు విద్యార్థులు వాళ్ళుచంచి పంజేయుటకును ఉన్నత స్థితి విద్యల సేర్పరచి వాళ్ళుపాపులకు సుసామ్యుర్తిగా బోధనలు అభిరుచి గలిగించుటకును యీ విద్యావిధానము శోధించెను. రెండవ దేవున ప్రస్తుతమున్న విధానమును తేలికజేయుటయు కొన్నిటియందు ప్రత్యేకజ్ఞాన మునందుట కుద్దేశింపబడిన యీ విధాన మొకవరకు పనిజేసినదో చూచి రి ఏండ్లక్రిందట ప్రతేక పెట్టబడినదనియొక్క అనుభవమునుబట్టి ప్రస్తుత ఆవరములకు తగినట్లుగా మార్పులయొ ఉద్దేశింపబడినవి.

మిడిలుస్కూలు, హాయిస్కూలు సంబంధము

మాడవవిషయమేమన హాయిస్కూలు కమిషినిస్కూలు నకు యెట్టి సంబంధముండలేనని విద్యార్థి హాయిస్కూలు విద్యను పూర్తిజేయుటకు గానిలేదా మిడిలుస్కూల్లోనేలిసికేసినట్టి విద్యల స్త్రీగరించుటగా నిశ్చయించుకొనుటకు అడుగుదగున విలగునట్లు య్లా రెంటికీసంబంధమేర్పరచలేననిమాచగలదు. వాలగవ యల్లోమేమన, హాయిస్కూలు విద్య కాతేలి విద్యకు దారిజూపునదిగా నుండ నవసరములేక దాని కది పూర్తియగు నట్లుండుట. హాయిస్కూల్లో స్థితివిద్యల కేర్పి, విద్యార్థు నివాసయోగ్యమగునదని కది పూర్తిగనుచున్నట్టి విద్యసేర్పటయు యీమార్పునందలి ముఖ్యవిషయము. ఈనూచన లన్నింటిని ఉద్యోగులు ఉద్యోగితరలు గలిపియును ఒక సంఘమువారు విచారించి యీరాష్ట్రమునందు ఉదితగును సెకండరీ విద్యావిధానము సేర్పరచెదరు. అందు నిమిత్తమై విద్యామంత్రిగారు కొన్ని ప్రారంభసూచనల ప్రతేకబెట్టిరి. ఈసంఘము వారు జూలయి ఆఖరున మదరాసులో సమావేశమగుదురు. అప్పుడు వారి కీనూచనలు తెలుపబడును. (అ. ప్రె.)

వి. వి. ఎస్. అయ్యరుగారి శవముదొరుకుట

పాపనాశనం నదిలో పడి ప్రాణములు గోల్పోయిన దేశభక్తుడు, గురుకుల విద్యాలియ సంస్థాపకుడు వి. వి. ఎస్. అయ్యరుగారి కళేబరము సోమవారమునాడు దొరికినట్లును, చూసవలసివచ్చినట్లు తెలియచున్నది. శర్యదేవి సబుడివిజనలు ఆఫీసున గురురావుగా రా శవము వెదకడెప్పుటయందు పడిన శ్రమకు ఆశ్రమవాసులు మంచి కృతజ్ఞత చిహ్నించిరి.

మదరాసు వార్తలు

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము

యం. యల్. డిగ్రీ పరీక్షాఫలితములు
ఈక్రింద నుదాహరింపబడినవారు ప్రైవేట్ లో ఉత్తీర్ణులైనవారు. తుదిగట్టిక గెలుపులో ప్రమరింపబడును.
మూడవ తరగతి
బ్రాంచి 1 జూనియర్ మెడల్స్ ఇత్యాదులు
నెం. 1 యల్. బాలింగం.
4 యల్. ఆర్. శివసుబ్రహ్మణ్యము.
5 వి. ఆర్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యరు.
బ్రాంచి 3 కాంట్రాప్టు మెడల్స్ నవి
నెం. 9 సి. నరసింహచార్యులు.
11 సి. నరదరాజన్.
బ్రాంచి 4 హిందూ మెడల్స్ నవి
నెం. 12 వి. కామేశ్వరరావు.
* * * * *
రాకపోకలు:—జూన్ 11 తేదీ:—ఉదితరాత్రి
శ్రీయుతులు డి॥ బి॥ పి. సి. యతిరాజులనాయకుడు (చె. కా. స) గారు ఉదకమండలమునకును, వైద్యకళాశాల ప్రొఫెసర్ డా॥ పి. రామమూర్తిగారు చిత్తూరునకును, పానగల్లురాజుగారు ఉదకమండలమునకును, యమ్. యస్. యమ్. రైశ్వ ప్రధానఇంజనీయరు లింగార్డుగారు బెంగళూరునకును పయనమైరి.

జి. వి. పి. లైసలో పట్టుకు తొలగుటవలన బొంబాయిమెయిలు మద్రాసునకు సేతు ఉదయం ౫:11.45 నిలవ చేరినది.
* * * * *

5 సం॥ ల బాలుని హత్య

ముద్దయి నిర్దోషియని విడుదల జేయబడెను
కృష్ణాజిల్లా కోంగ్రూడి నివాసి గను శేపు మంగమ్మ అను దేవుణ్ణి 5 సం॥ లు నయముగల పొరుగింటి బిడ్డను హత్య గావించినందులకు కృష్ణాజిల్లా జడ్జిగారిచే శిక్షింపబడి నిర్మితిడిను చెప్పుట ప్రధాన న్యాయాధికారులందు ఆసీలు లో న్యాయమూర్తులు వెంకట శుబ్బారావు, మాగనన్ నాయ రుగారులు తేను విచారించి ముద్దయి నిర్దోషిగ తలచి శిక్ష రద్దుచేసిరి.

గరి జనవరి మాసము 9 న తేదీ సామంత్రము 4 గం॥ ల వరకే కోంగ్రూడియందు పంపబడిన నడున బాండును మరీ కోంగరు బాండులో ముద్దయియొక్క ముద్రయొక్క ఇంటి ముగ్గు వాడుకొనుచుండెను. అట్లు పిల్లలతో నాడుచుండగ ముద్దయి యగు మంగమ్మ పదరు బాలుని తన గృహములోనికి తీసుకెళ్లుటకు అతనినిండి చూచెను. పిల్లవాడు తిరిగి ఇంటికి మరలకుండుటగాంచి బాలునితండ్రి ముద్దయి యింటికివెళ్లి బాలునివిషయమై విచారించెను గాని మర్రవాడు అంతు క్రితమే ఇల్లువిడిచిపోయెనని ముద్దయి ప్రత్యుత్తరముపంపెను. మరుపది దినము ఉదయమందు గ్రామమునగులు విచారణ గావించుచు ముద్దయి తండ్రికి జేరిన ఒకగుడికే సాదాచేయగ బాలుని పృతశరీరము గనుపించెను

జిల్లా సెషన్సు జడ్జిగారు ముద్దయిని హత్య సేరము క్రింద దోషిగ నిర్ణయించి మరణశిక్ష విధించెను.
హైకోర్టునందు పి. గోవిందమోహన్ గారు ముద్దయితరపున వాదించుచు ముద్దయి హత్య యొనర్చుటకు చాలినంతకారణము గనుపించుట లేదనియు; ధనాపేక్షచే చంపింట్లు తలచినను మృతబాలుని శరీరముపై విరువగలనగలులేననియు, సాక్ష్యము నంగు చాల అసంధిగములు గలవనియు, శవము గనుపించినట్లు ముద్దయికిండినని నిస్సందేహముగ రుజువు గాబడలేదనియు పల్కిరి.
న్యాయమూర్తులు ముద్దయితరపు వాదనతో సేకభరించి ముద్దయిని నిర్దోషిగ నెంచి విడుదల గాజింపిరి.

పోర్టు సెంటు జారిగెట్టెట్టు

వి. యా. మాజ్ గారు నర్సరావుపేటలో వివాహాధికారిగా నియమింపబడిరి.

నా కా కాళి
సయ్యన్ యా. మాజ్ సా. హెచ్. బహుద్దర్ గారు మద్రాసు పోర్టుట్రస్టీ గా నియమింపబడిరి.

లా కాళి
ఎఫ్. ఇ. పి. ట్రిప్స్ గారు బల్లారి జైలు నూపరిండెంటుగా నియమింపబడిరి.

ఎం. ముప్పయ్యచాగారు ఆర్. గత్తెసింగ్ గారు రెజిస్ట్రార్ వాడలో స్పెషల్ మేజిస్ట్రేట్లుగా నియమింపబడిరి.
రెజిస్ట్రార్ కాళి
కల్లికోట జమీందారుగారు మద్రాసు శాసనసభసభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

రివిన్యూశాఖ
ఎస్. లక్ష్మీరావుగారు పశ్చిమగోదావరి జనరల్ మ్యాగిస్ట్రేట్, ఎం. నరసింహంపంతులుగారు బ్రాజరీ, ఎస్. పి. రాసామి నాయుడుగారు ఆనంతపూర్ జనరల్ మ్యాగిస్ట్రేట్, జి. పి. శంకట రామశాస్త్రి ఆవర్భుగోగారు స్పెషల్ మ్యాగిస్ట్రేట్ డిప్యూటీ కలెక్టర్ గా నియమింపబడిరి.

డి. పి. డబ్బుశాఖ
ఎం. ఎస్. భాస్కరయ్యగారు రెజిస్ట్రార్ సర్కిల్ యింజనీరుగారికి పర్సనల్ అసిస్టెంటుగాను వి. మూర్తినారాయణరావుగారు వాల్తేరు సర్కిలు, హెచ్. ఆర్. జోగ్ గాగారు గోదావరి పూర్వవిజయ, పి. హెచ్. మేత్తూర్ గారు మువవల్లి డివిజన్స్ నియమింపబడిరి.

డి 15 వ జూన్ దాకా కృష్ణా జైల్లా తూర్పు పశ్చిమ కనాలు శాఖలు తెరువబడవు. 15 తేదీన సాయంత్రం 5 గంటలకు తెరువబడును.

కె. ఆర్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు కృష్ణా జైల్లా సెప్టెంబర్ 15 వరకు నియమింపబడిరి.

న్యాయశాఖ
రామనాథ న్యాయగారు పెనగొండకు, డి. విద్యుర రావుగారు మార్కాపురాకు, ఎం. వెంకటరామయ్యపంతులు గారు సంగోలుకు డిప్యూటీ సెషన్స్ జుడజులుగా మార్పబడిరి.

విద్యాశాఖ
5 వ డి॥ బి॥ రఘుపతి వింకటరత్నం నాయుడుగారి కైదు-చాన్సలర్ పదవిచే నిండితేను ఎక్స్ ప్రియో మెంబరు అయినందున వారి స్థానే ఎన్నికల నామినేషన్లు 19 వ తేదీలో గా యూనివర్సిటీ రిజిస్ట్రార్ గారు చేరవలెను.

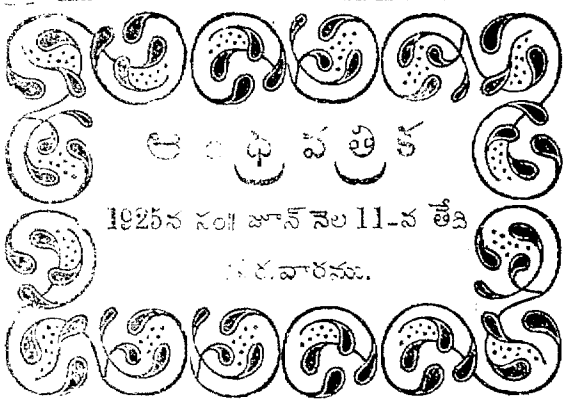
వివరెండ్ ఎఫ్ డెప్యూటీ గారు రాజీనామా నిమిత్తమే నిండితేనుకు ఎఫ్ వి. టెడే కాలేజీలలో రొక చతుర్వి ఎన్నుకొనబడి యున్నారగుటచే నామినేషన్లు 19 తేదీలో గా యూనివర్సిటీ రిజిస్ట్రార్ గారు పంపవలెను.

స్థానిక పర్యవేక్షకశాఖ
వి. వి. ఆర్. సీతారామారావు, కె. వి. మాణిక్యరావు నాయుడుగారు కృష్ణాజిల్లా బోర్డు సభ్యులుగాను, వి. సి. మల్లా రెడ్డి, జి. వారప్రసాదుగారు కడప జిల్లాబోర్డు సభ్యులుగాను, ఏ. జగన్నాథం పంతులుగారు పార్వతీపురం తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటుగాను, డి. నూర్జులరాజారావు పంతులు గారు వైస్-ప్రెసిడెంటుగాను, వై. సి. సత్తిరాజుగారు కాక నాడ మునిసిపల్ సభ్యుడుగాను ఎన్నుకొనబడిరి.

ఈక్రిందివారు విశాఖజిల్లా జైల్లాబోర్డు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

సి. వెంకటసుబ్బారావు, ఎస్. కాళిశాస్త్రి, డి. న్యాయ ప్రకాశరావు పంతులు, శ్రీపతి నరసింహంపంతులు, బానాబ్ పేక్ మహమ్మద్ అల్లీసుస్తాన్ సా. హెచ్. బహుద్దర్ ప్రోవో ముదర భానూజీదేవుగారు,

మాంబజము మద్రాస్ హైస్కూలింగ్ స్కీము ప్రకారం మద్రాసు నగరమండోక్ భాగముగా నుండుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రైవేటుస్థలాల అనన్యు సొంతరి గనుక ఇంసుంకి చెంగల్పుట్టుకు పోయేకేసులు అప్పటి పెంపింగలో నున్నవి. అన్నియు ప్రెసిడెన్సీ కోర్టులకు అవగా మదరాసు కోర్టులకు బ్రాన్సుఫర్ చేయుటలుగా హైకోర్టునికి ఉత్తర్వులు జారీ చేయబడినవి.

అంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వ రాజీనామా నిచ్చునా?

నిర్వహణము చేయుట కైన ప్రత్యేక తంతి వాస్తవముగా నున్నప్పుడు నాకచిత్రమైన ప్రశ్న నదిగలుగుటకు వచ్చును. ప్రభుత్వపరిపాలనాసంబంధ మగు విషయములగున్న మంత్రులు పత్రికలకు వ్యాసముల వ్రాయవచ్చునాయను ప్రశ్నను, లేదని నభ్యుక్తుల జాన్ ఫ్రెన్చుగాంబిగిరి. ఇండియా మంత్రియగు బర్మెన్ హెడ్లు ప్రభుత్వ గారు, ఇంకను పత్రికలకు రాజీనామా చేయవలయునుగాని వ్యాసములను వ్రాయు చుండుటచే నిట్టి ప్రశ్న నడుగుట తటస్థించెను. మంత్రులు సాధ్యమగునంతవరకు పత్రికలకు వ్రాయకుండుటయే మేలని, యంతవరకును అంగీకరించుచుండెను. ఏలనన, యందువలన చిక్కులనేకములు తటస్థించును. మంత్రుల వ్యాసములు వచ్చును పురికొల్పుచో, వారు వాదప్రతివాదములకు దిగక తప్పదు. తమ యభిప్రాయమే సరియని మంత్రులు వాదించుటచే, ప్రజాభిప్రాయమును కొనసాగించుటకు వారికి మనసాపడు. మంత్రులు ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి నడువవలసిన దేశములలో, లేనిపోని యాందోళన ముదయించును. మరియొక సందర్భము గూడ గలదు. మంత్రులు సాధ్యమగునంతవరకు ప్రవర్తించుట కెల్లప్పుడును వీలుండదు. పలుమార్లు వీరి కలం పొకటికొననంత, ప్రభుత్వవిధానము వేరొక తీరున నుండును. అట్టికరి, తమ యభిప్రాయ మెటులున్నను, ప్రభుత్వాభిప్రాయమునే వెల్లడి చేసి, దానిని సమర్థించుటకు మంత్రులు పాల్పడవలసి యుండును.

పరిపాలన బాధ్యత యన శ్రమియో తిన్నగ దెలియని మద్రాసు రాజధానిలో గూడ, మంత్రి గారి ప్రసంగమునకును ప్రభుత్వాభిప్రాయములకును భేదము గలదుటయు, అట్టియభిప్రాయములను తెలుపుట న్యాయమూ యనియు, శాసనసభలో ప్రశ్నలకు అక్షరము తిన్నగ జవాబు చెప్పక సంప్రదిస్తాభిప్రాయ మది యని మాత్రము జెప్పిరి. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సందర్భమే యీతీరుననుండ శాశ్వతముగ నిలిచియుండ వ్యాసములవలన నెట్టి సందర్భాత్మిక దిక్కుకునోచ్చు నక్కర లేదు. ఆలివియరు ప్రభుత్వ గారు, శ్రాతనేర్చు గలవారయినను, ఇండియాలోని ప్రజలను ప్రశ్నించుట, పత్రికలకు వ్యాసముల వ్రాయజూపి విమర్శించుట, ఉద్యోగానంతరము వీరు పత్రికలలో ప్రవర్తించుట సాధ్యములతోరక్షింపజూడ, ఇండియా మంత్రిగి నున్నప్పుడు వీరు వెలువరచినయభిప్రాయములకును, వ్యాసములలోని యభ్యుక్తియులకును తారాభేదము మొదటి మీద గలదని గమనింపవలెను. ఆలివియరు ప్రభుత్వ లిరువురుండిరా యను సందియము

తోచెను. మాన్వే ప్రభువు గొప్ప రాజకీయతత్వ వేత్తయు, సుప్రసిద్ధ గ్రంథకర్తయు నని తెలిసిన నిషయమే. వీరు ఇండియా మంత్రిగ నున్నపుడు, నిర్బంధములను సమర్థించుటతోను, స్వపరిపాలనాశయమును నిరసించుటతోను ప్రాద్దుబుచ్చి, తమపట్ల భారతీయవిద్యార్థులకుల కారణమునుకొల్పొయి.

కాని, విమృత ప్రచురింపబడిన మాన్వే ప్రభువు గారి లేఖలను గ్రంథమును జూచిన, హైందవాధికారుల నిరసనకత్తయును వారు తీవ్రముగ ఖండించి రనియు, ఉద్యోగపు సరిహద్దుల సత్రికమింపజాలక వారటుల మెలగవలసినచ్చెననియు, దెలియజొచ్చెను. బర్మెన్ హెడ్లు ప్రభుత్వ గారు వెనుకటి ఆచారము సత్రికమించుటకు కొంత కారణము లేకపోలేదు. హిందూ దేశమునందువలె ఇంగ్లండులో పత్రికావ్యాసరచన కేవల దేశాభిమాన సార్వభౌమ్యములతో గూడుకొనిన వృత్తిమాత్రమేగాదు. వ్యాసరచనకు గడంగువారు, దుర్భరదార్శిద్యమున మునింగి నిరుత్సాహము జెందవలసిన యవసరము లేదు. మంత్రపదవులను నిర్వహించెడివారికి సయితము, వ్యాసరచనవలన చేకూరెడి ద్రవ్యము మిగుల ఆకర్షవంతముగ నుండగలదు. బర్మెన్ హెడ్లు ప్రభుత్వ గారు తమ లేఖనిమూలమున సంవత్సరమునకు పంజెండువేల సవరణలను సంపాదించెదరట. ఇది యొక గవర్నరుజీతమును మించిపోవుచున్నది. ప్రస్తుత రాజకీయ విషయములగుర్చి మంత్రులెవ్వరును వ్యాసములను ప్రకటింపగూడదని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించినటుల ప్రధానమంత్రియగు బాల్లవినుగారు పార్లమెంటు సభలో నుడివెరి. బర్మెన్ హెడ్లు ప్రభుత్వ గారి వ్యాసములుగూడ నిట్టి నిషేధము క్రిందకు వచ్చునాయని యడుగగ, తమరావ్యాసములను చదువలేదనియు, చదువుటకు తీరుబడియు లేదనియు చెప్పి, బాల్లవినుగారు తప్పించుకొనిరి. కాని, బర్మెన్ హెడ్లు ప్రభుత్వ గారి వ్యాసములు, నిషేధింపబడదగిన వనుటకు సందియము లేదు. బాల్లవినుగారు మోమోటమిచేత ఏసంగతియు జెప్పరయిరి. కాని, బర్మెన్ హెడ్లు ప్రభుత్వ గారికిమీద వ్యాసరచననుమానుకొ నెదరా? మానుకొనరనియు, ఉద్యోగపదవికే వారు రాజీనామా నిచ్చెదరనియు, ఇంగ్లీషుమెను పత్రికకు లండను విలేఖకుడు దెలుపుచున్నాడు. ఎక్కడనయిన బావా యనురీతిని, డబ్బుదగ్గర ఇతరయోచనలు సాగుట కష్టము గద! అయినను, బర్మెన్ హెడ్లు ప్రభుత్వ గారి చేసి దరో చూడవలయును.

దేశదౌర్భాగ్యము

హిందూ దేశమున, ప్రజలయక్కరలకు సరిపోయెడి వస్తువులన్నియు పండును. వీని నుపయోగించుచో, దేశమున యేమముండజాలదు. దేశమునకు సరిపోయెడి ప్రత్తి పండుచున్నను, ప్రత్తిని విదేశములకు పంపి, వస్తుములను పరదేశములనుండి తెప్పించుకొనుటకన్నను నెక్కువదౌర్భాగ్య మేముండును? గాంధీమహాత్ముడివిషయమును జల్పయిగురిలో చక్కగ తేటపరచెను. ఇట్టి దుర్గతి, మరియేదేశమునందును కనుపింపదు. ఇందుకు, ప్రజల మాంధ్యమును అజ్ఞానమును తప్పవేరుకారణములు గనుపింపవు. ఈదుర్గతములను

పోగొట్టుటకే, మహాత్ముడు తను శక్తిసంతను భారజోయి చున్నాడు. ప్రజలు పాటుబడుచో అచిరకాలములో కద్దరు నిర్మాణమును, విదేశవస్తుబహిష్కారమును సులభసాధ్యము లగు ననుటకు సందియము లేదు. ఆర్థిక రాజకీయ స్వాతంత్ర్య మయూచితముగ చేకూరుటకు సులభమార్గ మేర్పడును. దైవసంఘటనల ఫలితముగ నరదలచేనేమి, తుపానులచేనేమి, వర్షపులేమిచే నేమి, కలిగెడి కఠవుబాధలను మాన్పుటకు రాట మెంతటి యుత్సాహసాధనమో, నానాటికి విదితమగుచున్నది. ఆచార్య ప్రభులచంద్ర రాయగారు బెంగాలులో నిర్వహించిన కార్య మద్భుతముగ నున్నది. మహాత్ముడు బెంగాలునం దన్నిప్రదేశములకును వెడల నిశ్చయించుటచే, నిర్మాణోత్సాహము వారింత వృద్ధియై బెంగాలు మిగిలిన రాష్ట్రములకు మార్గము జూపగలుగు ననుటకు సందియము లేదు. బెంగాలునందు, హిందువులు, మహమ్మదీయులు పురుషులు, స్త్రీలను తారతమ్యము లేక, ఎల్లరును రాటము చేపట్టుచుండుట శుభచిహ్నము. సున్నితముగు దారమును తీయుటలో మహమ్మదీయులు మిగుల నైపుణ్యము జూపిరి. ఐశ్వర్యవంతు లగు జమిందారులుగూడ నూలుతీయుటలో ముందడుగునైచుచు, ఇతరలకు మార్గదర్శకు లగుచున్నారు. "నా కార్యక్రమము నందు నైతిక, కద్దరుభాగములే శాశ్వత మయివని. ఇతరభాగములుగూడ శ్రేష్ఠములయినను తాత్కాలికలాభమును సూచించుచున్న"వని మహాత్ముడు పలుకుటచే, అహింస, కద్దరులపట్ల మహాత్ము డెట్టి పట్టుదల జూపుచున్నాడో తెలియగలదు. స్వరాజ్య సిద్ధికి పిమ్మటగూడ కద్దరునిర్మాణధారణములత్యవసరము లని ఎంచవలయును. సుప్రసిద్ధ రసాయన శాస్త్రజ్ఞులగు ప్రభులచంద్రరాయగారు తమ అభిమాన విద్యనుగూడ వెనుకకుబెట్టి కద్దరునే మోక్షసాధనగ గైకొని, కద్దరుప్రతిష్ఠాసాధనకు తోడ్పడి, కృషి నలుపుచున్నారు. ప్రవర్తకసంఘమువారు గూడ వీరి ప్రయత్నములకు తోడ్పడ నిశ్చయించిరి. ప్రజాసామాన్యక్షేమమును పోగొట్టుటకు, రాట మెటుల తోడ్పడెనో, ప్రభుల చంద్రుని దీక్షాఫలితము తేటపరచెను. రానురాను, ఇంకను విశేషము లనేకములు గోచరించునని మహాత్ముడు నమ్ముచున్నాడు. హిందూమహమ్మదీయసఖ్యత్వ పెంచుటకు, కద్దరు నిర్మాణము తోడ్పడిన వైఖరిని చాటుచున్నాడు. ఆంధ్రదేశము మహాత్ముని ప్రయత్నములకు వెంటనే తోడ్పడవలయును. కద్దరునిర్మాణమునకు ప్రసిద్ధిజెందిన ఆంధ్రావని తన ప్రఖ్యాతిని కోల్పోనకుండజూచుట, ఆంధ్రుల ప్రధానవిధి యగుచున్నది.

మొరాకో స్థారాటము

స్పెయిను సైనికులకును రిఫ్ జాతికిని, మొరాకోలో జరుగుచున్న సంగ్రామమునందు, స్పెయిను సైనికులకు మిగుల నష్టము వాటిలైనని చదువరు తెరుగుదురు. యూరపులో నిట్టియద్ధము జరిగినచో, గెలిచిన జాతికి స్వాతంత్ర్యము లభించుట స్వతస్సిద్ధము. మొరాకోయద్ధములో నానారాష్ట్ర సంఘమువారు తరుణసమయమునందు జోక్యము కలుగజేసికొని, అనుకూలమగు సంగిని గుదిగట్టి యుండవలసినది. లేనియెడల, విజయఫలితములను

అబ్దుల్ కరీంగారి కోరికయి యివలసినది. అటుల చూచుటకుమాదుగ, ఫ్రెంచివారు జోక్యము కలుగజేసి కొని, స్వేయనుకు సహాయముగవచ్చిరి. వీరు యుద్ధములో పాల్గొనుటకు తగిన కారణము గనుపించదు. యూరపియనుల ప్రతిష్ఠను నిలుపుటయే ముఖ్య కారణమని దోచును. మూఁధైర్యుడు గాఁడయినచో మిలిటరీ విలేఖకుడు ప్రాసిన సంవర్ధములుబట్టి చూచినను, ఫ్రెంచివారు ముట్టడించిన భాగమునందు రెండుజాతులవారు గలరనియు, వారు అబ్దుల్ కరీం గారికి కృష్ణముచెల్లించుచు విధేయులై యుండిరనియు తెలియగలదు. అందుచే, ఫ్రెంచిముట్టడి, అక్రమమని తేలుచున్నది. పైవ్యబలమునందు ప్రసిద్ధి పొందిన ఫ్రెంచివారు నయితము, మొరాకో యుద్ధమునందు అనుకొనినంత త్వరితముగ ముందుకు సాగలేకన్నారు. కలుతావులలో వీరు వెనుకకు జూరలవలసివచ్చుచున్నది. తుట్టతుడకు, ఫ్రెంచివారు జయముగాంచుట సహజమయినను, యింకను యీపోరాటము కొనసాగవలయునాయను ప్రశ్న జనించును. మొరాకో స్వాతంత్ర్యము కొరకై పోరాడుచున్న రిఫోజిటారి కోల్లె నీజేర్చుటకు, నానారాష్ట్రసంఘముగాని, ఇంగ్లండు అమెరికా మున్నగు గొప్పజాతులుగాని, పూనుకొనగూడదా? ప్రతిదేశమును స్వార్థముతో మెలగుటచే, విశాలభావము జూపబలకున్నవి. ఆకారణముచేతనే, యింకను పశుబలప్రాముఖ్యమే ప్రపంచమున వర్ధిల్లుచుండుట, శోచనీయము.

హెడ్జాబయాత్రికులు

హెడ్జాబయాత్రికులగుర్చి పార్లమెంటుసభలో మాక్స్ టెలిఫిన విషయము లేమాత్రము సమంజముగ లేవు. ఏలనన, సముద్రముపై భారతీయయాత్రికులను రక్షింపవలసినబాధ్యత బ్రిటీషు ప్రభుత్వముపై గలదు. బ్రిటీషువారికి సముద్రాధిపత్యముగలదనుట జగత్ప్రసిద్ధము. గత సంగ్రామమునం దది విడితమయ్యెను. అట్టిస్థితిలో, బ్రిటీషువారు మందలించుచో, అమీరు అలిగారు యాత్రికులు పయనమయ్యెడి ఓడను ముట్టడించియుండదు. భూమిపై దిగిపడినట్లు, వారలను పవిత్రస్థలములకు సురక్షితముగ గొంపోయెదమని, ఇబ్రహీం గారు వాగ్దానము జేసియున్నారు. ఇట్టిస్థితిలో, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వలదనినను, యాత్రికులు వెడలియుండుటచే వారి కర్మమును వారనుభవించవలయు నని మాక్స్ టెలిఫిన్ గారు పలుకుట, ధర్మముగాదు. తాము జోక్యము కలుగజేసికొనమని చెలిపినంతమాత్రాన వారి బాధ్యత వదలదు. ప్రప్రాంతమునందున్నను, ఆంగ్లేయులను రక్షించుటకు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి కెటుల కంకణము గట్టుకొందురో, సామ్రాజ్య పౌరులగు భారతీయుల విషయమునను అట్టి బాధ్యత నేపొందుట ధర్మము. సులభముగ నివారించగల విషయములలోగూడ వీరు మొదటియచో, ఇట్టివల నగ్గిపోవుచున్న అశాంతి మరల ప్రబలమగుట సహజము. ఇప్పటికయినను, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు తమ ఉపేక్షాభావమును విడనాడి, మహమ్మదీయుల క్షేమమును కాపాడుట శ్రేయస్కరము.

వైకంఠగూర్చి

వైకంఠగూర్చి గాంధీమహాత్ముడు యీవారపు "యంగు ఇండియా" పత్రికలో వ్రాసిన వ్యాసము, కొంతవడి నిరుత్సాహము గలిగించక మానదు. సత్యాగ్రహవలంబులు, మహాత్ముని యాదేశమును శిరసాహించి, ఎట్టియధు లేకున్నను మొదటి సరిహద్దును దాటుకుండ కట్టడిజేసికొని, అందుకు బద్ధులయి. సత్యాగ్రహవలంబుల, నిగ్రహ శక్తి కిది నిదర్శనము. ఇట్టిస్థితిలో, మహాత్మునకు వాగ్దానముల జేసిన ఉత్తమజాతిగొందువులు తిరువాన్కూరు ప్రభుత్వమువారిని ప్రోద్బలపరచి, అంత్యజాలకు గలిగిన అన్యాయము తొలగింపవలసి యుండును. వీరు తమ వాగ్దానములను చెల్లించకుండుట మిగుల శోచనీయము. వీరి ఉపేక్షవలన, నిష్పాజాతులవాడు, మరల కలవరపడుచున్నారని తెలియుచున్నది. కాని, సత్యాగ్రహము మెల్లగ పనిజేసినను అనుకూల ఫలమును తప్పక నొనగూననియు, తొందరపడి అహింసా పద్ధతిని విడనాడవలదనియు, మహాత్ముడు హిత మొనగుచున్నారు. సత్యాగ్రహవలంబులు మాత్రము స్థిరచిత్తులై యితరులకు మార్గము జూపుట ధర్మమని మహాత్మునితలంపు. వీరిల నిరుపమాన త్యాగ మెట్టి కఠినహృదయము నయినను కరగించగలదు. వైకంఠమస్య ఇదివరకే భారత వర్షదృష్టి నరికట్టినది. అస్పృశ్యతానివారణావశ్యకత నది చాటినంత యధికముగ, నేదియు చాటియుండలేదు. ప్రాచీనాచారాభిమాను లెంతటి కష్టముల గలుగజేసినను, నిష్పాజాతుల స్వాతంత్ర్యము త్వరలో సిద్ధింపకమానదు.

రాయపేట ఆస్పత్రి

రాయపేట ఆస్పత్రినిగూర్చిన వదంతి నిజముగాదనియు, మద్రాసు కార్పరేషనుసభ్యులు తేని పోని ఆర్భాటము జేసిరనియు, మద్రాసు మెయిలు పత్రిక పరిహసించుచున్నది. స్థానికశాఖమంత్రిగా రీపదంతులగుర్చి నిజసందర్భములను వెంటనే ప్రచురించియున్నచో, చెన్నపురియం దింతటి యాదోళన జరిగెడిదిగాదు. మంత్రి లధికారవర్ధనైఖరి నవలంబింపబనిలేదు. ఏవిషయమునుగూర్చి యైనను వదంతులు ప్రబలినపుడు, వాస్తవస్థితిని చెలుపుచో అధికారప్రతిష్ఠకు కొరంత వాటిల్ల జాలదు. ఇప్పుడైనను, కాలయాచన జేయకుండుట మేలు. యూరిపియనులకు ప్రత్యేక వైద్యాలయము గావలసి యున్నచో, ఎన్నియో సుందర మయిన తావులుండగ, భూమిమానవులతోగూడుకొని, కేటలు బొబ్బలతో నిండియుండెడి ప్రదేశముననున్న ఆస్పత్రిని ఏరుకొనెదరాయని, మెయిలుపత్రిక యడుగుచున్నది. యూరపియనుల కిట్టి తావులుపనికిరాకున్నచో, భారతీయులకు మాత్ర మెటుల బనికీవచ్చునో తెలియదు. మెయిలుపత్రిక దృక్పథ మిందువలన నెల్లడియగును.

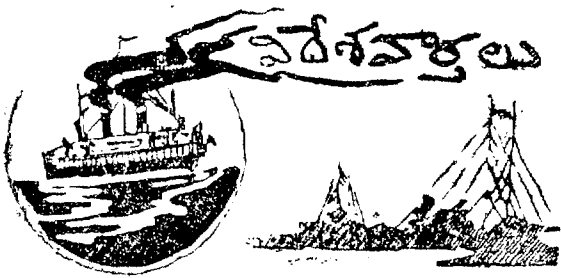
త్రాగుడు మతిస్థిమా?

త్రాగుడును, హిందూమతముగాని క్రైస్తవమతముగాని అంగీకరించుటలేదని ఎల్ల రంగీకరించెదను. క్రైస్తవమతమునూడ, ఇట్టి దురభ్యాసమును నిషేధించుచున్నదని తెలిచియుంటిమి.

అమెరికావంటి క్రైస్తవదేశము, మద్యపాననిషేధముపట్ల జూపెడి యుత్సాహమును, మిషనరీలు పలువురు నిషేధోద్యమముపట్ల జూపెడి శ్రద్ధయు మానమృతమును బలపరచుచున్నవి. కాని, ఎపిఫెనీ అను మిషనరీపత్రిక, "త్రాగుడు జీవితావసరము లలో నొకటి. అందుచే మతము త్రాగుడును నిషేధించదు" అని వ్రాయుటవలన, క్రొత్త సందేహము ప్రబలుచున్నది. త్రాగుడు జీవితావసరముగాదని, త్రాగుడులము లనేకములు గల హిందూ దేశమే రుజువుచేయుచున్నది. సోషల్ రిఫార్మరు పత్రిక చెలిపినట్లు, జంతువులేవియు మద్యమును వాడకుండ జీవించుచున్నవి. ఎపిఫెనీపత్రిక వ్రాతలే సత్యమగుచో, క్రైస్తవపరిపాలకు లెన్నటికయినను మద్యపాననిషేధమునకు తోడ్పడెదరాయను నందియమును, నిరాశయు కలుగకమానవు.

మద్రాసు ఎక్జిక్యూటివు కౌన్సిలు

శాఖాధికార విభజనము
ఎక్జిక్యూటివు కౌన్సిలునందలి సభ్యులలో ఎవ్వరెవరు ఏ యే శాఖలపై అధికారము గలిగియుండెదరో నిర్ణయించు గవర్నరుగా రీకేండి ఉత్తరువును ప్రకటించునాడు.
నో. సి. పి. రామస్వామి ఆయ్యరు (లామెంబరు)
సివిలు క్రిమినలు వ్యాయస్థానములు, ఎన్నికలు, విద్యుచ్ఛక్తి, మోద్రావలెక్ట్రీఫికేషన్లు, విదేశీయులు పక్షపు నివేదికములు, ఇరిగేషన్, లాంఛులార్డు, టెనెంటు సమస్యలు, లెజిస్లేటివుశాఖ, మాజిస్ట్రేసీ, మార్కెటింగ్, వ్యాయవిషయములు, పాను పోర్టులు, పోలీసు సీ. ఐ.డి, గ్రంథముల రిజిస్ట్రేషన్, ముద్రాక్షరశాలలు, ప్రదురణశాఖ, రైల్వేలు, రాజకీయ పరిపాలన ప్రాముఖ్యముగల నివేదికములు, రాజకీయవైద్యులు, గవర్నమెంటు ట్రాన్స్మిటరులు.
మార్కెటింగ్ కమిషనరు (రెవిన్యూ మెంబరు)
ఏజన్సీ జిల్లాలవిభజనము, కోర్టు ఆపరేషన్లు, ఆర్థికపరిస్థితులు, ఖామము, ప్రభుత్వ దోర్బగుల సర్వేసు నిబంధనలు, ఇండియన్ సివిల సర్వేసు, లాండురెవిన్యూ, సర్వే, సెటిల్మెంటు, గనులు, పాండులు ప్రత్యేకనిధులు, పబ్లిక్ సర్వీసుకమిషన్ సర్వీసులకు, సంబంధించిన సహస్యలు, సంస్కరణములు, నిక్షేప్రములు, ఆడవిద్యుగములు, ఈనాములు, పెన్షన్లు, ఇతరశాఖలలో చేర్చుటకు వీలులేని ఇతరవిషయములు.
ఖాళాబహదరు మహమ్మదు ఉస్మాను
సాహేబుగారు (హోం మెంబరు)
పరిపాలనానివేదికలు వాయవిషయములు, తుపానులు మందుసామానులు, బాయిలరులు, జవాభాలెక్ట్రీషి, వయసు, నిర్ణయించు సర్టిఫికేటులు, క్రిమినలుజాతులు, నిమ్నజాతులు, ఎమిగ్రేషన్, అడవులు, ప్రభుత్వ భవనములు. కాశాగృహములు, కార్మికసహస్య, ఆకదీవులు, పాక్షయోక్తములు, రెపర్యేటరులు, మెకలు మరీ ఇతరవస్తువు ఆర్థికలను నిర్ణయించుట, ప్రాణాధనముల సంరక్షించువస్తువు ఇమ్మిటరు మానములు, గవర్నరుగారి సిబ్బంది, స్టాంపులు, వ్రాతపరికరములు, గవర్నమెంటురెవెన్యూ.
టి. ఇమాయదుగారు (ఆర్థికసభ్యుడు)
ఆర్కియాలజి, ఎస్ట్రాఫీ, సులక్మిరు, మతవిషయములు, ఆదాయపుపన్ను, మీటిరియాలజి, నల్లమందు, సంస్థానాధీశులకు సంబంధించిన ఇతర రాజకీయవిషయములు. పోస్టాఫీసు, ఉప్పు, తరివార్లు, టెలిఫోనులు, ఆంగ్లేయవిద్యుత్తవాన్సు, మిలిటరీ, ఇతర కేంద్రప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన విషయములు.
స్థానిక సంఘము ఎన్నికను రద్దుచేయుట
నాకారీ, జూను 9:—సతీశుచంద్ర చక్రవర్తిగారు
మార్చి 28నూ 10:—సి. గారును, మార్చి 29నూ 11:—మరియుతప్పని విజయము పొందిన ఆధ్వర్యముపై సాదరుతావాస్తానిక సంఘము ఎన్నికయందు నిబంధనల విరుద్ధముగా ప్రచారము జేసినందులకు వారి ఎన్నికను రద్దుపరచవలసినదని కోరుచు పెట్టిన కేసునందు ప్రభుమ మనసముగారు తీర్పుజేసిరి. ప్రతివాగుల ఎన్నిక రద్దుపరచుట ఖర్చులతో సహాదానీతుమన తీర్పుజేసిరి. ప్రతివాదులు ఎన్నికనుగూడ సభ్యులుగా నుండరాదని కాసించెను. (ఆ. ప్రె.)

సెక్యూరిటీ ఫ్యాక్టు

ఆంగ్లో ఫ్రెంచి ఒడంబడిక

రైలు ప్రదేశమును గాపాడుట

జనీవా, జూన్ 9:—మిత్రమండలితో గలిసి ఫ్రెంచి వారుగూడ ఒక ప్రకటనను జేయవలసియున్నది గాన సెక్యూరిటీ ఫ్యాక్టునుగూర్చి తేల్చి కాలానుసరముగ అందజేయబడును. ద్వైతము సెక్యూరిటీ ఫ్యాక్టును గూర్చి తయారుజేసిన తేల్చి సంగీకరించెనని బ్రిటనుడుగారు తెలియజేసిరి.

ఫ్రెంచిపత్రికల అంగీకారము

పారిస్, జూన్ 9:—బ్రిటనుడు చాంబర్లను గాని ఒడంబడిక చాల ముఖ్యమైన దని వార్తాపత్రికలు వాదించుచున్నవి.

పూర్వపు బొడంబడికలకంటె ఇది చాల మంచిదిని వెబ్బిల్ పార్లమెంటు పత్రిక వాదించుచున్నది. ఫ్రాన్సు దెబ్బయి మును సహాయము చేయుటతోడనే ఇది గూడుకొనలేదు. రైలు, పెట్టు నదులవగ్గర గ్రేటుబ్రిటను తేలవదము రాకుండ గాపాడుకొనుటతో గూడుకొన్నది. ఇదే ప్రకారము ఫ్రాన్సు, ఇటలీ, ఆస్ట్రియా తమ సరిహద్దులకు ప్రద్రవము రాకుండ ఒడంబడికను చేసికొనుట. ఆంగ్లో ఫ్రెంచి ఒడంబడికలో ఇటలీనిగూడ జేర్చుటకు చాంబర్లనుగారు ప్రయత్నించుచున్నారట. సెక్యూరిటీ ఫ్యాక్టును ఈలోడే పారిస్ పత్రికలో పెర్సినాన్ అనువాతము ఆక్షేపించుచున్నాడు. అతడు తిని భాయపరచిరని ఫ్రెంచి స్వాతంత్ర్యవిధానము అంతరించు ననుచున్నాడు.

బ్రిటిషు అభిప్రాయము

లండన్, జూన్ 10:—సెక్యూరిటీ ఫ్యాక్టును పూర్తిగ రెండుపక్షములకే అనగా ఇద్దరే చేసికొనవలెను. ఫ్రాన్సు జర్మనీయందీ రైలు సరిహద్దులకు ముప్పు రాకుండ జాతి సమితి అధికారముక్రింద బ్రిటను గాపాడును.

దీని కంటకును ముఖ్యము జర్మనీని జాతీయమితిలో జేర్చుకొనవలెనట.

మిత్రమండలి లేఖ

జర్మనీలో అనుసూలవాతావరణము

లండన్, జూన్ 8:—మిత్రమండలిలేఖను గూర్చి జర్మను ప్రభుత్వము ఏచర్మను దీక్షికొనుటకును 15 రోజులు పట్టును అధ్యయము.

మిత్రమండలి కోర్కెలను జాగ్రత్తగా యోచించవలె ననుచున్నారు.

జాతీయపత్రికలు మొదలు నిరాకరించవలె ననుచున్నవి.

జర్మను గౌరవమునకు భంగముగనున్న సంగతుల నెన్నిటికిని అంగీకరింపరాదనుచున్నారు. కాని కొంతవరకు వాతావరణము అనుసూలముగ ఏర్పడుచున్నట్లున్నది.

పారిస్ హెచ్చరిక

లండన్, జూన్ 7:—జర్మనులు మిత్రమండలి లేఖ నెట్లాగొనినది ప్యాక్టును పత్రికలు ఏవియు తెలుపుటలేదు. ముందేమీ జరుగనదీ కనిపెట్టువలసియున్నది. జాతీయవాదుల కోపము అందరకును దెలిసిన విషయమే. కొన్నిచోట్ల తేల్చి యొక్క సమంజసభావమును తెక్కనేయుట లేదనుచున్నారు. జర్మనీ ఒడంబడికను సెరవేర్చును దానికి భిన్నముగ ప్రవర్తించుట కష్టములేదట. జర్మనులు ప్యాక్టులను తిగ్గించుటకును సెక్యూరిటీ ఫ్యాక్టును సమంజసు కల్పించు నుద్దేశ్యమును తెచ్చు పత్రిక ఇండించుచున్నది దీని నెంతమాత్రముసహించరనుచున్నది. వివేకము గలుగుగాక యనుచున్నారు.

కార్మిక సభ

విషమావస్థ

ప్రతినిధులలో భిన్నాభిప్రాయములు

జనీవా, జూన్ 9:—ప్రతినిధులలో భిన్నాభిప్రాయములు బయటపడుటచే కార్మికసభ విషమావస్థయందు బడెను. 'ట్యూంకు ఫర్మసులు' (కొలిమి) వాడబడు అర్థ కర్మాగారములో వారమునకు ఒకరోజు పనినాపవలెనను సవరణను నిరాకరించెరట. కార్మికసభమువా రీతిర్యాసమును ప్రతికూలముగ వ్యాఖ్య యొనర్చుచున్నారు. 1926 లో కమిటీ ఏర్పాటును సవరించుట ఏర్పాటులు జరుగునట.

మంత్రివర్గము

పత్రికాప్రచారము

బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభుని ఆదాయము

లండన్, జూన్ 6:—వార్తా పత్రికలకు మంత్రిలు వ్యాసములను ప్రాసి గడించువిషయమై ప్రభుత్వవిధానమునే ర్పాటుజేయుటకు మంత్రివర్గము రొక యుపసంఘము నేర్పాటుజేసిరి. బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువు ప్రాసిం తేల్చుటగూర్చి ప్రస్తావించుటచే ఇట్టిపరిస్థితి తోచుడెను. తనకాఖకు సంబంధించిన విషయములను వ్రాయనంతవరకు భయము లేదనిరి. ప్రభుత్వ విధానమునుగూర్చి వ్రాయనంతవరకు ఆదాయమును వ్యాసములను ప్రాసి గడించవచ్చుననిరి.

బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువు వ్యాసములవలన పాటుకు 12000 పానులను సంపాదించునట. లార్డు చాన్సలర్ గారు నన్ను పుడు దీసికొను ఫించము వరచిపెట్టిరి. తేలిది తెలియదనుచున్నారు. ఇండియావంటి జీతముగూడ 5000 పానులే

తమ లాభనిమిత్తము మంత్రివర్గమువారు పత్రికలకు వ్రాయగూడదని నిషేధించినచో మంత్రిలు రాజీనామానీయవచ్చుననుచున్నారు.

చీనా గోల

విద్యార్థుల ఆందోళనము

ష్యాంగుహే పరిస్థితులు

ష్యాంగుహే, జూన్ 9:—నాకాసమ్మె గాక ష్యాంగుహేలో నెమ్మదిపడుచున్నది. రోడ్డువాండ్రు, ఇంటినపురుషులు మరల పనులలో బ్రతేరించుచున్నారు. నదిరేవులలో చాల అలజడిగనున్నది. క్యూకింగునుండి స్త్రీలు ఓల్లులు తరతారము ష్యాంగుహేకు వచ్చుటచే అలజడికి కారణమగుచున్నది.

విదేశీయుల డేముము

చాంగ్ కింగులో విద్యార్థుల ఆందోళనముజేయుచున్నది. కాని విదేశీయులకు ఈవివాదాన్నికంటె కాపాడెదమని నేనానలు కాన్సులుకు అభయమొసగిరి.

విప్లవకారులు ఏషియాటిక్ పెట్రోలియం కంపెనీని తిగిలెట్టిరి.

కార్మికము గూడదనియు విప్లవపవలెననియు చాంగ్స్ విజ్ఞాపన విద్యార్థులకు సలహానిచ్చుచు లేఖను అందరకును బుచ్చుచున్నాడు.

విద్యార్థులసంఘమువారు తీవ్రముగ తీర్మానములను చేయుచునేయున్నారు. పెంగ్ యూహిసింగునేనాని పిదగా, ఆందోళనమును ప్రోత్సహించుచున్నాడని తెలియుచున్నది. సైనికులందరను ఒకటో వొకరు సహకారము సల్పవలెనని బాంగ్స్ లెడ్ గారికి తంతి నంపెనట. చీనా ప్రజల పత్రికలు లను సాధించవలెనని తంతి నంపిరి. పీటితో ఏకీభవించుచు ప్రభుత్వ వైరము నివ్విరి. కాని పీటర్సును ప్రతికూల విదేశాంగచర్యను దీసికొనక ప్రజాహితోద్ద్యమము పట్ల సానభూతిని మాత్రము జూపెదరట.

నాగ్ కులసమ్మె

800 చీనా నావికులు సమ్మెగట్టిరి. కాని సమద్రవము నము జేయు నాకలకు పమ్మె సోకలేదు.

నాకాయములో పనిచేయువారు సమ్మెగట్టుటచే నాకాయములలో పని ఆటంకము గాంచుచున్నది.

వి. స. ఎస్. పరిక్షకు వెల్లిన

యభ్యర్థుల సంఖ్య

లండన్, జూన్ 9:—రాజన్న వి. స. ఎస్. పోటీపరీక్షకు 189 యభ్యర్థులు ప్రయత్నింప నున్నారు. హామీ సివిలు సర్వీసు పరీక్షకు పరీక్షకు 151 మంది యున్నారు. ఈరెంటికిని, ఒకటి విడిచి ఒక దానికి అనేకమంది బోవుచున్నారని గిన్నిస్ గారు డెలుచుచున్నారు.

జర్మనీలో వైమానికపందెము

బెర్లిన్, జూన్ 9:—88 గురు వైమానికులు పోటీపెట్టిరి. 85 గురు విమానకాలకు తిరిగివచ్చిరి.

15 రోజులవరకు గెలుపొందినవారి కేర్లను ప్రకటించరు. లోయర్లకు గెలుపవచ్చును.

స్వామాన్ విప్లవము

అంత్యము

ఏథెన్స్, జూన్ 9:—స్వామాన్ విప్లవము అంత్యమొందినదనే చెప్పవచ్చును. ముగ్గురు విప్లవకారులు చనిపోయిరి. పోరిపోయిన ఇతరులను బట్టికొనిరి.

గ్రీకు వైద్యములు సగరములో ప్రవేశించెను. సక్రమ పరిస్థితులు ప్రవేశపెట్టబడెను.

విప్లవము పూర్వోత్తరము

లండన్, జూన్ 7:—చీనా విప్లవకారుల కవుడే బోల్షివికులు ఆభిషేకపదవి నంపిరట. విదేశాంగ సామ్రాజ్యకాంక్ష గలుగని రందరును పోవువరకు పోరాటునును సాగించవలెనని హెచ్చరించుచున్నారు. ఈసంగతులు చీనా ప్రజలకు నచ్చును. వీరి భావములు విదేశీయులకు ప్రతికూలముగ నున్నవి. కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతముల సవలంబించు దని విప్లవకారులతో జెప్ప ప్రయోజనము లేదనుచున్నారు.

అతి జాగ్రత్తగా చీనా ప్రజల మనసులకు గనిపెట్టి పని చేయవలెను. ఒకపర్యాయము చీనా ప్రజలు మేల్కొనివచ్చి, విద్యార్థులు, విద్యార్థికులను మించెరట. అని రీగానుండి మెప్పు పత్రికావికేఖు డెలుచుచున్నాడు. రైతులే అధికారము నవలంబించు తత్వములను కమ్యూనిస్టులు బోధింపవలెను. కమ్యూనిస్టు పక్షమువారి ఉత్తమ ప్రకారము నడిపించవలెను.

మీపరాజ్యములకు వగచుచు విజయములను యభినందించుచున్నార నుని రెడ్ ట్రేడ్ యూనియను అభ్యుదయ టూన్స్ గారు చీనాకు కలురంపుచున్నారు. పోయటు రిపబ్లికు చీనావారాలును కనిపెట్టి చూచుచున్నారనిరి.

లండన్, జూన్ 8:—చీనా కల్లోలము జాతీయోద్యమమనియు, కమ్యూనిస్టుల ప్రేరితముగాదనియు సోవియటు అధికార పత్రికలు డెలుచుచున్నవి. చీనాప్రజలే మొదట ఈ యుద్యమమును తలచెట్టిరి. సాంఘిక పరివర్తనమునకు భూమి చాచకము గ జాతీయము క్రిక చీనా పాటుబడుచున్నది. 1908 లో రషియాలో బయలుదేరిన యుద్యమమువంటిదే చీనాయుద్యమము. ప్రతిజనవరి మాసము ఆఖరున అక్టోబరు వచ్చుననిరి. అక్టోబరులోనే బోలిషివిట్ విప్లవము గల్గెనట.

ఉద్యమముపుట్టుక

చాంగ్ సహాయముతోడ విప్లవపక్షముతోడను ఈ యుద్యమమును పెంగ్ యూహిసింగు నేనాని ప్రారంభించిననుచున్నారు. చాంగ్స్ లో ఆనప్రార్థనప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలముగ ప్రారంభించబడెను. ప్రతిపోటున అల్లరులను గలుగజేయుటయే యుద్దేశ్యము. విదేశీయులు జోక్యము కలుగజేసికొనుటల బలవంతము జేయవలంబిరి. ఈ ప్రకారము పెంగ్ గారికి ఏకింగకు బోవుటకు మార్గమునేర్పాటుజేయుటకు వీలగును. ఇచటనే పోయినవేసవిలో విప్లవము జరుగజలసి యుండెను. కాని ట్రిప్లిన్ లో పెర్సెనతో చాంగ్ లెన్సుగాను ప్రవేశించుటచే పీటులేకపోయెను.

గాడ్డార్డ్ స్నెల్ విమానములందెములు జరుగుచున్నవి. ఆమెరికను విమానమును జర్మను పోగయొడ పైకిదీసెను. సోవియట్ గెలుచెను.

మహాత్ముని వర్ణనము

జల్పగిరిలో స్వాగతము

మహాత్ముని ఉపన్యాసము

9 వ తేదీ సాయంత్రమునకు మహాత్ముని జల్పగిరి చేరినది. రైలుస్టేషను వద్ద నేలకొలిది ప్రజలు ఘనముగా స్వాగత మొసగిరి.

సాయంత్రము 6 1/2 గంటలకు బహిరంగసభ జరిగినది. వేల కొలది ప్రజలు వచ్చిరి. ఏడు సంఘముల వారు సన్మాన పత్రములు వ్రాసగిరిగాని దానిని సభలో చదువలేదు. మహాత్ముడు చాలనేపు మంటలు చేసెను. స్వాగతసంఘమువారిని చాల ప్రశంసించెను. వర్తకులను చాటిజ్ఞపరులను ఉద్దేశించి మహాత్ముడు చాలనేపు మాటలాడెను.

“వాణిజ్యము చేయు వారందఱును ధనవంతులైయుండ నలెననియే నేను కోరెనుగానివారు తమ వాణిజ్యమును ధనమునుగూడ స్వదేశాభివృద్ధికొరకే వినియోగింపవలెను. విద్యాభివృద్ధి మొదటినుండియు నేటివరకునుగూడ ప్రత్యేకముగా దేశసేవ చేయుచున్నారు. ఇక వర్తకులను యితర ప్రజలను దేశ సేవకు పూనుకొనవలెను. వారిసేవకు నిర్మాణవిధానము కొరకు వినియోగింపవలెను. వారటుల చేసినవో సాగు 60 కోట్ల రూపాయలు విదేశములకు పోవుట తక్కిపోవును. విదేశబట్టలు పూర్తిగా బహిష్కరింపబడెను. ఖద్దరుబట్టలు విస్తారముగా తయారగును. మన దేశమునందున్న 7 లక్షల గ్రామములలోను చేతపనికి కావలసినవన్నియును పూర్తిగానున్నవి. స్త్రీలును పురుషులును చాలకుండి కలరు. రాష్ట్రములను చేతిమీదములును సమృద్ధిగా దొరుకును. ఇన్ని సమపాదములు మన దేశమునందున్నను మనము ప్రతిని విదేశములకు ఎగుమతి చేయుచు దానితో విదేశములలోని పనివాండు నేసిన బట్టలనే కొనుచుండినచో విదేశముల వారికి మన వై నెట్టి ఆభిప్రాయముకలుగును? భారతీయులు అవివేకులై యుండురు. తేదా దేశభక్తిలేనివారగుదురు అని విదేశీయులు తలంపుట కవకాశము కలుదుకాని భారతీయులకు వివేకమును దేశభక్తియునుగూడవలెను. ఆజ్ఞానమువలనను దురదృష్టము వలనను భారతీయులు పాశ్చాత్యదేశములకు సంబంధించిన తర్కలద్దికాది విదేశీ సిద్ధాంతములనుండిన దిగ్భ్రష్టులై జేందియున్నారు అందువలన కష్టములజరుగుచున్నచిత్రములనుగూడ నిపుడు వారు చూడజాలరుదేనన్నారుగాని త్వరలోనే యీ భ్రమనివారణము కాగలదు. నేను కోరుచున్న ఖద్దరు ప్రచారము చాలనుభవమైన దనియు చాల లాభకరమైన దనియు సర్వజన ముఖసాధ్యమైనదనియు జనులు ద్వారలోనే తెలిసి కొందురు. దేశములోని ప్రజలకు కావలసిన బట్టలను దేశములోనే తయారు చేయించి కట్టుకొనడని తెలిసిన నందేమి బ్రహ్మాండమున్నది. ముతక బట్టలు కట్టుకొనజాలమని కొందరు. తెలుపుదురు దున్న హనురు చేసినలోని ఆతపముగకు తాళుకొని గలిగినవారు స్వదేశీయులకు సోదరి సోదరులు నేసిన ముతక ఖద్దరు బట్టలను మాత్రమే కట్టుకొనజాలరు. దేశీయులలో చాలకుండి యిపుడు ముతక నూలువడకుచున్నందున ముతకబట్టలు వచ్చుచున్నవి. అందఱును సన్ననూలునే వడికినచో సన్నబట్టలే నేయబడును. నాలుగేండ్ల క్రితముకంటె యిపుడు చాల సన్ననిబట్టలు నేయబడుచున్నవని ను చెప్పగలను. వ్యయవధికుమని మరొకందరందురు. త్రాత్రపరశ్రేణుల కన్నిటికిని మొదటరక్షణ ఆవసరము. జర్మనీలో వందదార (బీటుసుగయ) పరశ్రేణు వృద్ధికొందుటకు వానిమిత్రము జర్మనీదేశీయులు కొట్లకొడి ధనమును వ్యయము చేసిరి. దొరతనమువారు ఖద్దరును కాపాడుటగాన దేశీయులే దానిని కాపాడవలెను. వెనుకటి కంటె యిపుడు ఖద్దరు ధరలు గూడ చాలవృద్ధిచెంది.

ధిమంతులను ధనవంతులను తమధీశక్తిని ధనమును దేశ సేవకు వినియోగింతురు. ఆరెండునుగూడ తేనివారు ధనమునకు ఒక ఆరగంట రాట్టునుపై నూలువడికించాలును. 1. ధనవంతులు ధనమొంగవలెను. 2. వాణిజ్యముచేయువారు మంచిఆలోచనచేసి ఖద్దరును చాడగా అమ్ముటకు తగిన ఏర్పాటుచేయవలెను. 3. తక్కినవారందఱునుగూడ ఒక ఆరగంటకు లెక్కవగాకుండ రాట్టునుపైని నూలువడికి దానిని దేశీయున కొంగవలెను అని మూత్రమే నేను కోరుచున్నాను. తమ తమ వృత్తులను ఉద్యోగములను ఎవరునువదలనక్కరలేదు. తీరికకాలమునంతను ఖద్దరునిమిత్రము వినియోగింపవలెనని మాత్రమే నేను కోరుచున్నాను.

న. మహిళలహుమలను, అస్పృశ్యతను, ముగ్ధులనును రూపుమాపవలెను. అని మహాత్ముడు నుడివెను.

7000 రూపాయలు విరాళము

“మహాత్ముడు సమర్పించుటకు జల్పగిరిపొరులు 7000 రూపాయలను సంపాదించగలిగిరి. బాబూ జోగేంద్రచంద్ర ఘోషగారి తల్లిగారొక్కరే 1500 రూపాయలు నిచ్చిరి” అని మహాత్మునియుపన్యాసము ముగియగానే బహిరంగసభాభావ్యుడు సభలో ప్రకటించెను.

మహాత్ముడు వారికి నందనములర్పించెను. ఆధనమును ఖద్దరు ప్రచారముకొరకే వినియోగించెదనని నుడివెను.

మిమ్ములు స్త్రీలసభకును రాత్రి పాఠశాలకును వెళ్లెను. 10 వ తేదీ ఉదయమున స్త్రీలును పురుషులును నూలువడుకు ప్రదర్శనమును జరిపిరి. అందరిలోను బాగుగా వడికినవారికి ఒకబంగారు పతకమును మహాత్ముడిచ్చెను. ఆపతకము నొకస్త్రీయే వడయగలిగెను. స్త్రీలో ప్రత్యేకముగా బాగుగావడికిన వారికొక వెండిపతకమును, బాంబులో బాగుగా వడికిన వారికొక వెండిపతకమును గూడ మహాత్ముడొసంగెను.

(ఆ. ప్రె. స్పెషల్)

ఆంగ్లో-హైందవ రాయబారము

యంగ్లాండునకు బోవు బర్మాప్రతినిధుల ఎన్నిక రంగూను, జూను 10;— ఇంగ్లాండునకు బోవనున్న ఆంగ్లో-హైందవ రాయబారముతో గలసి వెంటుటకు బర్మాండుడక్ గారికి వీలు లేకపోవుటచే నీయన స్థానమందు బర్మాప్రతినిధులగ స్వార్థులై పామ్, థివోంటు, విల్లుమైగుగార్లు నిన్న జరిగిన సంఘసమావేశమందు ఎన్నికొనబడిరి. విల్లుమైగుగారు దప్ప తతిమ్యా ప్రతినిధులందఱును ఇంగ్లాండునందున్నారు. విల్లుమైగుగారు బర్మాగజటులందు బనిచేయుచున్నారు. వీరు యంగ్లాండునకు పోవుటకు ఏర్పాటు జరుగుచున్నవి. (ఆ. ప్రె.)

మహానంది దేవాలయము

శ్రీయుత హరిసర్వోత్తమరావుగారి ప్రకటనము సంప్రదించి జరిగినది. నిత్యము ధూపదీపనైవేద్యములు జరుగుచున్నవి. యాత్రికులు రావచ్చును. ఈ జూనునెల 4,5,6 తేదీలలో మహానంది దేవాలయమున సంప్రదించి జరిగినది. అప్పటినుండియు మామూలు ప్రకారము నిత్యము ధూపదీపనైవేద్యములు జరుగుచున్నవి. యాత్రికులు రావచ్చునని శ్రీయుత గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు ప్రకటించిరి.

పంజాబు తిలకుస్వరాజ్య నిధి

లాలాజీ 500 రూపాయల నిచ్చెను పంజాబులో తిలకు స్వరాజ్యనిధికి 4, 500 రూపాయలు వసూలైనవి. లాలాజీవతిరాయి, పండిత సంతానం, దావరు నెహిలుచందుగార్లు ముగ్గురును చెరి 500 రూపాయలు చొప్పున మొత్తము 1500 రూపాయలు నిచ్చిరి. చెరి 5 రూపాయలు నిచ్చిరిని నిన్న పారబాటుకొంతివార్ల వచ్చినది.

హిందూస్థాన్ ఎలక్ట్రిక్ ముద్రాయంత్రణ కాలయందు ఆహాయము.

ఒక యువకుడు చనిపోయెను.

ధిల్లీ, జూను 10;— నిన్న మధ్యాహ్నము హిందూస్థాన్ ఎలక్ట్రిక్ ముద్రాయంత్రణాలయమందు దొక దారుణమైన అపాయము వాటిలెను. పదియారు వత్సరముల ప్రాయముగల యొకయువకుడు అపాయములన జచ్చిపోయెను. నిద్రాచక్రిచే నడవబడు ప్రైడింగ్ యంత్రమందు పిల్లవాడు కాగితములను దీయుటయందు నియోగింపబడెను. వరులైన బట్టలను ధరించుటచే అవి యంత్రమును ద్రిప్పుపట్టకాయందు దగ్గల్గా సగా యంత్రమును వాని బట్టికొట్టెను. యంత్రము ఆపి వెంటనే కుట్టవానిని ఆసుపత్రికి దీసికొనిపోయిరి. ఒక గంట తర్వాత ఆసుపత్రియందు పనివాడు చనిపోయెను. మామూలు విచారణ జరుగుచున్నది! (ఆ. ప్రె.)

నరసారావువేట

(ఒకవిలేఖరి)

డిస్ట్రిక్టు మున్సిఫ్ గారు

ఇప్పటికి రెండు సంవత్సరములనుండి ఇచ్చట ముసనముగ నుండిన శ్రీయుత కట్టమంచి భాస్కరరాజ్ కి వి వీ యల్ గారికి బ్రాన్సును చేసినటు మాధివార్ల తెలిసినది. వీరు న్యాయవాదుల తోడను పురప్రభువులతోడను భేదభావములేక ప్రవర్తించి వారందరి నున్నలను పాత్రులయిరి. 9 వ తేదీన డిస్ట్రిక్టు ముసనముగారి గౌరవాన్ని చేర్చుకొని శ్రీయుత చానలి వెంకటకృష్ణయ్య గారియింట విందు జరిగినది.

మరణము

ఉదారహృదయులను కైత్యే నూర్పు ముస్తదుగారు నను శ్రీయుత నిరంజనారావుగారి భార్య కొలిదికోజులకొందట ప్రసవించి మరణించినది. ఇయ్యది గ్రామములో నందరకును సంతాపకారణ మైనది.

తిరుచినాపల్లిలో అగ్నిప్రమాదము

3 రు చచ్చిరి 30 మందికి గాయములు

తిరుచినాపల్లి, జూను 10;— ముసిరికి 15 మైళ్ల దూరమునందున్న వరగురు గ్రామములో ఘోరమగు అగ్నిప్రమాదముచే ముగ్గురు చనిపోయిరి. 30 మందికి గాయములయ్యెను. గురువారమురాత్రి పిల్లారిదేవతలములో నుండిన మందుకుండు సామాను గదిలో హఠాత్తుగా మందుకుండు ప్రేలుటచే ఉత్పన్నము జూడవచ్చిన ప్రజల కపాయము గలిగెను. సంకాలానుండి వైద్య సహాయము వచ్చెను. (ఆ. ప్రె.)

తునితాలూకా కాంగ్రెసుసంఘము

ఈసంఘమునకు యూనెల 13 తేదీ శనివారంసాయంత్రం 4 గంటలు లగాయతు ఎన్నికలు జరుగును.

కె. రంగచార్యులు, కావ్యదర్శి.

వానపాముల గ్రామములో శ్రీశ్రీరాజా

రంగయప్పారావు సెకండరీ స్కూల్

నూతనభవన ప్రవేశము హోదాత్వము

(15.6.25) తేదీన ఉదయ 8.0. 11-12 నిల లకు వాన

పాముల గ్రామములో శ్రీశ్రీ రాజారెంకటాద్రప్పారావు బహుద్దరు జమీందారువారిపాపలతో నుండి మాచే నిర్మింపబడి శ్రీశ్రీ రాజారంగయ్యప్పారావు సెకండరీ స్కూలు నూతన భవనము, శ్రీశ్రీ రాజా వెంకటాద్రప్పారావు బహుద్దరు జమీందారువారిచే తెరవబడును.

వేములపల్లి చినరామయ్య.

చెరుకూరి శ్రీరామదాసు.

పుస్తక భాండాగార అధ్యక్షులవిన్నపము

నేను రచించి లోకోపకారముకై ఉచితముగా నిచ్చుచున్న శ్రీరామచంద్ర డైరీలను మిమ్ములకు భాండాగారుల యందలి సభకులకు నిత్యోపయోగముకొరకై డైరీలను ఉచితముగా పంపదలచియున్నాను గాన వలయువారలు దరఖాస్తులు పంపుకోవచ్చును.

తడకమల్ల సీతారామచంద్రరావు, జమీందారు

గల్లగొండజిల్లా నిజాం కైత్యే భువ్వంమెట్టు ద్వారా మాజూరుగగరుపోస్తు లేవకో.

మోహనీతైలము

5 తు||నూనెగల సీసా 1.కి రూ 0-12-0

స్త్రీపురుషులు వాడుటకు మోగ్యమైవడి.

ఇదిమనోహరమును శేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శ, ఉద్యోగములు మొదలగు వారికి సుఖిద్రు, విశ్రాంతినిచ్చును. నుండగల మోహనీతైలమును ప్రాచీన కరులను మనోహరముగ జేంచి కాపాడును. ఈతైలమునందుల రమణీయకపుగు నుగా సునచెప్పలవిగాదు. తలనురాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగు పొరుగు వారలకుమాడ పరిమళముబ్యాపిండును. తలలోయందును పుట్టు నివ్వను. దినియందు మనోహరమును సువాసన ద్రవ్యములను శ్రేష్ఠతయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడసియున్నాము. కేయేల ఒకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు. ఆమృతాంజనం, డిపో మదరాసు - బాంబాయి.

నైజాము రాష్ట్రమునకు

వలసపోవుట

మోపాడు ప్రాజెక్టు

గోదావరి కృష్ణ గుంటూరుజిల్లాలనుంచి చాలమంది భూములను సంపాదించి వ్యవసాయము చేయుటకు నైజామురాష్ట్రమునకు వలసపోవుచున్నారు. ఆలాగు వెళ్లవలచినవారు ఆనేకులు నాయుడవలన వచ్చి నైజామురాష్ట్రములో పరిస్థితులు ఏలాగున నున్నవో తెలుపవలసి కోరుతున్నారు. ఆదేశమును స్వయంగా చూచి యుండలేదు. కాని ఆనేకులు చూచిన వారివలన నేను తెలిసికొనిన విషయములనుబట్టి ఆలోచించగా, పరిస్థితులు బాగుగ నున్నట్లు తోచదు. పెద్ద పెద్ద చెరువులు నిర్మించుచు వ్చారు. కాని ప్రస్తుతము కొన్ని సంవత్సరములవరకు నీరులేదు, మంచిభూములు హిందూస్థానవాసులును ద్రవ్యవంతులైన మహమ్మదీయుల పాలైనవట. టుగిలిన మంచిభూములను బొంబాయి కోటిశత్రులు ఆక్రమించుకొనటం. వలసపోయే బీదవారికి మంచి భూములు లభించవనియు, లభించినను వెంటనే ఎకరమునకు రు 5-0-0 వంటకు నజరానా యివ్వవలెననియు చెబుతున్న నిర్బంధ బడువరకు అట్టిభూములకు నీటివసతులు లేవనియు భూములలో చెట్టుండుననియు వాటిని సరికినను అమ్మినేయుటకు సమీపము లో పట్టణము లుండవలసియు రస్తాలు లేవనియు కూలీలు లభించ రనియు మనదేశీయులు చలిజ్వరములవలన బాధపడుచుండునని యు ఆలాగున బాధపడవలసిన పశువులను పెంచి వాటివలన ద్రవ్యము సంపాదించవచ్చుననియు చెప్పుచున్నారు. అట్టి పరిస్థి తులు వలసపోవువారికి చాల ప్రతికూలముగా నుండును. నెల్లూరుజిల్లా కావలితాలూకాలో మోపాడుచెరువును యీ లోపల నిర్మించిననియు దానిక్రింద 12500 ఎకరముల అయకట్టును తీర్చానించిననియు వలసపోవువారికి అనుకూలములు కల వనియు చెప్పుచుండెడివాడను. కడచిన అయిదు సంవత్సరముల నుండి ఆప్రాజెక్టు ఏలాగునవృద్ధి పడుచున్నది కనిపెట్టుచుంటిని. ఆపరిస్థితులను తెలుపుట వలసపోవువారికి చాల ఉపయోగకారి గా నుండునని తలంచి, ఆవిషయములకు ఆంధ్రపత్రికవ్యాసా తెలియజేసినయెడల బాగుండునని కొందరుమిత్రులు కోరినందున వ్రాయుచున్నాను.

మోపాడుచెరువు

మోపాడుచెరువు కంభముచెరువును పోలియుండును. కంభముచెరువును శ్రీకృష్ణదేవరాయలు గారీత్రపు భార్యయగు వరదరాజమ్మగారు నిర్మించిరి. మోపాడువలన బాధపడుచుండి న ప్రజల అనుకూలముకొరకు నిర్మించెననియు, దానిక్రింద 8000 ఎకరములలో 500 చెరువు, తమలపాకుతోటలు పండవెట్లు బా గుగ ఫలించి అనేక వేలమంది ప్రజలు, గడచిన షహారు 4000 సం వత్సరములనుండి నుఖముగా జీవయాత్ర చేయుచుండిననియు తె లియబడుచున్నది. కొండలమధ్యన ఒక గండివ్వారా ఒక నది ప్ర వహించుచుండగా అగండికి అడ్డమువేసి, చెరువుగా నిర్మింపబడి నది. మోపాడుచెరువు సముత్తము అలాటిదే. 1920 సంవత్సర ములో యీ చెరువు నిర్మించబడువరకు, ప్రస్తుతము పారుచుగల షహారు 20 గ్రామములు, చాటి సమీపములో నుండు అనే క గ్రామములు సర్వదా షామములకు లోబడి, ప్రజల కడుదీరల యి జీయయాత్రచేయుచుటకు కష్టములు పడుచుండెడినాను. అట్టి గ్రామములలో ఎచ్చటనో ఒక రు యి ద్ద రి యొ జ్జ ప ది యి రు ప ది వే ల ద్ర వ్య ము ం డ వ చ్చు ను. భూములు సాధారణముగా అట్టి భాగ్యవంతులకు తాకట్టులో నుండెను. అట్టి ప్రజల కష్టములను తొలగించవలెనను నుద్దేశ్యముతో, చెరువులను నిర్మించవలెనని ప్రభుత్వమువారు ప్రము త్తించగా, మున్నేరు అనునది కొండలద్వారా ప్రవహించుచు, మోపాడు గ్రామముదగ్గర కొండలలో ఒక గండివ్వారా వెలు పడుట తెలిసికొని ఆ గండిని కప్పిపెట్టినయెడల నదిలోని నీ రంతయు కంభముచెరువునలే ఒక చెరువుగా నేర్పడుననియు తలంచి అనేక సంవత్సరములు వర్షముకొంతలను నీటికొలతను ఎత్తి చివరకు 25 లక్షల రూపాయలతో చెరువును కాలవలను 1920 సంవత్సరములో శ్రీమంత రంగనాయకులు నాయుడు గారు యొగ్గివృత్తి యింజనీరుగా నుండినప్పుడు నిర్మించిరి. సంవ త్సరములో 11 నెలలకాలము 12500 ఎకరములకు సర్వదా నీరు పడయు చేయగలదని తీర్చానించిరి. దీని నిర్మాణమునకు షామ నివారణ నిధిలోనుంచి వ్యయము చేసిరి.

నేలలు

మోపాడు ఆను గ్రామముమొదలు కొండాపురము అను

గ్రామమువరకు 12 మైళ్ల దూరముగల భూములను మాత్రము అయకట్టులో చేర్చుకొనిరి. ఈ భూమియంతయు మున్నేరు, ఉప్పుతేరు అను రెండు నదులమధ్యన యుండును. ఆ రెండు నదులకు వెలుపలి యొడ్డున నుండెడు భూములు సాధారణము గా బంజరుగానో మెట్ట వ్యవసాయములకో పశువులగ్రాసమున కో ఉపయోగపెట్టబడుచున్నవి. పశువులకు వికారిమైబయల్లు కలవు. ఇచ్చట బీదవారు ఆనేకులు కలరు. కూలీలు ఆనేకులు లభించగలరు. ఉప్పుతేటిలో తిమ్మటి ఊటనీరు ఎల్లప్పుడు ప్రవహించు చుండును. అయినకట్టులో చేర్చబడిన భూమిలో కొంతభాగము నల్ల లే గ డ యు ఎ క్కు వ భా గ ము ఎర్రలేగడ యు జొన్న ఆరుకపత్తి, అమచాలు, కందులు, నీలి, వేరునెనగ, ఉలము మొదలగునవి పైరుపెట్టుచుండిరి. వచ్చును లేదు. ఎచ్చట నయినా కొద్దిగా పాలచవుకు ఉండిన నుండి వచ్చును. నీరు యిసుకుటలో గరుపభూములను పోలియుండును. పండ్రెండు అడుగుల లోతు త్రవ్వినయెడల సాధారణముగా నీరు పడును. 20 లేక 30 అడుగులలోతు త్రవ్వినయెడల, నేల మట్టునుకు ఏ డెనిమిది అడుగులవరకు నీరు వచ్చును.

నీటి సప్లయ

గోదావరి కృష్ణ డెల్టాలలో వలెగాక, పడకొండునెలల కాలము అన్ని భూములకు నీటిసప్లయ కలదు సాధారణముగా జాలై ఆరంభము మొదలు మే నెల ఆఖరువరకు నీరు సప్లయ చేయుచుండుదురు. పై డెల్టాభూములలో వలెగాక జాలై నెల మొదలు ఫిబ్రవరినెల చివరవరకు ప్రతినెలలో ఏడోయొకరకము వరి వేయుచుండుదురు. జూన్ లో మొలగొలకులు (6 నెలల పంట) నారు పోయుదురు. నీరులేరయెడల కాని, నారు నాటుటకు యిచ్చును లేనివారు, జాలై లో మొలగొలకులు కాని పన్నవరి (ఆరు నెలల పంట) గాని చల్లుదురు. ఆగష్టులో కూడ పైరెంటిరి చల్లుదురు. పెప్టెంబరు, అక్టోబరు, నవంబరు నెలలలో నల్లవారి లేక యీసనకొద్దు (6 నెలల పంట) చల్లుదురు లేక నాటుదురు. డిసెంబరులో సాధారణముగా ఏమియు వేయరు, జనవరిలో కేసర్లు (4 నెలలు) ఫిబ్రవరిలో పొటిసల్లవరి (3 నెలలు) వేయు దురు. గోదావరి కృష్ణ డెల్టాలలో వలెగాక, 11 నెలలవరకు నీరు సప్లయ ధారాళముగా నున్నందున, అదునుపోయెనని ఆతురత గాని, కూలీలు లభించని భయముగాని, గాలి మారు న ని భయముగాని యిచ్చటలేదు. అంతేగాక వ్యవసాయపు పధతు లలోకూడ కొన్ని అనుకూలములుగలవు. వర్ష ములకు ముందుగా, మే, జూన్ నెలలలో మెట్టచుక్క దున్నియుచుదురు. కురప చేయ దలంచినవారు మాగాణిలో ముందుగానే నీలి వేసియుం దురు. లేదా జిల్లేడు, తంగేడు, వేప, వెం ప లి, నీలి మొద ల యి న ప చ్చి రొట్ట వే సి కు ద ప చే యు దు రు. కురపచేసి నారు నాటినయెడల, పైరుకు చీడ పట్టు న ని భయముకలదు. అట్టిభయము కలవారు, మెట్టచుక్కలొకన విత్తులుచర్చి మూడునెలలపంట యగువరకు మాత్రము నీరునింప కట్టక, నేల తేమగా నుండునట్లు చేయుదురు. మెట్టచుక్కగా వేయువారు, పచ్చియాకుల యొరువుగావేయరు కాని, పశువుల పేడ, త్రొక్కుడుగడ్డి మొదలయినయెరువును ఎకరమునకు 5 బండ్లవంతున గాని, ఎక్కువగాగాని వేయుచుండుదురు. కురపచేసి నాటియెడల, చీడ పట్టునట. చీడపట్టినయెడల చల్లినదానిలో కంటే 25 బస్తా ధాన్యము ఎక్కువగా ఫలిం చు న ని చెప్పుదురు.

అనుకూల పరిస్థితులు

గోదావరి కృష్ణ డెల్టాలలోకంటే కొన్ని పరిస్థితులు ఇచ్చట ఎక్కువ అనుకూలముగా నున్నవి రోజుకు 0-4-0 మొదలు 0-8-0 కు కూలీవారు లభించును. స్త్రీకి 0-8-0 మొదలు 0-4-0 కూలీయిచ్చెదరు. ఇచ్చటి కూలీలు ఎక్కువపాట్లుపడు దురు. పశువులు పారాడుటకు కావలసినంత బంజరుభూములు కలవు. పశువులగ్రాసమునకు జొన్నపైరువేయుటకు మెట్టపాల ములుకలవు. ప్రసిద్ధికెక్కిన నెల్లూరు పశువులకు ముఖ్యప్రదేశము. వ్యాధులులేవు, చలిజ్వరములు స్ఫోటకములు మొదలయినవ్యా ధులు చాల అరుదు. త్రాగుటకు చెరువునీరు చాలబాగుగనుండు లేగాక, నూతులలోను, గ్రామములప్రక్కల నుండెడి వాగుల లోను శుభ్రమైన నిర్మలాచకములభించును. నల్లరాకాలములో ఎంతవర్షించినను గ్రామములలోగాని భూములలోగాని నీరునిలిచి యుండదు. నీరు పోవుటకు ప్రకృతినిర్మితమైన సదుపాయము లుకలవు. నీటిపారుదలవిషయములో తూములవిర్మాట్లు బాగు గయున్నవనియు ప్రతిగ్రామములోను నీరసప్లయ బాగుగ జరు గుచున్నదనియు చెప్పుదురు. భూములనెలలు చాలసరసముగానే యున్నది. చెరువును నిర్మించక పూర్వము శ్రేష్ఠమైనభూమి

ఎకరము రు 10 లోపుగా వెలయుండెడిది. నిర్మాణము పూ ర్తి కాగానే ఎకరము రు 100 అయెను. ఇప్పుడు రు 200 వెల యుండు ను. క డ చి న వా టు గు స ం వ త్స ర ము ల లో వ రి వే సి వృద్ధి కి తెచ్చిన భూములు ఎకరము రు 500 వెల కలదు. అయకట్టులో నుండు 12500 ఎకరముల భూమియు రయితాధీనములో నున్నది. చాలబీద రయితుకు సయితము పదిఎకరముల భూమి యుండును. అంత భూమిని పల్లముగా మార్చుటకు తగినద్రవ్యముండదు. కనుక చాలమంది తమభూములను రు 100 మొదలు రు 250 వరకు అమ్మిచున్నారు.

పంటలు

ఈ ప్రాజెక్టుక్రింద అన్ని పంటలకు పండించవచ్చును. వరి, జొన్న, సజ్జ, ఆరక, చోడి, సోమ, కంది, పెసర, ఉలన, జనుము, నీలి, మిరప, పొగాకు, ధనియాలు, ప్రత్తి, పసుపు, ఉల్లి, ఆరటి, నారింజ, నిమ్మ, మామిడి, కొబ్బరి, పనస చెరువు, తమలపాకులు మొదలయిన పంటలు, ఫువ్వత్తుములు తోటలు, మెట్టపంటలు, దుంపలు అన్నియు పండును. వేరు సెనగకు ప్రశస్తమైనభూమి. ముగురునీరు పోవుటకు ఏలాటి అటంకములు లేనందునను చెరువులో సమృద్ధిగా పడకొండు నెలలు నీరుండుటచేతను, ఎట్టనిలేగడ అయినందునను అన్ని పంటలు పండగలవు. ప్రాజెక్టుభూములకు సమీపములో వింజ మూరు అను గ్రామములో తమలపాకులతోటలు చాల గలవు. తమలపాకులకు నైజామురాష్ట్రమునకు ఎగుమతి చేయుచుం దురు. మరొక గ్రామములో అన్ని రకములయిన పంటతోటలు గలవు.

ఫలితము

ఈ భూములలో ఒకప్పుడు మెట్టపైరు వేయుచుండిరి. ఇప్పుడు మాగాణిగా మార్చుచున్నారు. ఎకరమునకు సంవత్సర మునకు 5 బండ్ల ఎరువు తోచుదురు. మొదటి సంవత్సరము 3 కాటాబస్తానును, రెండవసంవత్సరము 7 బస్తానును, మూడవ సంవత్సరము 10 బస్తానును, నాలుగవ సంవత్సరము 12 బస్తా లకు ఎక్కువగా ను, కొంతమందికి వెలిగండ్ల కొండాపురము గ్రామములలో 20 బస్తాల ధాన్యము లభించు చున్నదని చెప్పుదురు. కృష్ణ, గోదావరి డెల్టాలలో వలె పొటిమన్నును పాలములకు తోలరు. ఆప్రదేశములలో కంటే బస్తాధాన్యమునకు రు 1-8-0 గాని ఎక్కువగా గాని వెల లభించును.

గ్రామములు

ఇచ్చట నాలుగయిదు ముఖ్య గ్రామములు గలవు. మో పాడులో చెరువు కలదు. కొనదలమకొనినవారికి యీ గ్రామ ములో భూములు లభించుచుగాని, అచ్చట భూములు కొన్న వారు కొద్ది వ్యాజ్యములవలన బాధపడవలసి యుండునను వదం తి కలదు. కంభాలడిన్నె అను గ్రామము ద్రవ్యవంతముయినది యు, జనసమృద్ధము కలదియయినందున వ్యవసాయము శీఘ్ర ముగా వృద్ధిచుచున్నది. అంతియ గాక, తమనివాడములను తమలో తామే తీర్చానిండుదురు. వెలిగండ్లలో ఎకరము నకు 20 బస్తాల వంతునకూడ ఫలించినదని చెప్పుదురు. అందు వలన భూములనెలలు చాల పెచ్చిన వందురు. చింతలదేవి గ్రామములో నెల్లూరుపశువుల జాతిని వృద్ధికి తెచ్చుటకు 800 ఎకరముల షామము నిర్మించి కొన్ని శ్రేష్ఠ మైనపశువుల నుంచి కొన్ని లక్షలరూపాయలను వ్యయముచేసి వ్యవసాయపు శాఖ వారు పశువులను వృద్ధికి తెచ్చుచున్నారు. కొండాపురము అను గ్రామము రాకపోకలకును, కూలీలు చచ్చుకగా లభించుటకును జనువులు ధారాళముగా తిరుగుటకును, త్రాగుటకు నిర్మలమైన నీరుగల ఏరును గలిగియుండును. నెల్లూరు, కావలి, మద్రాసు మొదలయిన పట్టణవాసులును, ఉద్యోగములలో నుండువారు ను కొండాపురములోనే ఎక్కువగా భూములకు కొన్నారు. మోపాడు మొదలు కంభాలడిన్నెవరకు పామూరు జమీందారి లో చేరినది. కంభాల డిన్నె మొదలు కొండాపురమువరకు సర్కారు గ్రామములు.

లోపములు

12500 ఎకరములు అయకట్టులో నుండినను గడచిన నాలుగు సంవత్సరములలో 8000 ఎకరములు మాత్రము పల్లపు భూమిగా మారినది. కావలసినంత మండిప్రజలు లేనందునను ము ఖ్యముగా కూలీలు లేనందునను వ్యవసాయాభివృద్ధి ఆలస్యముగా జరుగుచున్నదని కొందరు తలంచుచున్నారు. కాని, అదికాగ నముగా కనుపడదు. కూలీలు 4 అణాలుమొదలు 6 అణాలువర కు లభించుచున్నారు. కూలీలకుగాని, వ్యవసాయపు పనులకుగాని

యొక్కవలె గాని తిరిగివచ్చినప్పుడు ఖచ్చితముగా రయితలు చాల అరుదు. ప్రజలు ఏదేనివారుగా నుండుచున్నప్పుడు వ్యవసాయము వృద్ధికి రాకపోవుటకు కారణము. ఇచ్చటికి రావలసినవారికి కొంచె మైనను ప్రవృత్తిగలవలెను. భూవ్యవస్థ ఇద్దరుబిడ్డలు గలవారికి 1½ ఎకరమును ఇతరులకును నుండునని భూములను కొనబో లనివారికి ఒకజత పశువులను యెడల పశులభూములను కవులకు వుచ్చున, సంపాదించుకొనిన ప్రవృత్తితో, కొంతకాలమునకు భూములు కొనవచ్చును చాల ప్రవృత్తిగలవారు కొంతకాలం ఎకరములు కొనవలసివచ్చు చాల పశువులను కొని, వాటినివేపు ను నేకరించునెడల, వ్యవసాయము లాభకరముగా చేయవచ్చు ను. స్వంతముగా వ్యవసాయము చేయుటకు ఇచ్చియులేనివారికి భూములు కొనినను ఉపయోగముండును. కవులకు వుచ్చుకొని వ్యవసాయము చేసిపెట్టువారు లేరు. ఉద్యోగములలో నుండు వారు కొంచెము స్వయముగా వ్యవసాయము చేయవలెను, భూములను యథాప్రకారముగా నుంచుచున్నారే. ఇచ్చటనే కొంతవరకుండి వ్యవసాయము చేయుచున్నవారికి అన్ని అవకాశములును కలవు.

రాకపోకలు.

ఈ ప్రాంతమున చెట్లకు రాకపోకలు చాల అరుదుగా నున్నవి. మంచి దోడ్డులు గలవు. మోటారులు, ఎడ్డులు బండ్లు నడుచుచుండును. కానీ రైలువేయనలలో దిగిమోటారు ఎక్కి కలిగికి 22 మైళ్ళు వెళ్లి, అచ్చట ఎడ్డుబండ్లుగాద కొంతవరకు (10 మైళ్ళు) చింతలదేవి (18 మైళ్ళు) చేరవచ్చును. కానీనుండి చింతలదేవికి తిన్నగా రోడ్డు (మైళ్ళు) చేయుటకు ప్రయత్నించుట జరుగవచ్చును. కానీనుండి కంభమునకు అనగా యాప్రాంతమున రైల్వేరైల్వే నిర్మించుట నని దిక్పర్తి వర్ధిల్లవారు ప్రయత్నించు చేయుచున్నారట. ప్రాంతము దగ్గరకు చెట్లకు మరొక మార్గము కలదు. కింగరాముకొండ రయిలు వైపునలో దిగి, కనిగిరికి (40 మైళ్ళు) మోటారులో వెళ్లి, అచ్చటినుండి బండివీధి మోటారు చేరువుకు వెళ్లవచ్చును.

వదంతులు.

ఈ ప్రాంతము ప్రాచీనమైనప్పుడు కొందరు కొన్ని వదంతులు వుట్టింపిరి. వ్యవసాయము తెలియని విద్యావంతులు కొందరు ఇట్టివారలకు కారణభూతులు. చెరువు నిండవనియు, నిండినను నీటిలో చవుతుండుననియు, చెరువు కొంతకాలముతో ఒండు నిండిపోవు ననియు, చెరువునీరు త్రాగిన యెడల చలిజ్వరములు వచ్చుననియు, భూములలో చవుతు పొక్కవనియు, కల్లభూములలో పండిట్లు ఎడ్డుభూములలో పండివనియు, మోలీలు లభించరనియు, ఏమేమో వదంతులు వుట్టింపిరి. కడచిన నాలుగు సంవత్సరములలో ఆవదంతులకు ఆధారములేదని తెలిసినది. చెరువునిండి అలుగు పొరుగున్నది. తూముపై 82 అడుగుల నీరు నిలుచును. తూముక్రంది కల్లములు ఒండ్రుతో నిండుటకు ఎన్నోవందల సంవత్సరములు పట్టునది యింజనీరు చెప్పుదురు. నీటిలో చవుతు లేకపోవుచే గాక, చవుటి నేలకూడ నులభముగా బాగుపడుచున్నది. చలి జ్వరములు లేవు. ఉండినను అన్నిచోట్ల ఏలగో ఇచ్చినను అప్పుడప్పుడు ఒకరిద్దరు బాధపడవచ్చును. ఆందువలన వ్యవస్థ ము కావలదు. మోలీలు ధారాశ్రమగా లభించుచున్నారట. పనులు చూపించువారులేక, కొందరు కృష్ణగోదావరి గంటూరు జిల్లాలకు పోవుచుండురు. జిల్లాలలో వలెనే 10 బస్తాలకు తక్కువతేకుండా కలిపించుచున్నది. తూము నలన పీడింపబడు చుండిన యాప్రదేశములో మూడు 25 లక్షల ప్రవృత్తిగల మైనునివారణ నిధిలోనుంచి స్వయముచేసి ప్రజల యభివృద్ధికి ప్రయోసపడినందుకు ప్రభుత్వమువారు వందనీయులు.

చింతలదేవి పశువులపారం

జిల్లారుజిల్లాలోని పశువులు, వాటి బలమునకును, సురుతికన, ఉపయోగమునకును ప్రపంచవంతలు ప్రసిద్ధిచెంది నవి. ఆజాతి విశ్రమగాకుండ స్పృధికితమృతుకు 800 ఎకరముల పారమును ఏర్పరచిరి. మూడు 128 పశువులు మాత్రమే ఇప్పుడు ఉన్నవి. ఇప్పటికి మూడు 4 లక్షల రూపాయలు వ్యయముచేసియుండురు. సంవత్సరమునకు మూడు రు 15000 వ్యయముగచున్నది. దుడలను అప్పుడప్పుడు అమ్మగా మూడకు రు 200 ఎక్కువగా లభించుచున్నదట. అట్టిపనికి ఆప్రదేశము చాల అనుకూలముగానున్నది. కాని, వ్యయబాహుళ్యమునకు తగినన్ని పశువులను పారంలో నుంచకపోవుట శోచనీయును. వ్యవసాయపు పనులకు బలమైన పశువులు ఎంత ఆవశ్యకమో ఎక్కువగా పాలు యిచ్చేది వాటికూడ ప్రజలకు అంత యావశ్యకము. మంచియొప్పును సాధారణముగా మనదేశములో

కోజుకు 3 నేర్ల పాలు యిచ్చును. 3 నేర్ల యిచ్చేది అవు 15 నేర్ల పాలు యిచ్చేది అవుకంటే మేత తక్కువగా తినదు. రెండును సమానముగానే తినను. పాలు ఎక్కువగా గాని తక్కువగా గాని యిచ్చుట వాటి వాటిభేదములను అనుసరించుచుండు ను. యూరపుదేశములో రాజుకు 10 నేర్ల పాలుయిచ్చేది అవు లు సర్వసామాన్యము. మన దేశములోకంటే పాలు చవుకగా ఆ దేశములలో లభించగలదు. మన యొప్పులు తక్కువగా పాలు యిచ్చుటవలన పాలు చవుకగా లభించుటలేదు. పాలు ఎక్కువగా యిచ్చేది ప్రత్యేకజాతిని నిర్మించినయెడల ప్రజలందరికిని అనుకూలమే. యూరపు అమెరికా దేశములలో అట్టి జాతిని నిర్మించిరి. కోజుకు 82 నేర్లపాలుకూడ ఇచ్చేది అవులు కవు. 82 నేర్ల అనగా రెండు కిన్నాడబ్బాలు నిండును. కోజుకు డబ్బా పాలుకూడ ఇచ్చేది అవులు ఆ దేశములో సామాన్యమే. అట్టిజాతిని నిర్మించుట మనదేశమునకు ముఖ్యావశ్యకము. చింతలదేవిపారములో 82 సంవత్సరములలో 14 నేర్ల అనగా ఒక కిన్నాడబ్బాపాలు యిచ్చును. దానిని ప్రత్యేకపరచి దాని సంతతిని నూతన పాలజాతిగా ఏర్పరచినయెడల కొన్ని సంవత్సరములలో పాలు చవుకగా లభించగలవు. పాలజాతిని ద్విధిచేయుటకు వ్యవసాయపు కాఖవారు ఒక ఫారమును చింతలదేవిలోనిర్మించినయెడల దేశమునకుచాల మేలుచేసినవారగుదురు. 25 లక్షల రూపాయలు ఖచ్చితముగా సర్కారువారు పెద్దచెరువును నిర్మించిరి. కాని ఆభూములలో ఏయేపంటలు పండునది, ఎంతెంత పండునది, ఏ యే యెడల వులు ఆభూములకు ఉపయోగపడునది మొదలయిన విషయములను ప్రజలకునేర్పుట వ్యవసాయపు కాఖవారి ధర్మముకాదా? పనులు, నేరు పెనగ, పాగాకు, వుల్లిపాయలు మొదలయిన పంటలవలన ప్రజలు చాలప్రవృత్తిగల సంపాదించుకొనునయములో, అట్టిపంటలకు మోపాడుప్రాంతే తుభూములు మంచివిని ప్రజలకు నిరూపించి చూపుట వ్యవసాయ కాఖవారిధర్మము కాదా? దేశములో కావలసినన్ని నారింజ బత్తాయి మామిడిపండ్లు లభించుటలేదు. ప్రవృత్తిగలవారు కూడ వాటి వెలులు దుప్పర మగుచున్నది. అట్టి పండ్లతోలుటకు మంచి భూములని నిరూపించుటవలన ప్రజలు బాగుపడరా? వ్యవసాయపు కాఖవారు ఒక ఫారమును నిర్మించి ప్రైవిటుములలో సహజము చేయుదురని నేడుచున్నాను.

చేపలపారము

మోపాడు చెరువులో నూతన రకముల చేపలను సర్కారువారు పెంచుచున్నారనియు, కొన్ని సంవత్సరములలో చాల వెలగల చేపలు లభించగలవనియు చెప్పుచున్నారు. కొన్ని సంవత్సరములలో మోపాడుప్రాంత చాలవృద్ధికి వచ్చినదియు, ప్రజలు కుటుంబముగా జీవయాత్ర చేయుగలరనియు అందరును నమ్ముచున్నారు. అలాటి చెరువును పాలేరు నదికి సయితము నిర్మించినయెడల జిల్లారు జిల్లాలో జానుకులబాధ సరింపగలదు.

దరిశి చెంచయ్య.

గ్వాలియరు మహారాజు మరణము

ఇండియా గెజెటు

సింధు, జూన్ 10:— ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గ్వాలియరు మహారాజుగారి మరణముపై ఒక అసాధారణ జెగెటును నల్లని చుట్టుగీతలతో ప్రకటించియుండిరి. అంతిముగముగా పనిచేయుచు సంపూర్ణ ప్రయోజకత్వముగల మహారాజు 49 సంవత్సరములకే చనిపోవుట అకాలమరణమని వీరు చెప్పుచున్నారు. చిన్నతనమండే ప్రహరాలకుని బాధ్యతవహించి తన ప్రాప్తిని మర్యాదకు లోపములేకండ రాజ్యముల తన ప్రజలమేలుకొరకు నిరంతరకృషి సజ్జెను. అంకిమాత్రమున నరిడు హిందూదేశమునకును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకును నేవ జేయలేదని చెప్పుటకు వీలులేదు. మహా యధాస్థాయమున తన వంశమునకు తగినట్లుగా ప్రవర్తించి సార్వభౌమునియెడ తనకుగల భక్తిని వెల్లడించెను. వీరి యకాలమరణమువలన గ్వాలియరు సంస్థానము భూతదయావరదగు రాజును హిందూ సామ్రాజ్య మొక నాయకుని పోగొట్టుకొన్నది. వీరి నిష్కర్శకమైన కీర్తియు నిరుపమానమైన ప్రవర్తనయు చిరకాలము ప్రేమ గౌరవములతో జ్ఞాపక ముంచుకొనబడును. (ఆ. ప్రె.)

సింధు, జూన్ 10:— కలనల్ యస్. డబ్ల్యూ. హంటు (బ్రిటిషు సర్జను) గారు, కలనల్ హెచ్. టి. సాయరుగారికి బదులుగా హిందూదేశములో వెలెనరీసర్జనుల డైరెక్టరుగా నియమింపబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

డాక్టరు జనుమాతయ్యగారు

ఇండియాను టారిఫుబోర్డులో చెన్ననగర ప్రభుత్వ లగు మాతయ్యగారిని సభ్యునిగా నియమించిరి. మాతయ్యగారు ఎం. ఎ. ఎల్. టి. చెన్నరాష్ట్ర కానసంఘసభ్యుడు (ఎం. ఎల్. సి), చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమునను రాజధానికళాశాలను ఆర్థికకాన్ట్రోలర్ (ప్రాఫెసరు) పూనా నైరుగుసను కళాశాలలో పండితుడను (సాఫెసరు కలెగారి స్థానమున టారిఫు బోర్డులో సభ్యులుగా నుండుననని యిండియా దౌరతనము వారు మాతయ్యగారిని కోరిరి.

(ప్రెసు ఫోటో-బీరో)

హాననుయంజిలో సతిగారు

చెన్నపురి కార్పొరేషను సభ్యులగు స్త్రీలలో ఎన్న కొనబడినవారిలో యామయే మొదటిస్త్రీ, డాక్టరు వెల్పు గారు రాజీనామా యిచ్చినపిమ్మట జరిగిన ఎన్నికలకు ఛాబర్లను గారితో యాంజలో సతిగారు పోటీచేసిరి. ఛాబర్లనుగారికి 44 ఓట్లును, ఈమెకు 121 ఓట్లును వచ్చినవి. చెన్నపురి కార్పొరేషనుకు సభ్యులుగా యదివరకు స్త్రీలు ఎన్నుకొన బడియుండలేదు.

(ప్రెసు ఫోటో-బీరో-మదరాసు)

"అక్కరు"

కరాచి, జూన్ 10:— సోమవారమువారు రాష్ట్రకి ప్రయోగము కావలసిన యాత్రికుల ఆఖరుస్త్రీయగు అక్కరు సింధు నుండి ఉత్తరువు రాకపోవుటవలన నిలచిపోయెను.

పిమ్మట:— 400 మంది యాత్రికులతో "అక్కరు" నేటిరాత్రి మక్కాకు ప్రయాణమునని మెస్సరు టర్నరు మారి సన్ కంపెనీ ఏజంట్లు యిప్పుడే ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రె.)

జూబులు

దివి తుపాను సహాయము

నేను 8.6.25 న బందరు తాలూకాలోని ప్రెసిడెంటు గారిని దర్శించి దివి తాలూకాలో తుపానులను గలగిన పట్టు మునుగుర్చి మనవి చేసియుంటిని. వా రిదివరలో తాలూకా బోర్డు కోర్టుమీదను వీధులలోను తుపానులను పడిన చెట్లను వేలించేయించి వైకం గ్రామవిభాగము జనుకట్టింపవలసినదిగా గ్రామకోర్టులకు పర్యవేక్షణ పంపియుంటి మని చెప్పిరి. అంతట నేను, ఈ కృష్ణానీతి వారిని స్వయముగా దివి తాలూకాకు దయచేసి గ్రామములలోని పెద్దల సలహాతో వీధులకు తాలూకాబోర్డు చెట్లు మొదలగునవి యిచ్చి సహాయము చేయవలెనని ప్రార్థించగా, వా రీనెల 15 లేక 16 లేదీలలో యిటులే దేరి మూడునాలుగు కోజులు తాలూకాలో సంచారము చేసి పేదలకు తమచేతనైన సహాయము చేసెద మనియు, ఇంకవరకు సహాయముకోరురు తమకెట్టి అట్టిలునురా లేదనియు నెలవిచ్చిరి. ఇప్పుడు ప్రెసిడెంటుగారు స్వయముగా మన తాలూకా మామటచేత జిల్లాబోర్డు పేదల సహాయార్థము ఇచ్చే గ్రామములో కూడ మనకెక్కువభాగము లభింపవచ్చును. కాబట్టి దివి తాలూకాలోని ఆయా గ్రామపెద్దలు ప్రెసిడెంటుగారు తమ గ్రామములకు వచ్చినప్పుడు ఆయా గ్రామములలో కూలి పోయిన గూడెములు మొదలగునవి వారికి చూపి పేదలకు సహాయ పడుటకు ప్రార్థింపబడుచున్నాను.

కొడాలి ఆంజనేయులు

జివి వోటర్లసంఘ కార్యదర్శి.

శ్రీ శ్రీశ్రీమలగు నబ్బారపు అప్పలస్వామిగారు

ఈ నెల 2 వ తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు క్లిశే సజ్జారపు అప్పలస్వామిగారు సంవత్సరము శ్రీయుత శారదా పంచమి వీరరాఘవస్వామి యాధిపత్యము క్రింద రాజమండ్రి యిచ్చి నుపేటలో క్లిశే సజ్జారపు అప్పలస్వామిగారిచే నిర్మింపబడిన శ్రీరామమందిరముపద్ద అతివైభవముగా జరిగెను. ఈసభకు శ్రీయుతులు, డాక్టరుగురుమూర్తి, కలిమిరెడ్డి అప్పలస్వామి, సప్పా అప్పలస్వామి, రాజవైద్య కోలా అప్పల నరసింహదేవు, సబ్బం బంగారయ్య, వాళిరెడ్డి రాములు, అనిరెడ్డి అప్పలస్వామి, పల్లి మల్లయ్యగారు మున్నగు ప్రముఖులు రెండుమూడు వందలమందివరకు హాజరైరి. వర్షాధికృతచే చాలమంది రాజాలకపోవుటచే జింట్లయిన్నాను. రాజవైద్య కోలా అప్పల నరసింహదేవుగారు యీ స్వార్థక సభకు ఆశీర్వాదము పహింపవలెనని శ్రీ శారదాపూజినికోరిరి. శ్రీయుత సప్పా అప్పలస్వామిగారు బలవరచగా శ్రీరామ అధిపత్యము పహించి క్లిశే యొక్క దేశసేవయు రాజమహేంద్ర పురంబునకు చేసిన మహోపకారమును గూర్చియు స్వజాత్యభిమానమును గూర్చియు నుమా కోకగంటవరకు ముచ్చటించిరి. తరువాత శ్రీయుతులు డాక్టరు గురుమూర్తి, సప్పా అప్పలస్వామి, కోలా అప్పల నరసింహదేవు, సబ్బంబంగారయ్య, సప్పా సూర్యవారాయణగార్లు, అప్పలస్వామిగారి గురగణము లనుగూర్చి ముచ్చటించిరి. పిమ్మట శ్రీదేవుగారిచే రచింపబడిన పద్యములు జదివినపిమ్మట సభాభ్యుత్థులను వందలమందితో రాత్రి 10 గంటలకు సభ ముగింపబడినది.

రాజమండ్రి.

జామిదుర్గయ్య.

ఆంధ్ర భాషాభివర్ధన సమాజము—బరంపురము

శ్రీ దేవులపల్లి వెంకట కృష్ణశాస్త్రిగారు (సాహితీ సమితి సభ్యులు) ఆంధ్ర భారతీ తీర్థసభకు వచ్చి ఆక్రడి వారికి నూతనాంధ్ర కవుల తరించుము కలిగించినారు. అప్పుడు మావూరివారు కొందరు కోరగా వారి ఆహ్వానము స్వీకరించి మే 28 వ తేదీని ఇక్కడికివచ్చినారు. 29 వ తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు ఈ సమాజములో ఒకసభ జరిగినది. శ్రీయుతులు పురుషులు నుమారు నూర్గురు సభకు వచ్చినారు. కృష్ణ శాస్త్రిగారు తాము రచించిన 'క' అనుగ్రంథమునుండి ఒక భక్తిగీతము పాడి, పిమ్మట సాహితీసమితివారి కావ్యములలో నుండి కొన్ని భావగీతములు చదివి వినిపించినారు. చెప్పకేమి, భావగీతములంటే ఏవో ఒక విధముయిన అపోహ ఉండేది. ఆర్థము కాకపోయేటట్లు వ్రాయడమే ఈనూతన కవుల అభిప్రాయము అని అనుకోవలెవారము. కాని శాస్త్రిగారి ముఖ్య విన్నతెర్వాత మాఅభిప్రాయము త్రిగా మార్చుకోవలసి వచ్చినది. ఇప్పుడు చాలామంది ఇంకా పాతతోపల ననుసరించి వ్రాస్తూ ఉన్న పద్యాలలో భావము కూన్యమనీ చూచు

లు మాత్రమే ఉన్నవనీ సంస్కృతకావ్యాలలోని పాతభావము లు అలంకారములూ మాత్రమేకాని శ్రోతని తేనెని న్ని, ఈ భావగీతములలో భావము ప్రధానమనినీ భావనాస్పృకత్వముండుననీ, అట్లు ఉండుటకు (Suggestive epithets) వాడుకారనీ అవి బోధపరచుకొనుటకు ప్రయత్నముచేయకపోవడమే ఈ అపోహకు కారణమనీ స్పష్టమైనది.

శాస్త్రిగారిపల్ల మాకు పరిచితులైన కవులు శ్రీయుత తల్లాపల్లవి శివశంకర శాస్త్రిగారు, నోరీ నరసింహశాస్త్రిగారు, వేడుల సత్యవారాయణశాస్త్రిగారు, కొమాంపూరి శ్రీధర్మచారిగారు, కొడవటిగంటి వెంకటమల్లియ్యగారు. చామర్తి రాజేశ్వరరావుగారు, మొదలైనవారు. శాస్త్రిగారు తాము రచించిన 'కృష్ణవేదము' అను గ్రంథమునుండి చాలాగీతములు చదివినారు. ఆయన పాడిన స్వేచ్ఛాగానములు, భక్తిగీతములు, దుఃఖగీతములు, ప్రేమగీతములు మిక్కిలి రసవంతము లైనవి. ఆ గీతములలో భావగాంభీర్యము, భావనాస్పృకత్వము, భాషామధుర్యము, పదసౌష్ఠవము ఎక్కువగా కలవు. పద్యములు చదవడములో శాస్త్రిగారు చూపిన శ్రద్ధ క్లాసునీయును. మధురమయిన కంఠము. రాగజ్ఞానము కలవారయినప్పటికీ సంగీతమే ప్రధానముగా పెట్టుకొని పద్యము చక్కగా నడిపించుకొనికీ అవసరమయినంత మట్టుకు మాత్రమే రాగముసహాయము తీసుకొని, ఒక్కమానుజవదనముతో అందరికీ బోధపడేటట్లు సరియైన పాటపాదములనిలస్తూ భావమునకుఅనుగుణముగా స్థాయి హెచ్చిస్తూచదివినారు. ఆయనపాడుతూఉంటే ఆగీతములలోని భావములు ఆతనికన్నులలోను ముఖములోనూ కనపడేవి. పద్యములు నాట్యము చేసినారని చెప్పవచ్చును.

భావగీతములు చదివిన పిమ్మట యెంతిపాటలు పాడినారు సభ్యులలో చాలమందికి యెంతిపాటలయెడల హేయభావము కలదు. అపాటలు అల్లితములనీ అసభ్యములనీ కొందరి అభిప్రాయము. కాని అపాటలు విన్నతెర్వాత ఆంధ్రసారస్వతములో నాటికిఉన్నతస్థానము ఉన్నదనీ వాటిలోని భావములు ఉత్కృష్టమయినవనీ, వాటిలో వ్యక్తమయినప్రేమ ఉత్తమమైనదనీ తెలిసినది. ఇదివరకు ఉన్న దురభిప్రాయము పూర్తిగా పోయినది. మాదురభిప్రాయము పోగొట్టినందుకు అపాటలలో మాకు అభివచి కలిగించినందుకూ శాస్త్రిగారికి మేము కృతజ్ఞులము.

శాస్త్రిగారు ఇట్టి సభలు ప్రతి పట్టణములోనూ జరిపి నూతన కవుల పరిచయము కలిగించి నిజమయిన ఆంధ్రకవిత్వస్వరూపము నలుగురికి తెలిసేటట్లు చేసి ఆంధ్రులకూ అందులో ముఖ్యముగా యువకులకూ విద్యార్థులకూ భావకవిత్వముతో అభిరుచి కలిగించి ఆంధ్రజాతీయము మహోపకారము చేయవలసినదని కోరుతున్నాను.

(ఒక విలేఖరి)

నెల్లూరు రం॥ ము॥ కోర్టులో

1925 సం॥ రం॥ అనలు నె 195 రు

కొమాంపూరు వెంకటరామానాథాచార్యులు:—చాది

Versus

1. భాజానీ వనై రాజు:—88 ప్రతివాదులు

నెల్లూరు రంగనాథులపేట గోపురమునీధిలో నె 1 రు ప్రతికి హద్దులు తూర్పు, పుత్తరం. వాదితాలూకు పుద్దెగోడ, దక్షిణం, గోపురము వీధి, పడమర పుత్తూడిపెట్టిపండు, యావాద్దులలోని నుమారు 10 17/72 అంఖణములు నె 2 రు ప్రతికి హద్దులు:—తూర్పు తిరుపతి అనంతమ్మ ప్రహరగోడ, దక్షిణం పడమరగోడయున్నా తురకపాళెంపాడ్యోపండు పడమర సదరుసంకుమ్మ మునిశివోస్థలమున్ను పుత్తరం గోపురంవీధి ఈ హద్దులలోని 25 7/18 అంఖణములలో నాడికి విక్రయము ద్వారా పూర్తిహక్కుగల101/180భాగమును పంపకముచేయించుకుని ప్రత్యేకస్వాధీనము పొందుటకు వై నెంబరన వాది దావా తెచ్చియున్నాడు. సదరునెంబరలో ప్రతివాదులు కొంతమంది దాఖలుచేయించిన ఆక్షిపరులలో తాముగాక ఇంకాకొంతమందికి వైకెస్టిలో హక్కువుండినట్లుచెప్పియున్నారు. వారు యెవరైనదన్నీ వారిసాక్షులన్ను తెలియపరచనందున వాది వైఖోర్డులో ఐ. ఎ. నెం 398 ఆఫ్ 1925 పిటిషన్ పెట్టినందుకు కోర్టు వారిపుత్తరుప్రకారము యాదావావిషయము వారలకందరకు తెలియులాగున యీ నోటీసుద్వారా ప్రకటనచేయబడినది. యాదావా 15.7-1925 తారీఖున వాయిదావేయబడియున్నది కాబట్టి యీఆస్తియందు హక్కువున్నట్లు క్లెయిము చేయదలచుకొన్నవారందరు వైతేదీ పగలు 11 ఘంటలకు సదరు కోర్టుకు హాజరై తమవాదమును చెబుపుకొనవచ్చును.

నెల్లూరు

6.6 1925

బి. వి. వరదాచార్యులు

వాదితరపు ప్లేడరు.

విశ్వబ్రాహ్మణ బాల సమాజపు 14 వ సంవత్సరపు వార్షికోత్సవము—కొల్లూరు

సుప్రసిద్ధ ఆషాఢోద్యమ నాయకులను పరమ సాధు మూర్తులను నగు బ్రి శ్రీ కొండెపర్తి వీరభద్రాచార్యులుగారి యాగ్యర్చనమున 8-6-25 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 3 గం॥ లకు కొల్లూరుగ్రామగర్బస్థ స్కూలు భవనమునందు నుమారు 800 మంది ప్రేక్షకులతో బాలసమాజము సమావేశము కాబడి జయప్రథమగ జరపబడినది. ప్రభుత్వమున వైప్రార్థనము అగ్ర్యుతుని యెన్నిక ప్రారంభోపన్యాసము పిమ్మట కార్యదర్శిగారు యీ సమాజపు కన్య 848 పుస్తకములు గలగి యీసంవత్సరాంతము నకు తమకు రు 467-7.3 నిలువయుండుటతో పుస్తకభాండాగారమునకోక రు 154.4.0 ఖరీదుగల గృహముండ, నదియు నిటీవల తుపానుచే గలిగిననష్టముచే శిథిలమైనందున, సంఘాభిమానుల సుచితరీతి సాయముజేయుడని ప్రార్థనతోగూడిన రిపోర్టును చదివిరి. తరుపరి ప్లేడరు వర్ణనలు దున్న పోతుకు మాడ పుట్టువాదనయు గల ప్రహసనముజేయబడినది. సమాజమువారిచే జ్యోతియును నీజరు, బ్రూటా అను యింగ్లీషు డ్రామా యాడబడినది. మి॥ రా॥ శ్రీరాం వెంకటరామాచార్యుగారు శ్రీపురుషోత్తమవిద్య యవసరమనియు బ్రి శ్రీ వేమవరపు శివారామ కృష్ణయ్య(కొల్లూరు హైస్కూలు సహాయోపాధ్యాయుడు)గారు మి॥ రా॥ గాడె (బచ్చాన్నగారు (సబురిజిప్ట్రోరు) మి॥ రా॥ కె. పుల్లయ్యగారు (గర్ల స్కూల్ హెడ్ మాస్టరు) మి॥ పి. సుబ్బారావుగార్లు విద్యయొక్క యవసరమును గుర్తించుటతో పుస్తక భాండాగారముయొక్క ప్రాశస్త్యము నుగ్గడించిరి. మి॥ రా॥ శ్రీ సూర్యదేవర రాఘవయ్యచాదిగారు యీవిద్యాసంబంధమయిన పుస్తక భాండాగారము చాల అవసరమనియు జైన, జాడపుస్తక భాండాగారముల నశింపునకు కేవలము వైదికమతమును, సుతగ్రంథములే కారణమని ఉపన్యసించుచు తాము ఘనూరు వెయ్యిపుస్తకములకు యిచ్చెనననియు దీనినే గ్రామపుస్తక భాండాగారముగా ప్రజలపయోగించిన,దాన మిక్కిలి శ్రేయమనియు నుడివిరి.

గుంటూరునుండి వచ్చిన విశ్వకోర్మధరణ సంఘప్రచారకులగు బ్రి శ్రీ పెదప్రోలు సూర్యవారాయణ రావుగారు విద్య-పరవిద్య, అపరివిద్య, యిది రెండువిధములనియు, పూర్వము జనాంగమునం దన్నివిషయముల నత్యుత్తమస్థానము నొంది పవిత్రసేవకే యీ విశ్వబ్రాహ్మణులు నేడు సాంఘిక, రాజకీయములయందు పూర్తిగ చెనుకబడుటచే నభివృద్ధిని జెందవలె ననిన నరసంఘముల పోరులను పరాధీనతనీతిమును నేర్చు శుక్ల-జేవాంతముతో గూడిన కేవలసాహిత్యవిద్య గాక నీతి, ప్రేమ, ధర్మముగాగల, నిరాడంబర జీవితమును నేర్చు జాతీయమైన పవిత్రసేవానుగూర్చి మైన శిల్పములు మొదలగు పారికామిక విద్యయే యర్హవిద్యగాన దానిని భాగజేసి లోకకల్యాణము నకు సాయపడ మిక్కిలి గంభీరముగ ననేక సాదాచార్యుల రుజువుచేయుటతో నుపసానించిరి.

పిమ్మట పద్యతులు చక్కనివైఖితో నతిమృదుమధురముగ బ్రహ్మక్షత్రియ, వైశ్య, కూడనగ్లముల యదార్థపరిస్థితులను ధర్మకాస్త్రానుగుణముగ రుజువుచేయుచు నందు విశ్వబ్రాహ్మణులు స్వార్థత్యాగపూరిత ప్రేమ సాంఘికతనియు, ప్రేమ సంఘతే బ్రాహ్మణ సంఘమనియు, ప్రతివాడుగ గృధర్యవిరహహృదై జ్ఞానము నీతి మోసలగు విషయములను బోధించు విద్యను పొందవలె ననియు వారే విద్వాంసులనియు మొదలగు ననేక యపూర్వవిషయములను పద్యేయటతో శ్రోతలనునములను తన్మయమొందునట్లు జ్ఞాన బోధతో నింపివేసిరి. తరుపరి కార్యదర్శిగారు అగ్ర్యుతునకును ఉపన్యాసకులకును ప్రేక్షకులకును వందనశతములతో సభ ముగింపబడినది.

పెదపాటి వీరాచార్యులు.

దేశోద్ధారకుని ఆరోగ్యమునకై ప్రార్థనలు

దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులువారిజీవల మామారు పురంబున 15 కోజులు ఉపవాసవ్రతముచేచిక్కి దైవకటాక్షములన బ్రతిపమాప్తము నొంది కులాసాగా యుంటూయున్నాడు అని ఆంధ్రపత్రికవలన చదివి సంతసించినవారము. వీరి సంపూర్ణ దేశోగ్యనిమిత్తము లింగం పర్తిలో వేంచేయున్న రాజగోపాలస్వామివారి సన్నిధిలో పూజలన్ను దీపారాధనయున్న భజనయీ ప్రార్థనలు జరుపబడినది. పంతులుగారు చిరకాలము పర్థి దేశసేవ చేయుటకు గోపాలమూర్తిని ప్రార్థింపుచున్నారము—పెద్దింటి విజయ జనార్దనాచార్యులు.

గుంటూరు శారదానికేతనమునకు పాత్రదానము

రంగూనులో గొప్ప కలపవర్తకులను, ఇండో-బర్మా కమిషన్ ఏజన్సీకి యజమానులను గవర్నమెంటు కంట్రాక్టును పనులుగల వీరయ్య నాయుడుగారి భార్య రాజ్యలక్ష్మమ్మ గారు మేసెల 27 వ తేదీన గుంటూరు గవర్నమెంటు ఆసుపత్రిలో పరలోకము లెరి. నాయుడుగారు తమ భార్యయొక్క కోరిక ననుసరించి యా 110 లు విలువనైన పాత్రసాము గ్రాని శారదానికేతనమునకు దానముచేసిరి. భగవంతుడు క్షీణితేషు రాలైన రాజ్యలక్ష్మమ్మగారికి ఆత్మకాంత నొసరుగా!

(గుర్తపాధని)

శ్రీ శ్రీ దామెర్ల రామారావుగారి స్మారకనిధి

మహారాజశ్రీ, కొండ వెంకటప్పయ్య, వేమనరపు రామదాసుగార్లు మున్నగువా రీక్రిందివిన్నపమును ప్రచురించుచున్నారు. ఈ విన్నప మింక ననేకులచే సంతకము చేయింపబడుచున్నది.

విన్నపము

మునుపటి చిత్రకావలను, భారతీ చిత్రకావలవారకు లలో నొకరును, ఆంధ్రభారతీ కళాపరిషదాచార్యులును, ఆగు శ్రీ దామెర్ల రామారావుగారు సుమారు నాలుగునెలల క్రితము ఇరువదియేనిమిద సంవత్సరముల పిన్నవయస్సుననే మృతి జూచినవిషయ నందరకు తెలిసినదే. ఇంక పిన్నవయస్సుననే తీరి చిత్రకావలవైపున భారతదేశమందంతట కీర్తి గాంచినది. వీరి యకాల మరణమునకు ఎగమయ దేశమునందంతట పెక్కు చోట్ల సభలు జరిగినవి. వీరి జన్మస్థలమును రాజమహేంద్రవరములో జరిగిన పౌరమహాజనసభలో వీరి కృషిని సాగించుటకై వీరి ఆంధ్రభారతీచిత్రకావల వీరిపేరిట కాశ్యపముగా సాగు యేర్పాటులు చేయుటకు తీర్మానింపబడినది. అందులకై తగిన విరాళములను వసూలుచేయుటకు నిశ్చయింపబడినది. చిత్రకావలికాసము జాతీయాస్పత్రియనుకు తోడ్పడు ముఖ్య సాధనములో నొకటి కావున ఈ సత్వరతయన కైదుల తోడ్పడ ప్రార్థించుచున్నాము.

ఆంధ్రభారతీ తీర్థ

గృహవిద్యా పరీక్షలు

1925 సం॥ గృహ విద్యాపరీక్షలు 1925 సం॥ ఆగస్టు 22, 28 తేదీలను ఆంధ్రదేశముందు ఎలిమెంటరీ హాళులు గల గ్రామములలోను, ఆంధ్రేశ్వర ప్రాంతములందు విద్యాభ్యుపరీక్షకు సహజముకాగల విద్యాలయములందు జరుగును. పరీక్షకు పరీక్షాస్తు చేయవలసినవారు తాము వ్రాసే దరఖాస్తులో పేరు, చిరునామా, తండ్రి లేక సంగతునిపేరు, ఏ అంశముందు పరీక్ష ఇచ్చేదీ, ఏ పాఠశాలలో పరీక్షకు హాజరుకావలసినదీ వ్రాసి ఎనిమిది అణాలు ప్రవేశపెట్టుముతో జూలై 15 తేదీకి ఆంధ్ర భారతీ తీర్థ ప్రధాని బుర్రా శేషగిరిరావు పంతులుగారికి విజయనగరం ఆందోళనమునకు. ప్రకటన గ్రంథములలో మార్పులు, చదువలసిన విధానములు జూన్ 20 తేదీ తోగా ఆంధ్ర పత్రికలో ప్రచురణ మవును. ఆంధ్రభాషను పత్రికలు ప్రచురించుచున్న పత్రికాప్రకాశకు లెల్లము ఈ విధానములను తమ పత్రికలలో ఆంధ్రపత్రికనుండి ఉటంకించ ప్రార్థింతులు. ఆంధ్ర ఆంధ్రేశ్వర ప్రాంతములందలి విద్యాలయాల ధికారుల నీ పరీక్షలు నడపుటలో నాయపడ వేడుచున్నాము. పరీక్షలు నూర్గుల ప్రాంత తరగతికి పరిపావును. ఈ పరీక్షలలో అవివిధాంశములలో గ్రూపుపరీక్షలు సంపాదించిగారికి ఈ యానివర్సిటీ 'వివక్షణ బిరుద పరీక్ష' (Bachelor Degree-Exmn) కు రాగల అభికారము కలుగును. ఎక్స్మెలు కాఖ విజయనగరమునకు మార్పుపట్ల ఈ అంశములు ప్రచురించడములో చిరంబము కలిగివందుకు విద్యాప్రియులు క్షమించుట గాక.

విజయనగరం } బుర్రా శేషగిరిరావు,
10-6-25. } ప్రధాని.

కృష్ణా డెల్టా

కడచిన నెల 16-17 తేదీలలో గలిగిన భూపానుకు రైతులు పడినపాటును, పొందినవత్తును, ఇంతలో దీరునది గాను వెంటబెట్ట వెంటలు పూర్తిగ దొరలెను. తాటాకుల ఇండ్లును, పూరియిండ్లును నేలపట్ట మయ్యెను. పశువుల పాకలు పడటగలసె. కొన్నిచోట్ల రాతితో కట్టబడిన పశుశాలలు కూలి అందలి పశువులు మరణించెను. గడ్డివామల చాటున దాగిన పశువులయొక్కయు, యుంఝామామతమునకు దిక్కులేక చచ్చినట్టియు పశువులకు లెక్కయేలేదు బుడమేటి వడనకు, ఆప్రాంతవాసు లపరిమితనష్టము నందిరి.

ఇది యిట్లుండ, బుడమేటి జలప్రవాహము డెల్టా కాలువలనుండి డెల్టాభూములపై విచ్చలవిడిగ ప్రవహించి భూములనన్నిటిని ముంచివైచినది. తడిసి యెండబారిన భూములు పరియ్యవంట వండనేరవు గనుక పశ్చిమ కృష్ణాజిల్లాలో కనీసము లక్షాయేబదివేల యకరములవా రీనష్టమునకు గురియైరి.

యా 16-17 తేదీల వర్షమునకు డెల్టాలో దశదిశలను వివరింపుట నాయమశ్చగ్గా జల్లుకొనిరి. నాదలన్నియు, కాలువ నీటికొర కెదురచూచుచున్నవి. జలప్రళయ వాయుప్రళయములు, తమవంతు కీర్తిపవి. నూర్యభగవానుడు తన వేడికిరణములను ప్రయోగించి అగ్నిప్రళయమును ప్రయోగించి మావరి నాయమశ్చన తనలో వైక్యము జేసుకొన్నచో, ఈసంవత్సరపు వ్యవసాయమునకు నాయమశ్చగ్గాని నాయమశ్చలో విత్తుటకు విత్తులుగాని దొరకనేరవు.

ప్రతిసంవత్సరమును జూన్ 1 వ తేదీ కాలువలు తెరచుట వాడుకగ నున్నది. బుడమేటి వరదకు కాలువలకు గండ్లుపడుటవలన ఏలూరు కాలువ దప్ప తక్కినకాలువలు 6 వ తేదీన తెరచుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. ఏలూరుకాలువకప్పు తక్కిన కాలువలు విస్తారము గండ్లుపడలేదు. తిరుగా 6 వ తేదీ మోడ్ నూను తెరచి కంటనే మూసివైచి 15 వ తేదీకి తెరచుటకు నిశ్చయించిరట. యిలోపల డెల్టాలోనున్న నాయమశ్చలన్నియు స్వర్గముజేయను. బ్రతికియున్నవారు, బుడమేటి పనికిరాకుం డవారును. డెల్టారైతులు కేదారియు కనుపించుటలేదు.

భూపానుకు రైలకట్టలు పటాపంచలై, తుత్తునియలుగ రోడ్లంతయు తెగిపోయినది. టెలిగ్రాం స్తంభము లన్నియు కూలి పోయినవి. కంతులన్నియు విరిచిపెట్టయినవి. అయినను పది రోజులలో, ఇచ్చవచ్చినట్లు కూలీలను బెట్టి మరమ్మతు జేసుకొని యథావిధిగరైల్వేనునడపుమండ దాదాపు మాసమురోజుల నాడు పడినగండ్ల నింతరకు పూర్వవంతులు జేసి కారణమోలోచున్నది. రైల్వేవైనున్న యాదరభావము, ఆవారము నున్న తీరము డెల్టాపై నేలలేదోలోచును. దాదాపు 5 లక్షల యకరములను 15 రోజులవరకు వ్యవసాయురణమున నీరవ్వక వావులు నాయమశ్చగతికొరకు, లోరెలిలులోనైన నీరు వడల కుండుటకు కారణము. రైతులు తమ దుఃఖములను లో నిను డుప్పకొని నోరుమూసికొని, ఆందోళనలేకయుండుటయే కారణముగ నున్నది.

మామూలు నిత్యకృత్యములలో మాడ, కాలువకట్టలు తమయగ గండ్లుపడుటయు, దానికొరకు అనేకసమయములు, చాల్వోజులు మోడ్ నూను మూసిపెట్టుటయు, నాటిసపాలములలో యెరమాన యెండబారయు, తడిసినచేలు ఎండబారయు, డెల్టారైతులు తీరనినష్టములు పొందుచున్నారు. యీ కాలువకట్టలదీర్చడము తీరుజేన్నడో తెలియకున్నది. డెల్టా యెన్నిచుకల తీరు వల నొ సంగుచున్న ను. యెన్ని చుకల నజరావాలను చెల్లిం చుచున్నను, యీ డెల్టాయొక్క దౌర్భాగ్యస్థితి అట్లే యున్నది. ప్రభావతీరిధులు, తమ తీర్మానములు పిలుచుచున్నను, తిరిగి తిరిగి తీర్మానములను జేసి, ముఖ్యమం డెల్టాకొరకొక విచారణ కమిటీని నియమించి, క్రమపడక తప్పదు.

ఒక డెల్టా యాత్రికుడు,

శ్రీయుత సి. వి. రంగం శ్రేష్ఠి గారిపై బహిష్కార ప్రయోగము

చిత్తురమండలమున నారాయణవరము తలమానికము వంటిది. ఏలయందురా? అది నుంపసిగ్గమైన నైష్ఠునక్షేత్రము. ఆదికాలమునుండియు వస్త్రములవ్యాపారమున వసిగిపట్టు. పరిపాలనమునాదిని దేశమును నుజ్జూతలూచిన నేటి రాజకీయోద్యమములోను నారాయణవరము ముంచిపేరుపరిపల్లవ పొందినది. ఇక నాయూరి ప్రభావమునుగూర్చి వ్రాయదొడగిన బెడ్ల గ్రంథమును గాన దానిని ఎవరి ప్రస్తుతాంశమును నైకొందము.

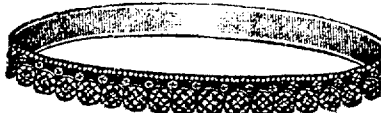
శ్రీయుత సి. వి. రంగంశ్రేష్ఠిగారు దేశమునకు చిరపరిచితులు. తమ యాద్యోగమును, వ్యాపారమును, బంధుజనులను, స్వస్థానమును ఎవరి చాలకాలమునాడే భారతజేతయ్యత గావించి, నుంపసిగ్గములకు నేత్రప్రదేశములన్నియు జూచి చిత్తూరు జిల్లా నారాయణవరమున వాసస్థాన మేర్పరించుకొని దేశసేవను జేయుచుండిరి.

శ్రీశ్రేష్ఠిగారు నారాయణవరపురప్రజలయొక్క విజ్ఞాన వ్యాపకమునకై "శ్రీహనుమద్గ్రంథాలయము" అనుపేర నొక పుస్తకభాండాగారమును, దాని కనుబంధముగ నొక పతనాలయమును, రాత్రి పాఠశాలనుగూడా, స్థాపించి యెక్కుడు దీక్షతో కొనసాగించుచుండిరి. ఆయూరిజలలో యనేకులు, మనదేశమును పిల్చి పిప్పిచేయుచు ప్రజాభవనములను, ఒక్కొక్కరి ప్రాణమునుగూడ నాశనము గావించుచుండెడి, కల్లుసారాయముల త్రాగుచుండుటజూచి సోదరప్రజలు అట్టి వివచనాపథకు జిక్కుకొనకుండ ప్రచారము గావించినందులకై కారాగారమునకు గూడ బోయి వచ్చిరి. రాత్రి పాఠశాలయందు పగలంతయు కాయకన్ఠములబడి జీవించు కూలిజనులబిడ్డల విశేషముగ వచ్చి చదువుకొనమ నెందరో బాలకు లిప్పటికే విద్యాసముపార్జనము గావించికొన్ని యున్నారు. పాఠశాలయందు దూరవారి బిడ్డలు మాత్రమేగాక, "మాలవారు" అదిమాంధ్ర అదిశ్రావిడ సోదరుల బిడ్డలును వివిధగా వచ్చుచు చదువుకొని కృతార్థులగుచుండిరి. ప్రతిసంవత్సరమును జూన్ నాయూరి గ్రంథాలయ వార్షిక మహోత్సవముల సమయమునను పంచమబాలు రనేకులు తమ విద్యాకౌశలమును గనబఱచుచు బహుమానాది సంభావనలందుచుండిరి. రంగం శ్రేష్ఠిగారిని నాయూరిప్రజ లెక్కుడు గౌరవమును జూపుచు చేదోడుపాదోడుగా నుండి పురగౌరవమును నిలువబెట్టిరి. మహోత్సవములకు, గ్రంథాలయము, పతన మందిరము, రాత్రి పాఠశాలలేగాక మన దాస్యశృంఖలముల దెగొట్టుటకు ముఖ్యసాధనమగు రాజముల పరిశ్రమను ముఖ్యముగా భావించి, ఎదురుబట్ట, నేతనేయుటగూడ నేర్పడవలె, నారాయణవరమందలి కోనెలకు వెనుకభాగమున నుండు నొకయింటియందు పంచమ బాలుర నేతపాఠశాల నెలకొల్పి సక్రమముగ సాగింపజూచిరి. అట్టి యుత్సాహముతోడనే పంచమబాలుర నేతపాఠశాలను స్థాపించి నడిపింప దొడగిరి. ఆకారణముచే నాయూరియందలి కొందరు రాత్రిపాఠశాల, గ్రంథాలయము, నేతశాలయన్నిటిని బహిష్కరింపజేసిరి. కారణము "పంచమ బాలుర నూరిలోనికి హానిచ్చి సమయము హక్కు గల్పించి అస్పృశ్యతను దొరికింప జూచుచున్నారనియే!"

ఈ కథనుగూర్చి గతవత్సరాంత్యమున, నే నీయాంధ్ర పత్రికయందు వ్రాసిన "నారాయణవరం పంచమ సమస్య" యను ఖీర్నమున వ్యాసమున విపులముగ జర్పించియుంటిని. అప్పటి యాశాటక మట్లుండి పరిస్థితులన్నియు జక్కబడుచుండినవిగాని, ఇప్పటి పరిస్థితుల ననుసరించి చూచినంతమాత్రమున శ్రీశ్రేష్ఠిగారి విషయము క్రుతిమించి రాగమున బడి నట్లయినది.

శ్రీరంగంశ్రేష్ఠిగారి కార్యదర్శిత్యముక్రింద నిర్వహింపబడుచుండు శ్రీహనుమద్గ్రంథాలయము, పతనమందిరము, రాత్రి పాఠశాలయొక్క "మహిమా ప్రతిక వార్షిక మహోత్సవములు" గత మార్చి నెలమున ఆంధ్రపత్రికాధిపు లకు శ్రీయుతులు, దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులుగారి యాజమాన్యముక్రింద జయహమాముగ జరిగినవి. వార్షికమహోత్సవసందర్భమున ఆసించుపేరోగమున అస్పృశ్యత, పాటింపక, స్పృశ్యులుగా భావించి పంచముల యెల్లలోనికి హానిచ్చిరనియు, సభాకార్యక్రమమునకు ముందుగా జాతీయగీతమును పంచమబాలురచే బాడించి రనియు, నాడు ఖాదీవస్త్రబహుమానము బ్రాహ్మణులగు శ్రీ నాగేశ్వరరావుపంతులుగారి చేతిగుండ, మాలబిడ్డల కందిచ్చిరనియు, ఆరాత్రి దేశోద్ధారకునకు,

పవరము బంగారు తో చేయబడిన

రకంవారిగాజులు, చెయ్యలు, అడ్డ 7లు, మల్లెముగ్గులు ఉంగరాలు వగైరా నగలు, వండినామానులు, బహుమతి నొసంగుటకు ముగ్గువైన మరయొకసారి ముగ్గు తప్ప వేరే వస్తువులందు ఆదరు యివ్వను. మహారీషి చాలా సమయముగా యివ్వబడును.

ఇండియన్ బ్యూటెలరియార్లు, నగరపేట, బెంగుళూరుసిటీ.

దేవాదాయము

గావించిన విందుసంకల్పమున పంచములు, కైపురపులు, రెడ్లు, కమ్మవారు, మొదలయినవారు మున్నగు వారు వారందరూ, పంచశ్రోతములు గావించి రవియు, వారాయణవరమును కేవలము మాలకొంపగా శ్రేష్ఠిగాను మార్చివేయుచున్నారనియు, ఇంతకు కారణ మాత్రమే యగుటపట్టి శ్రీ రంగం శ్రేష్ఠి గారిని, నాయూరు వదలి తమమగ్గుట్టుట యుక్తమనికొందరెంచి ప్రతివారికిని బహిష్కార మంత్రప్రయోగవిధులనేర్పవోడని ఫలానుష్ఠులైరి.

నారాయణవరపుర పీఠులలో అనతికాలమునుండియు పంచాయతీపాలనము క్రింద దేవాలయముమట్టు పీఠులయందు గూడ మాల, మాదిగవారు పాకీవాండుగా నుండి కుప్పవైరాలు చిమ్మివేయుచుండిన పద్ధతినీగూడ బోధ్రోల నభిలషించి పంచాయతీ సంఘమునగూడ కత్తులులేపి కొంతకాల మావిధులు చిమ్మక కుళ్లి కంపెత్తులాగునన, గావించిరి. ఇందుకు నిదర్శనముగ తమవ్యతిరేకతను గనుబరచుచు, చిత్తూరు జిల్లా బోర్డు అధ్యక్షులగు శ్రీ బి. మునిస్వామినాయుడు బి.ఎ, బి.ఎల్, ఎం.ఎల్.సి, వారీ సముఖమున నుమాంకడజనుండి పెద్దమహజనుకొకదానినివాసి పంపించి, శుశిస్సృతిపురాణేతిహాసములతో అస్పృశ్యతను స్థిరపఱచుచు పంచములు వారిపీఠముం దడుగైన దెబ్బకొడచినయు, అట్టియుత్తరపున పంచాయతీవారికి చేయవలయుననియు (బ్రాంఛించియుండిరి. శ్రీ నాయుడుగారు గావించినవిచారణలో ఒక రిద్దరు బ్రాహ్మణులును, పంచాయతీసంఘాధ్యక్షులగు శ్రీ పి. నరసింహయ్యగారును పంచాయతీ జన్మించినదానిగ నన్నిపీఠులయందు సమానముగ మాలమాదిగవారే పాకీపనిజేయుచుండిరనియు, అప్పుడే యాకత్తులారంభమైనవనియు జెప్పిరి. అత్రు హాజరున్న దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారుగూడ వారి కనేకవిధముల జెప్పిరిగాని యది వారితల కెక్కలేదు.

“నుభ, పుట్టినజలరాశి విషము పుట్టినరీతి” విశేషముతో చెన్నల రాధుడు పేరెన్నికగన్న నారాయణవరపురజీవితము షక్రమార్గమున దిరిగిపోయినది. వార్షికోత్సవమునాడే కొందురు రచ్చలు లేవదీసినారు. శ్రీ శ్రేష్ఠిగారిపై బహిష్కారముహంత్రోచ్చాటనము గావించినారు, కుట్రదారులు కొందరు తడేకదిక్షతో కృషిసలిపినారు. పంచములారు పాతకాలలకు రాగూడదని, కానిచ్చినయూరిలోని బాలరను పాతకాలకురానీయక బహిష్కరించెదమనియు బెడరించి నారు. శ్రీ శ్రేష్ఠిగారా బెడరింపుల కదలకుండినందున నిజముగానే పాతకాలకు బాలర బోనీయకయు పాతకాలలోపాధ్యాయుల నిలిపివేసియు, అల్లకల్లోలముగావించి, రాత్రిపాతకాల పూర్తిగా మూసివేయునట్లునర్పిరి. గ్రంథాలయమున కెవరు జరుగవచ్చుటలేదు. గ్రంథాలయ గుమాస్తా రాకనిలిచెను. పాలుపెరుగు యిచ్చువారు పలుకకపోయిరి. ఇల్లాడ్చు ముసలామెయు రాకనిలిచెను. వేయేల నాయూర పలుకువారే శ్రీ శ్రేష్ఠిగారి కగపడకపోయిరి. తాను కాపురమున్న గ్రంథాలయ భవనముపైగూడ దుండగిండ్లు రాత్రులయందు వరుసగా భయంకరముగ రాళ్లుబుచ్చిరి. శ్రీ శ్రేష్ఠిగారికి, ఒక్కపరిగా, కష్టములనేకము లావరించినవి. ఇక నాయూర నుండిన కష్టము లనేకములు గలుగునను నువా వారికి వోచి, అప్పటి కాయూరు ఎదలినెల్లులు యుక్తమని నాతనికివోచినది. ప్రయాణమును సిద్ధపఱచుకొని పుత్రుడు రైలుకడకు బండిని బిలువగా యెవరూ కట్టలేదు. పిలిచిన పదులుపదులుగా బరుగెత్తు నాయూరిబండివాండ్లూ నాడెవరుని బలుకుకుండుటబహిష్కార మంత్రము వారికంతవరకెక్కినదో గోచరమైనది. పుత్రుడునుండి దెప్పించుకొని శ్రీ శ్రేష్ఠిగారు గ్రామాంతరములకు వెళ్లిరి. కథ యింతవరకు జరిగినది.

ఈవిషయము కొంతకుకొంత నాకుదెలిసి శ్రీ శ్రేష్ఠిగారు నారాయణవరమున నున్నారను కారణముచే నిజసంచర్యముల దెలియుటకై 1-5-25వ తేదీని నేను స్వయముగా, నారాయణ వరము వెళ్లితిని. నాడు మధ్యాహ్నం పుత్రుడును రైలుదిగి, బండిని గుదుర్చుకొని నారాయణవరంవెళ్లి గ్రంథాలయముకడకు పోతిని. గ్రంథాలయమునకు వీధితలుపువైచి పెద్దబీగము తగిలించి మాయబడియుండెను. అది చూచినంతనే నిర్విణ్ణుడవై పోతిని. విధివిధానములేక రోజు తెలియించి పదుగురు ప్రజలుచేరి కులాసాతో ననేకవిధముల సంప్రతించుకొను నా గ్రంథాలయ మందిరము నేడు కళావిహీనమై యుండెను. అపిధిని శ్రీ శ్రేష్ఠిగారినిగూర్చి యడిగిన జవాబిచ్చువారే గనిపింపలేదు. మరి యొకరిద్దరిని అడుగగా నామాత్రమువైవాసిన విషయమంతయు త్రాసినచిన్లు చెప్పిరి.

దేశాభిమానపూరితవాదయు లగు శ్రీ రంగం శ్రేష్ఠి గారిపై ప్రతిపక్షు లితే పమయ మని నీలాపనింద తెన్నియో

హిందూ దేవాదాయపుక్తులు, గత డిసెంబరు నెలలో నే అమలులోనికి వచ్చినది. దానిక్రింద మద్రాసులో నుమారు రెండుమాసముల క్రింద ఒకబోర్డు యేర్పడినది. దీనిలో పెద్ద పెద్ద జీతములను తీసికొనుచున్న ఒక ప్రెసిడెంటున్న నలుగురుమొదలు కలరు. వీరిక్రింద నెలకు రు 700 లు పుచ్చుకొను సెక్రటరీయును, జిల్లా యిన్స్పెక్టరు, సబుయిన్స్పెక్టరు యేర్పడిరి. వీరందరు యిప్పటికి యెంతవనిచేసిరో బోర్డువారు నెల కొకసారి తమవిభాగము వార్తాపత్రికలలో ప్రచురించిన బాగు గనుండును. ముందుగా ప్రతిజిల్లా ముఖ్యపట్టణములో ఒక నామినే టెడ్డు కమిటీని యాబోర్డువారు యేర్పరచవలెను. కృష్ణ, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గంగా జిల్లాలకు, బోర్డులో ఒక మొంబరు రావు మార్కరావుగారు, ఈవిషయమై తగుచర్యలను తీసికొనుటకు జత్తురట! వీరు కాలహరణముచేసిన కొలది కొన్ని చిహ్నులకు కారణములు కలుగుచుండును. స్వామివారి భూములమీదవచ్చు అయిక జనుగురించియు, ప్రస్తుత దేవస్థానముయొక్క స్థితిగతులను గురించియు స్టేటుమెంట్లు త్వరగా బోర్డువారు తెప్పించుకొనవలెను. గత అయిదు సంవత్సరముల అయివేజుయావరేజీ చేయుటలో, అర్చకుల బలహీనత వలనగాని లేక దగావలనగాని, భూములమీద అయివేజు రు 250 ల కంటె తక్కువగానే యున్నదని కనుపరచెనరు. ఈ విషయములో గ్రామములో వాకబుచేసి, లంచములు పుచ్చుకొనిని తాబేదాల్లనుండి రిపోర్టులు తెప్పించుకొనవలెను.

దేవాలయపు భూములమీద సాటుకుచ్చే నికరాదాయమును సాగ్యమైనంతవరకు మిగిల్చి దానిని యితరజనోపయోగకరమైన కార్యములకు గవర్నమెంటువారు వినియోగించెదరని ఒక యావోహ జనులలో వ్యాప్తి జెందుచున్నది. ఇది ఇది పారశాఖభిప్రాయము. మన గ్రామ దేవాలయములకు సాటుకు రెండుమాడువలె యాపాయిల కంటె యెక్కువ అయివేజు యావోహిని రానేరదు. దీనిలో నూటికి రు 8 ల చొప్పున బోర్డుకుమిట్టియొక్క కార్యనిర్వహణ ఖర్చుల క్రింద తీసికొనగా అర్చకునికి నెర్వీసు చేసినందుకు కనీసము నెలకు రు 20 లు పోగా మిగిలిన మొత్తములో గవర్నమెంటు పన్నులు తీసివేసిన నికరాదాయములో నాల్గవంతు నిత్యవైకే ద్య భూ ప దీ పా రా ధ న ల కు ను, నాల్గవంతు మా సో త్స వ స ం వ త్స రో త్స వ ములకును, నాల్గవంతు దేవాలయము భూముల మరమ్మతులకును తీక్కినది నిలవసామ్యుగాను యుంచకతీరదు. ఇప్పటి అయివేజు కంటె రెండుమాడువలెవచ్చినను, కాస్తానిసారముగ సరియైన పూజావిధానము నడపవలెనన్న చాలవనియే నాయభిప్రాయము. అపాత్రులకు అన్నదానము చేయనక్కరలేదు స్వామి యలంకారమునకు విరివిగా ఖర్చుపెట్ట నవసరములేదు. కావలసిన వాహనములు, కట్టడములు, వేదపారాయణము, భజనలు, పురాణ పఠనము, మతబోధ, నృత్యము, సంగీతము, జేవుని ప్రసాదము మొదలగునవి యెన్నియో దేవస్థానములో జరుగవలసియుండును. నిత్య ఆఖండము, కళ్యాణ ఆత్మనములలో పండిత సన్యాసము మొదలగు విషయములు అనేకములుండును. ఒకవేళ యొక్కడనో, తిరుపతి, సింహాచలము మొదలగు దేవాలయములలో కొంత అయివేజును మిగల్చగలిగినను, దాతల యుద్దేశమునకు వ్యతిరేకముగాని హైందవ మత ప్రచారమునకును విద్యకును ధర్మములకును ఖర్చుపెట్టుచున్నది యీ దేవస్థానము అట్ట 63 వ సెక్షనులో ఉదహరింపబడియున్నది. ఈ సెక్షనులోని విద్య, ధర్మము అను శబ్దములు విప్రలమగునట్లు సవరణ చేయవలసియున్నది. దాతలు, స్వామివారికి అర్పణచేసినపుడు, విద్యయునవిద హైందవమత విద్యయనియు, ధర్మయనునది, స్వామివారికి వేదించుటకు వచ్చిన భక్తులకు సోకర్యములనియు మాము న్యాఖ్యచేయువలె నుగాని, భౌతికవిద్యను కరవుచున్న బోర్డు వాచకాలు మొనలగువానికిని, అన్ని మతములవారు నుపయోగించు, అనుపద్రులు గల్గించి శ్రేష్ఠిగారిపట్ల ద్వేషమును గల్గించుచున్నారు. ఈ విషయమై మామండలనాయకు లాలోచించి యాయూరులోని అన్నిమతములలోని పెద్దలతో సంప్రతించి సవ్యమార్గమున గ్రంథాలయము, రాత్రిపాతకాలు మున్నగు సంస్థలు జరుగులాగు ఏర్పాటుచేయు పుణ్యము గట్టుకొందురని ప్రార్థించెదను. (శ్రీ రంగం శ్రేష్ఠిగారి పుష్పం నీలగిరులయం దుండులాగునను త్వరగా మరల నారాయణవరము వచ్చెద రనియు దెలియచున్నది.)

బూదూరు రామానుజులురెడ్డి.

కోడ్లకును వినియోగింపవచ్చుననికాదు. ఒకవేళ బోర్డువారు, మనదేవాలయముల అయివేజులో మిగిలిన మొత్తము, ఇట్టిజనోపయోగకరమైన కార్యములకు ఉపయోగించవచ్చునని ప్రకటించినపుడు, వారియుత్తరపులమీద, మేనేజరు గాని, గ్రామస్థులలో ఏఒక్కరుగాని నివిలుకోర్చులో దావావేసి దానిని రద్దుపరిపించవచ్చును లేక మార్చింపవచ్చును. బోర్డువారుమాత్ర, తగిన కారణములు కనుపరచినపుడు కోర్టువారిచేత వైతర్యనుతిగి మార్చించవచ్చును.

అర్చకులయొక్కయు మేనేజరు యొక్కయు మాధ్యము కట్టుచులలమన స్వామివారి భూములను న్యాధీనముచేయుక దీర్ఘ కాలములకు దగాగాను లావాచిగాను కవుళ్లనిచ్చుచున్నయెడల మనబోర్డువారు యేమిచేయగలిగెదది, ఈ చట్టములో వ్రాసియుండలేదు. వీరి కెట్టి నివిలు క్రిమినల్ అధికారులునులేవు. వీరి యజమానత్వము ఒక్కసారి ఒప్పుకొన్న తరువాత విధాన మంతయు వ్రాయబడినదిగాని అప్పుడైనను వీరి ఆరర వీరికి యేర్పడిన జిల్లా కమిటీల యార్డరును త్రోసిపుచ్చి మొరకాదనముతో శరించియున్న అధ్యక్షులను మేనేజరును వీరేమిచేయగలరు? స్క్రీములకు దావాలు వేయవలసినయు 1870 సంవత్సరపు ప్రాతదేవస్థానపు ఆట్ట వర్తించుకొనదనియు అట్టలో వ్రాయబడియున్నది. ఇక 50, 55 సెక్షనుల ప్రకారము వీరేర్పరచిన స్క్రీములను అమలులో పెట్టుటెప్పు? మావలెనే వీరుమాత్ర కోర్టుల కెక్కవలెనా? అటులైనయెడల యంత పెద్ద జీతములు పుచ్చుకొని యీ బోర్డుమొదలు మనకెందుకు?

ఇంతవరకు ప్రతిజిల్లా ముఖ్యపట్టణములో ముందుగా ఒక నామినే టెడ్డు జిల్లాకమిటీని యేర్పరచలేదు. జిల్లా కలెక్టర్లకు తాళిదులను పంపినయెడల వారు తమకరణములచేత బోర్డువారికి కావలసిన సముజాయిషీని తక్షణము పంపరా? ఒకవేళ మన ప్రధానమంత్రిగారి ఆజ్ఞలు తమకు బాధించవనియు, ఇది తమవిధ్యుక్తకార్యము కాదని కొందరు కలెక్టరు నిరాకరించిరా? అటులైనచో వీరి యిన్స్పెక్టరు సబుయిన్స్పెక్టరు గ్రామములనుండి తిరిగివచ్చుచున్నారా? తేనియెడల యీఅలస్యమునకు కారణమేమి? మన ప్రధాన మంత్రి గారు ఒక గంట కాలములో కాసన సభ్యుల ఆక్షేపణలన్నియు త్రోసిపుచ్చి తమ జస్టిసుపార్టీ చేత బహుతొందరగా అట్ట ప్యాను చేయించగలిగిరేగాని, ప్రజల సామ్యుఖర్చు పెట్టి పెద్ద పెద్ద జీతగాండ్లను యేర్పరచుచున్నను, మేనేజరును లాంగి తీసికొనువిధానమును ఆలోచించినట్లు కనుపడదు.

ఈచట్టములో, చాలా దేవాలయములకు ఎంతవరంప ర్యపు హక్కులులేని మేనేజరున్నట్లును, వారందరు యీఅట్ట అమలులోనికి వచ్చిన గత డిసెంబరు నెలనుండి మూడుసంవత్సరములవరకు అమేనేజరు పదవులలో నుండునట్లును 47 వ సెక్షను చెప్పచున్నది ఎట్టిహక్కులైతే, తత్కాలపు మేనేజరు గాతన్న అర్చకులు, స్వామివారిభూమిలన్నియు తమ సర్వీసు మాన్యములని వాదించుచున్నారు. వీరిగతియేమి? వీరందరిమీద న్యాజ్యములువేసి బోర్డువారు భూములను రాబట్టెదరా? లేక ప్రజలకు దావాలు తెచ్చుటకు సాక్షులను నిచ్చెదరా? అటులైనయెడల, వీరు యేర్పరుచుకొన్నయెడల యేమి? ఇది విషయ తీక్కిన మామూలువిధాన మంతయు అట్టలోనున్నది. ఏదియున్నను యేదిలేకపోయినను, ఈబోర్డువారి న్యాజ్యపుఖర్చులు, అయివేజుమీద యాయవలసిన నూటికి రు 8 ల చొప్పున రును ము తమకు డిక్రీ అయివట్లుగానే యెందుకొని, 66 వ సెక్షను క్రింద, స్వామివారి అయివేజులోనుండి లాగుకొనవచ్చును. సో దావాలులేని దేవతావిగ్రహమునకు శిక్ష గాని వీరికి లెక్కలే యక, భూములను న్యాధీనపరచక, మూళ్లపుట ట్టుజలగు అర్చకులకు మేనేజరుకు యెట్టిశిక్షయు లేదు. దేవాలయములో నాకరచేయక యీనాములను యధేచ్ఛగా ననుభవించుచున్న వారి విషయ మేమిచేయవలమిన్నారా?

కోవూరు } నల్లూరి సూర్యనారాయణరావు,
26-7-5, } హైకోర్టు జకీలు.

ఇంజనీరింగు సర్వీసులు

సిద్ధా, జూన్ 5:—ఇండియాలో ఇంజనీరింగు సర్వీసులను నేనాధిపతిక్రింద నుండు వైసిగోవ్యోగియగు మిలి ఫీప్ ఇంజనీరు గారిక్రింద నుండుటకు నిశ్చయించిరి. చీఫ్ ఇంజనీరుగారు నేనాధికారిక్రింద నొఖరుగా నుండుటగాని, వైస్రమునకు సంబంధించిన ఇంజనీరింగు విషయములలో సలహాదాతగా నుండును. ఇంజనీరింగు సర్వీసులో నేపథ్య, మొనరులు, ఇతర పనివాండు కొందరు ఉండురు. మిలిటరీ పర్సన్లు డైరెక్టరు ఈ వ్యోగము ను యిప్పుడు తొలగించిరి. చీఫ్ ఇంజనీరుగారి రాయలు ఇంజనీరుకాని కళికారులుగా నుండి, అతని పని యంతయు నడుపుచుండరు. (ఆ. ప్రె.)

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల

నెం. 7, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు వాఙ్మయాభ్యుదయమును, తన్మూలమునను విజ్ఞానాభ్యుదయమును సాధనము లను విషయము సర్వత్ర తెలిసియున్నది. ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు దేశమునందు గ్రంథ మండలులు గ్రంథాలయములు కళాప్రదర్శనములు మొదలగు సంస్థాపనలు పర్యాప్తములై ప్రజాజీవనప్రవాహమును ప్రవహింపజేయుచున్న విధమును దేశచరిత్ర విశదము చేయుచున్నది. శ్రీయత కె. వి. లక్ష్మణరావుగారి రారంభించిన యాంధ్రవిజ్ఞానచంద్రికాగ్రంథమాల నేడు శాఖోపశాఖలుగను భిన్నరూపములను వెలయుచున్నది. గ్రంథమాలలన్నియును యథాశక్తిని వాఙ్మయాభివృద్ధికి బాటుపడుచున్నవి. ఆంధ్రమాత నలంకరించుట కేర్పడిన గ్రంథమాలలందీ యొకటిగ నుండగలదను విశ్వాసముతో నీప్రయత్న మారంభమైనది. ఈ గ్రంథమాలయందు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనము లైన గ్రంథములు ప్రచురించుట కేర్పాటు చేయబడుచున్నది. వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమాసములకొక గ్రంథము వంతు నను బ్రచురింపబడును. ఆంధ్రమహాజను నీప్రయత్నమును పోషించుటకు ప్రార్థితులు.

ప్రస్తుతము వెలువడనున్న గ్రంథములు:

- 1 శతకమంజరి (భక్తిసంపుటము): వృషాధిప, సర్వేశ్వర, దేవకీనందన, నారాయణ, కాళహస్తీశ్వరాది శతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్క శతకమునకు విపులమగు పీఠికయు, పాఠభేదములును గలవు. (ఈ శతకములు విడిగను దొరకును) 0-౮-౦
- 2 బసవపురాణము (ద్విపద): పాల్కురికి సోమనాథుడు. అనేక తాళపత్రమాతృకలను గొని పరిశీలించి కూర్చిన మూలము. పాఠభేదములు సూచింపబడి నవి. శ్రీ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు వ్రాసిన విపులమగుపీఠిక గలదు. అచ్చు, కాగితములు సుందరముగ నున్నది. ౨-౮-౦
- 3 గాంధీమహాత్ముని జెల్లాము కాంగ్రెసు అధ్యక్షోపన్యాసము ౦-౪-౦
- 4 కమలాక్షి (చిన్ని విచిత్రకథ): రాయనం వెంకట శివుడుగారు ౦-౮-౦
- 5 నీతినిధి: వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు. ౦-౮-౦

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, వ్యవస్థాపకుడు.

లోకమయహరకస్తూరిమాత్రలు

విజ్ఞాపన

హరికథాగా, 25 సం॥ లనుండి పేరు లోకనేవ కేయదుండుమగని తమకు తెలిసియుండవచ్చుట ప్రతి సం॥ కము లక్షలకొలది బియ్యంబులు నన్ను చాలా శ్రీతితో ఆదరించుచున్నారు. ఇండియావాయుమాత్రలను గాక బర్మా, సింగాపూ, మలయాష్ట్రము, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందును వారుగూడ చాలా స్నేహము కేసియున్నాము. సాధారణముగా బైద్యులందఱు నన్ను ఆదరించుచున్నారు. పయమును వచ్చి నవ్వుడు నన్ను ముకుటించెను. చాలావేల (లోకమయహరకస్తూరిమాత్రలు) చుట్టిపెట్టెను, భారతీయులు, పడుచు వారు, ముఠలవారు, వారు పిలువగా నున్న పానకతోటయను నన్ను క్రేమించుచున్నారు. గను ప్రకీర్తనములు, మోలార్లములు, చూచుచు, రీతవాల్లము, ప్రక్కలకుండు, అకలితమంటలు, చులదము, జిల్లింపినభేదములు, కడుపునొప్పి, జలంబు, దగ్గర కొనకొడము, పల్లనొప్పి, నడుమనొప్పి, ఇన్ ఫ్లుఎంజా, స్టేగుజ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు లిఖితపద్ధతిలోనున్న ప్రకారము వాదిన లెప్పుక గుణముగను, నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి వండిన ద్రాగ్యపాత్రితలు వేసకుడను గలవు. ఒకదఫా నాతో స్నేహముచేసిక చారు మరెప్పుడు నన్ను మరువరు.

594
1000 మాత్రలకు బుడ్డి 1 కి ధర 0.4-0. పోస్తుభున్న వేరు 6 బుడ్లు వెల పోస్తుభున్నతో ద్వ 1.8-0. 12 బుడ్లు 4-18-0. 25 బుడ్లు ద్వ 6-0-0. కావలసినవారు ఈ దిశను విలాసమునకు వ్రాయవచ్చు.
అందు కేంద్ర ప్రెస్ బుక్ షాపు వెంటటూచల వండితులు, శ్రీ సీతారాధున వైద్యశాల, మైసూరు.

గాంధీ దైవజ్ఞుడు

భర్తృన్యాయమైన 5 ప్రశ్నలు వ్రాసి పంపినయెడల సరియగు భావిఫలితమును వ్రాసి పంపెదము. ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును విలాసమునకూడ తెలుపవలెను. 5 ప్రశ్నలకు ద్వ 1.0-0. ప్రతి ప్రశ్నకు 0-4-0. (వి.పి. 1-4-0) ఒకసంవత్సర ఫలము వ్రాయ. 5-0-0. ఆంజనేయశ్లోతిమలయును, తిరు త్తణి, చిత్రామణిల్లా

శ్రీ క్రొధన జ్యోతిష మార్గదర్శిని

ఈపుస్తకమును వదివిసవో ఎవరికివారు క్రొధన పంలి రమలో గణితముతో నిమిత్తము లేకుండా ప్రతిగంట, రోజు, మాసము, దశ, పంలిర ఫలితములు కాంతులు తెలిసికొనగలరు. తగ్గింపు వెల పోస్టేజిసహా 1-4-0 ఆణాలు.

శ్రీరాంప్రసాద్ జ్యోతిషమందిరము,
భీమవరంపాడు, భీమవరంతాలూకా, కృష్ణాజిల్లా.

చేతిమగములకు కావలసిన

సామానులు

చేతిమగములకు కావలసిన వార్నిసువడి (Cotton Healds) తీగవడి (Wire Healds) పన్నె (Steel Reeds) నాడి చక్రములతోగాని లేకుండ గాని (Steel Rollet Shuttles) ఊచలు (Bobbins) వడిలాగుటకు సూదులు (Reed Hooks) ఉడతలు (Pickers) మొదలగునవన్నియు చిల్లరను, టోకు గను. మిక్కిలి సరసమగుధరకు మావద్ద దొరకును. వివరములకు క్రింది విలాసమునకు ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును,

The Indo-British
Trading Bureau,
15/19, Ghoga Street, Fort, BOMBAY

ఆంధ్ర శబ్ద చింతానుణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త: పారసంది రామశాస్త్రిలుగారు

ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమవి యనయన్నకన భట్టాదుడు రచించిన ఆంధ్రవాఙ్మయమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి కన్నయభట్టు కూర్చుంటు సుస్పృశతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర భారతవర్షముల మహాకవియయ వ్రాయబడిన అపూర్వముగు వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్ద చింతానుణి నన్నయ కర్తృకము కాదను వారి వాదములన్నియు సప్రమాదముగా ఖండింపబడినవి. భాష నేమను తెల్లగు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము తెన్నియొ గలవు. వెల 0.12-0. పోస్టేజి వేలు

ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము,
7, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.